

რელიგიის საკითხთა
სახელმწიფო სააგენტო

STATE AGENCY FOR
RELIGIOUS ISSUES

2018–2019 წლების ანგარიში/ANNUAL REPORT

2020
თბილისი
TBILISI

წინამდებარე გამოცემაში წარმოდგენილია რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს მიერ 2018-2019 წლებში გაწეული საქმიანობის ანგარიში, რომელიც მოიცავს ქვეყანაში რელიგიის თავისუფლების კუთხით არსებული ვითარების ანალიზს და იმ ძირითად ღონისძიებებს, რასაც სააგენტო ქვეყანაში რელიგიის თავისუფლების, შემწყნარებლური გარემოს განმტკიცებისთვის ახორციელებს.

ანგარიშში განსაკუთრებული ყურადღებაა გამახვილებული საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე, სადაც ნადგურდება ქართული ეკლესია-მონასტრები და უხეშად ირღვევა მკვიდრი მოსახლეობის უფლებები რელიგიის, გამოხატვისა და გადაადგილების თავისუფლების კუთხით.

ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია სააგენტოს საქმიანობაზე „ადამიანის უფლებების დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმის“ ფარგლებში, ასევე ასახულია სახელმწიფოს მხრიდან რელიგიური ორგანიზაციებისათვის გაწეული ფინანსური თუ სხვა სახის დახმარება და განხორციელებული პროექტები.

This edition presents a report on the activities carried out by the State Agency for Religious Issues in 2018-2019, including analysis of the situation in the country regarding freedom of religion and those main events that the Agency is conducting to promote freedom of religion and a tolerant environment.

In the report, particular attention is paid to the occupied territories of Georgia, where Georgian churches and monasteries are destroyed and the rights of indigenous peoples are severely violated in terms of freedom of religion, expression and movement.

The report provides information on the Agency's activities within the framework of the “Action Plan of the Government of Georgia on the Protection of Human Rights”, as well as financial or other assistance provided by the state to religious organizations and projects implemented.

რელიგიის საკითხთა
სახელმწიფო სააგენტო

2018–2019 წლების ანგარიში

სარჩევი

1. რელიგიისა და რწმენის თავისუფლება ოკუპირებულ ტერიტორიებზე	6
1.1. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე 2018-2019 წლებში არსებული ვითარება	7
1.1.1. ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონი (2018-2019 წ.წ.)	7
1.1.2. ოკუპირებული აფხაზეთის ა.რ. (2018-2019 წწ)	11
1.2. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს აქტივობები ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებით	11
1.3. ეროვნებით ქართველი და აღმსარებლობით მართლმადიდებელი სასულიერო პირების გადაადგილების შეზღუდვა და შევიწროება საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე	12
1.4. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე რელიგიის თავისუფლების მხრივ არსებული ვითარების ზოგადი აღწერა საანგარიშო პერიოდამდე	13
1.4.1. ოკუპირებული აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა	13
1.4.2. ქართული საკულტო ნაგებობების უმძიმესი მდგომარეობა ოკუპირებულ აფხაზეთის ა.რ.-ში	14
1.4.3. ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონი	16
1.4.4. ქართული საკულტო ნაგებობების უმძიმესი მდგომარეობა ოკუპირებულ ცხინვალის რეგიონში	16
2. ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმა 2018-2020 წ.წ.	20
2.1. ტრენინგები სტუდენტებისათვის	20
2.2. ტრენინგები მასმედიის წარმომადგენლებისათვის	20
2.3. ტრენინგები სასულიერო პირებისათვის	21
3. საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება რელიგიური შემწყნარებლობის მიმართულებით	22
3.1. ინტერრელიგიური კალენდარი და კალენდარი ბრაილის შრიფტით	22
3.2. პუბლიკაციები	22
3.3. საქართველოში მოქმედი საკულტო ნაგებობების რუკა და რელიგიური რუკები	23
3.4. ტოლერანტობის საერთაშორისო დღე	24
3.5. გამოფენა – „რელიგიები საქართველოში“	24
3.6. ფოტოალბომი – „რელიგიები საქართველოში“	25
4. თანამშრომლობა სახელმწიფო უწყებებთან	26
4.1. საქართველოს პარლამენტი	26
4.2. საქართველოს სამთავრობო სტრუქტურები	26
5. თანამშრომლობა ადგილობრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან	28
6. რელიგიური ორგანიზაციების დაფინანსება საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის დროს მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ფარგლებში	29

6.1. ბენეფიციარ კონფესიათა წრის დაფინანსების გაზრდასთან დაკავშირებული მომართვები.....	29
7. „რელიგიურ გაერთიანებათა ქონებრივი და ფინანსური საკითხების შემსწავლელი სარეკომენდაციო კომისია“	30
7.1. სარეკომენდაციო კომისიის სხდომები.....	31
8. ინტერრელიგიური სათათბირო	34
9. „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“ – კონფერენციათა ციკლი/დეკლარაციები	36
10. სახელმწიფო ენა სასულიერო პირებისათვის.....	39
11. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები	40
12. სახელმწიფოს ურთიერთობა რელიგიურ ორგანიზაციებთან	42
13. რელიგიის სააგენტოს ინიციატივა – ქართულ-ებრაული ურთიერთობები	44
14. საქველმოქმედო აქციები.....	45
15. შეხვედრები დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლებთან	46
16. ვიზიტები საზღვარგარეთ	47
17. რელიგიის სააგენტოს სხვადასხვა აქტივობები/შეხვედრები	53
18. რელიგიის სააგენტოს მონაწილეობა სასამართლო განხილვებში	56
19. რელიგიის სააგენტოს რეორგანიზაცია	57
20. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს წარმომადგენლობები რეგიონებში	58
21. მედიასთან ურთიერთობა	59
22. დანართი – ადმინისტრაციული ანგარიში (2018-2019 წ.წ.)	60
22.1. ინფორმაცია ფინანსური მდგომარეობის შესახებ (2018 წ.)	60
22.2. დანართი – სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ხარჯების შესახებ ინფორმაცია (2019 წ.)	67
22.3. ინფორმაცია ფინანსური მდგომარეობის შესახებ (2019 წ.)	67
22.4. კორესპონდენცია (2018-2019 წ.წ.)	73

1. რელიგიისა და რწმენის თავისუფლება ოკუპირებულ ტერიტორიებზე

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე, ოკუპირებულ აფხაზეთის ა.რ.- ში და შიდა ქართლის ოკუპირებულ ნაწილში (ცხინვალის რეგიონი) რელიგიის თავისუფლების მიმართულებით მდგომარეობა უკიდურესად რთულია, კერძოდ, დარღვეულია ეროვნებით ქართველების და აღმსარებლობით მართლმადიდებლების:

- სიცოცხლის უფლება;
- რელიგიის თავისუფლება;
- გამოხატვის თავისუფლება – რწმენის გამჟღავნება აღმსარებლობით, ქადაგებით, წესებისა და რიტუალების აღსრულებით;
- გადაადგილების თავისუფლება;
- მშობლიურ ენაზე განათლების მიღების უფლება.

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე არსებული მძიმე მდგომარეობა მუდმივად ხვდება საერთაშორისო ორგანიზაციების ყოველწლიურ ანგარიშებში. ამ თვალსაზრისით, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის ყოველწლიური საერთაშორისო ანგარიშები მსოფლიოში რელიგიის თავისუფლების შესახებ. კერძოდ, 2018 წლის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ „...აფხაზეთი და სამხრეთ ოსეთი რუსეთის მიერ ოკუპირებულია და ცენტრალური ხელისუფლების კონტროლის გარეშე რჩება. ამ რეგიონებიდან სანდო ინფორმაციის მოპოვება კვლავ რთულია... საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის წარმომადგენლებს კვლავ არ შეუძლიათ რელიგიური მსახურების განხორციელება რუსეთის მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე¹“. ანგარიშში, ასევე, ნახსენებია საქართველოს მთავრობისა და რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს მიერ მიწოდებული ინფორმაცია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების შესახებ.

ცალკე აღსანიშნავია უკანონო საზღვრის გავლების პროცესი, რომელიც უდიდეს პრობლემას უქმნის ეროვნებით ქართველ მოსახლეობას. ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონში, საოკუპაციო ხაზის საერთო სიგრძე 350 კმ-ზე მეტს შეადგენს. საოკუპაციო ხაზის გასწვრივ, ჯამში, 53 კმ-ზე მეტი სიგრძის მავთულხლართები და ღობეებია გავლებული, ხოლო ოკუპირებულ აფხაზეთში საოკუპაციო ხაზის სიგრძე, დაახლოებით, 145 კმ-ია. უკანონოდ მოწყობილი ღობეების, მავთულხლართების, ტრანშეებისა და მიწათხრილების საერთო სიგრძე კი 48 კმ-ზე მეტი. საზღვრის გავლების უკანონო პროცესი გრძელდება.

სისტემატურ ხასიათს ატარებს უკანონო დაკავებები. არსებული ინფორმაციით, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ხელოვნურად გავლებული საზღვრის უკანონო გადაკვეთის გამო, მხოლოდ გასულ, 2019 წელს, ცხინვალის დე-ფაქტო რეჟიმმა 619 მოქალაქე დააკავა (მათ შორის: 175 ე.წ. საზღვრის კვეთის, 265 კი სასაზღვრო ზოლის კვეთის ბრალდებით), ხოლო აფხაზეთში ხელოვნურად გავლებული საზღვრის გამყოფ ზოლთან დაკავებულია 7 ადამიანი.

აღსანიშნავია ექიმ ვაჟა გაფრინდაშვილის ცხინვალის იზოლატორში დატყვევება, რამაც საერთაშორისო საზოგადოების საყოველთაო აღშფოთება გამოიწვია.

უკანონო საზღვრის გავლებით, გორის რაიონის სოფლების ქართველ, მართლმადიდებ-

¹ <https://www.state.gov/reports/2018-report-on-international-religious-freedom/georgia/?fbclid=IwAR1JHqyDCmcP2WaKn8tXcMfIDYD5C-zto7bnSFNsvC1NyKjkSgpQ7lsHz4k>

ბელ მოსახლეობას უჭირს სასაფლაოებამდე მისვლა; ასევე, შეზღუდული აქვთ გადაადგილება შემდეგ ტაძრებამდე:

სოფ. კირბალში:

1. ლომისის წმინდა გიორგის ეკლესია;
2. წმინდა გიორგის ეკლესია (მისვლა პოლიციის თანხლების გარეშე სახიფათოა);
3. ღვთისმშობლის ნიში (მისვლა პოლიციის თანხლების გარეშე სახიფათოა).

სოფ. აძვში:

4. წმინდა გიორგის ეკლესია;
5. ღვთისმშობლის ეკლესია;
6. ჩაძირული ეკლესია (სავარაუდოდ, წმ.თომა მოციქულის).

სოფ. ქვემო ხვითში:

7. ყვავის საყდარი.

სოფ. ქერეში:

8. კვირაცხოვლის ტაძარი;
9. წმინდა გიორგის ნიში.

სოფ. ფლავში:

10. ძველი სასაფლაო (მისვლა პოლიციის თანხლების გარეშე სახიფათოა).

სოფ. მეჯვრისხევში:

11. ლომისის წმინდა გიორგის ეკლესია.

სოფ. წითელუბანში:

12. წმინდა გიორგის ტაძარი.

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე დარღვეული და შეზღუდულია ეთნიკურად ქართველი მოსახლეობის ყოველგვარი საარსებო უფლება (საკუთრების, გადაადგილების თავისუფლების, განათლების, რწმენისა და აღმსარებლობის, ლოცვის და ა.შ.). ანალოგიურად, დარღვეული და შეზღუდულია ბავშვთა უფლებები, რაც კიდევ უფრო ართულებს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობის მძიმე მდგომარეობას.

1.1. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე 2018-2019 წლებში არსებული ვითარება

1.1.1. ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონი (2018-2019 წ.წ.)

სხვადასხვა წყაროს თანახმად, ოკუპირებულ ცხინვალის რეგიონში 4000 -მდე ქართველი ცხოვრობს. საანგარიშო პერიოდში, ოკუპირებულ ქ. ცხინვალში, დამთავრდა რუსული მა-

რთლმადიდებლური ტაძრის (ყოვლადწმიდა სამების სახელობის ეკლესია) უკანონო მშენებლობა¹, რომელიც ყოფილი ქართული სკოლის ადგილზე აშენდა. მიმდინარეობს კიდევ ერთი, რუსული ტაძრის (წმ. იოანე ნათლისმცემლის სახელობის) მშენებლობა ცხინვალის „მოსკოვის“ დასახლებაში². ორივე მშენებლობას ხელმძღვანელობს მღვდელი, სერგეი კოკოვი, რომელიც ემორჩილება მოსკოვის საპატრიარქოს ვლადიკავკაზისა და ალანიის ეპარქიას. ამავე ეპარქიის საიტზე განთავსებულ კოკოვის ბიოგრაფიაში პირდაპირაა ნათქვამი, რომ მღვდელი მონაწილეობდა 2008 წლის ომში ქართველების წინააღმდეგ და საბრძოლო ჯილდოებიც აქვს მიღებული.³

2019 წელს, საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე – აფხაზეთის ა. რ-ში და ცხინვალის რეგიონში მყოფ რუსულ სამხედრო ნაწილებში ჯარის მეთაურების დამხმარეებად, 3 წლის ვადით, მიავლინეს სასულიერო სასწავლებლების კურსდამთავრებული მოძღვრები, რის თაობაზეც საპროტესტო წერილი გაგზავნა საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის პატრიარქმა.⁴

ზოგადად, ცხინვალის რეგიონის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე უკანონოდ მოქმედებს ორი მართლმადიდებლური რელიგიური ორგანიზაცია – იქ დისლოცირებული რუსეთის არმიის ჯარისკაცებისათვის გახსნილი ეკლესია ეკუთვნის რუსეთის მართლმადიდებელ საპატრიარქოს, პარალელურად, მოქმედებს ადგილობრივი, თვითთადიარებული „ალანიის ეპარქია“. ოსური მრევლის ნაწილი „ალანიის ეპარქიის“ დაქვემდებარებულ ეკლესიას, დე-ფაქტო ხელისუფლება კი რუსი ჯარისკაცებისთვის აშენებულ ტაძარს სტუმრობს. ასე მოხდა 2019 წლის აღდგომის დღესასწაულზეც – თვითგამოცხადებული, სეპარატისტული სამხრეთ ოსეთის მაღალი რანგის თანამდებობის პირები რუსეთის არმიის კუთვნილ ეკლესიაში მივიდნენ⁵. სხვა მართლმადიდებლური ტაძრების უმეტეს ნაწილში, სადაც ვერ მსახურობენ ოკუპირებული ტერიტორიებიდან გამოდევნილი ქართველი მართლმადიდებელი სასულიერო პირები, შესულია თვითთადიარებული „ალანიის ეპარქიის“ სამღვდელოება. ცნობილია, რომ თვითთადიარებული „ალანიის ეპარქიის“ ეპისკოპოსია ამბროსი მეთონელი (ბაირდი)⁶, ხოლო ადგილზე მსახურობს მღვდელი, იაკობ ხეთაგუროვი.

თვითთადიარებული „ალანიის ეპარქია“ კანონიკურად არ მიეკუთვნება არც ერთ ოფიციალურ საპატრიარქოს, რის გამოც ოსი საეკლესიო სეპარატისტები იძულებულები გახდნენ, კავშირი დაემყარებინათ საბერძნეთის ე.წ. „კიპრიანეს სინოდთან“, რომელიც ევქარისტიულ კავშირში იყო რუსეთის ემიგრანტული ეკლესიის ანტიმოსკოვურ საეკლესიო ჯგუფთან და ზოგადად, მფარველობდა განდგომილ საეკლესიო დაჯგუფებებს. 2003 წლის 31 იანვარს, „კიპრიანეს ეკლესიის წმინდა სინოდმა“ განიხილა და დააკმაყოფილა ოსების თხოვნა

¹ <https://blagos.ru/content/na-hram-svyatoy-troicy-v-g-chinvale-ustanovlen-krest>

² https://sputnik-ossetia.ru/South_Ossetia/20191231/9855647/Uzhe-nakryli-kupol-i-zvonitsy-kak-v-Tskhinvali-stroyat-khram-na-sredstva-prikhozhan.html

³ <https://blagos.ru/content/ierey-sergiy-kokoev>

⁴ <https://www.radiotavisupleba.ge/a/%E1%83%98%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%90-%E1%83%9B%E1%83%94%E1%83%9D%E1%83%A0%E1%83%94-%E1%83%A0%E1%83%A3%E1%83%A1%E1%83%94%E1%83%97%E1%83%98%E1%83%A1-%E1%83%9E%E1%83%90%E1%83%A2%E1%83%A0%E1%83%98%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%A5%E1%83%A1-%E1%83%9B%E1%83%98%E1%83%9B%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%95%E1%83%A1/30276607.html>

⁵ https://netgazeti.ge/south_caucasus/371008/

⁶ ამბროსი მეთონელი (ბაირდი), ეროვნებით ინგლისელი; დაიბადა 1949 წ. 14.08 ლონდონში (ქ. პავლიაშვილი „ალანიის ეპარქიის ე.წ. „ალანიის ეპარქიის“ საეკლესიო პრობლემა – წარმოშობის მიზეზები და მოსალოდნელი შედეგები.“) <http://cominf.org/node/1166485761>

მის დაქვემდებარებაში მიღების თაობაზე ¹; თვითგამოცხადებულმა „ალანიის ეპარქიამ“ დაარსებისთანავე ფართო ანტიქართული საეკლესიო და პოლიტიკური მუშაობა გაშალა მრევლში; მიმდინარეობდა ქართული საეკლესიო კულტურის ძეგლების მისაკუთრების, მათი ოსურ წარმომავლობასთან კავშირისა და ხუროთმოძღვრული ძეგლების გადაკეთების აქტიური პროცესი².

საქართველოს მართლმადიდებელი საპატრიარქოს ნიქოზისა და ცხინვალის ეპარქიის ეროვნებით ქართველი სამღვდელოების უმეტესობა დევნილია და ვერ მსახურობს. ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მხოლოდ რამდენიმე ქართველი სასულიერო პირი, რამდენიმე ტაძარი და ერთი დედათა მონასტერი მოქმედებს და ისიც – მხოლოდ ახალგორის რაიონში; ესენია: ახალგორის ღვთისმშობლის მონასტრის ეკლესია, ლარგვისის წმ. თეოდორე ტირონის მონასტრის ეკლესია (მე-6 – მე-8 ს.ს.), მოსაბრუნის ღვთისმშობლის ეკლესია (მე-8-მე-9 ს.ს.), წირქოლის ღვთისმშობლის (მე-9 ს.) და წირქოლის წმ. გიორგის (გვიანი შუა საუკუნეები) ეკლესიები; მოქმედებს ერთადერთი – იკოთის წმ. ბერი ალექსის მონასტერი (მე-18 ს.). ახალგორის რაიონში დევნილი, იქ მცხოვრები ნიქოზისა და ცხინვალის ეპარქიის მღვდელმთავარი, მიტროპოლიტი ისაია და მონასტრის წევრები, სიცოცხლის რისკის ფასად, ცდილობენ განადგურებისაგან დაიცვან იქ არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები. მათივე ძალისხმევით, მოხერხდა დანგრევის პირას მყოფი ხოფას მონასტრის მთავარი ეკლესიის (მე-13 ს.) გადახურვა.

ჩვენს მიერ მოპოვებული ინფორმაცია საანგარიშო პერიოდში, ოკუპირებულ ტერიტორიაზე დარჩენილი ეკლესია-მონასტრების თვითნებური რესტავრაციის, მათ არქიტექტურაში უხეში ჩარევისა და გადაკეთების მხოლოდ მცირე ნაწილია:

2018 წელი:

1. თიღვას წმ. ჯვრის ეკლესიაში (ძველი დაყოფით, ზნაურის რაიონი) განხორციელდა უკანონო სამშენებლო სამუშაოები. ადგილობრივი მოსახლეობისათვის ცნობილია, რომ მსგავსი ცვლილებების განხორციელება სამომავლოდაც იგეგმება. აქ უკანონო მსახურებას ადავლენენ თვითადიარებული „ალანიის ეპარქიის“ მღვდელმსახურები.

2. უკანონო სამშენებლო სამუშაოები განხორციელდა სოფ. წუნარის (ახლა „ხეთაგუროვი“, ძველი დაყოფით ცხინვალის რაიონი) მე-14 საუკუნის ჯვარგუმბათოვან ეკლესიაშიც. მანამდე საკუთრებელი რუსული სტილით მოიხატა, რელიეფური გამოსახულებებით შემკული ძველი, ქვის იკონოსტასი კი თეთრ-ვარდისფრად გადაიღება. ამ ეკლესიაშიც უკანონოდ მსახურობენ თვითადიარებული „ალანიის ეპარქიის“ მღვდელმსახურები.

2019 წელი:

1. ზღუდერის წმ. გიორგის ეკლესიაში ჯერ ინტერიერი ერთიანად მოიხატა რუსული სტილის მხატვრობით, შემდეგ აიგო ბეტონის არატრადიციული ფორმის კანკელი, იატაკზე და-

¹ ქ. პავლიაშვილი „ალანიის ეპარქიის ე.წ. „ალანიის ეპარქიის“ საეკლესიო პრობლემა – წარმომშობის მიზეზები და მოსალოდნელი შედეგები.“

<http://patriarchate.ge/wp-content/uploads/2018/07/%E1%83%94.%E1%83%AC.%E2%80%9C%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%90%E1%83%9C%E1%83%98%E1%83%98%E1%83%A1-%E1%83%94%E1%83%9E%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%A5%E1%83%98%E1%83%98%E1%83%A1%E2%80%9C%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%94%E1%83%99%E1%83%9A%E1%83%94%E1%83%A1%E1%83%98%E1%83%9D-%E1%83%9E%E1%83%A0%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%9A%E1%83%94%E1%83%9B%E1%83%90.docx>

² იქვე, გვ.5

იგო მეტლახის ფილები და გაკეთდა ტაძრამდე მისასვლელი კიბე, რითიც საფრთხე შეექმნა ისტორიულ არქეოლოგიას. აღვნიშნავთ, რომ ზღუდერის წმ. გიორგის ეკლესია მდებარეობს (ძველი, დაყოფით) ცხინვალის რაიონში. დარბაზული ეკლესია განეკუთვნება მე-17 საუკუნეს და აგებულია ქართლის მეფე ვახტანგ V მეუღლის, მარიამის მიერ. ტაძრის აგებისა და ეტიტორის შესახებ ეკლესიის აღმოსავლეთ ფასადზე არსებული ქართული ასომთავრული წარწერა გვამცნობს. ამ ეკლესიაშიც უკანონო მსახურებას ადავლენენ თვითგამოცხადებული „ალანის ეპარქიის“ მღვდელმსახურები.

2. უკანონო სამუშაოები განხორციელდა, ასევე, ისტორიული გერის წმ. გიორგის ეკლესიაში, რომელიც მდებარეობს, ძველი დაყოფით, ცხინვალის რაიონში. ეკლესიას მოანგრის დასავლეთ კეზზე აღმართული სამრეკლო. დარბაზული ეკლესია მე-14-მე-15 საუკუნეებშია აგებული. აქაც უკანონო მსახურებას ადავლენენ თვითადიარებული „ალანის ეპარქიის“ მღვდელმსახურები.

ყველა ამ სამუშაოს ჩატარების ნებართვას ადგილობრივი, თვითგამოცხადებული სამხრეთ ოსეთის ხელისუფლება უკანონოდ გასცემს. ამასთანავე, არ არსებობს წინასწარი კვლევა და შემდგომი პროექტი, რასაც, როგორც წესი, ეფუძნება რესტავრაცია. მნიშვნელოვანია ისიც, რომ სამუშაოებს არაპროფესიონალი ხელოსნები ასრულებენ, რომელთაც შესაბამისი (კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე მუშაობის) გამოცდილება არ აქვთ, რაც აისახება კიდეც შესრულებული სამუშაოს ხარისხზე.

ბოლო პერიოდში ცნობილი გახდა, რომ უკანონო სამშენებლო სამუშაოები კიდეც ერთ, ცხინვალის წმინდა გიორგის ეკლესიაში (წითელი ეკლესია) იგეგმება.¹ ხსენებული ტაძარი საომარი მოქმედებების დროს ძლიერ დაზიანდა და სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების შემთხვევაში, არსებობს დიდი ალბათობა, რომ ტაძარს დაეკარგოს პირვანდელი სახე და წაიშალოს ქართული ისტორიული კვალი.

უკანონო, უდიერი და არაპროფესიულად ჩატარებული სამშენებლო სამუშაოების შედეგად საფრთხე ექმნება ისტორიულ ძეგლს, ნადგურდება და იკარგება არტეფაქტები. ახალგორი-ცხინვალის, ახალგორი-იკოთის საავტომობილო გზის გაყვანისას (2014-2018 წ.წ.), თვითმხილველთა მონათხრობით, აღმოჩნდა არქეოლოგიური არტეფაქტები, რომელთა რაობა და ადგილსამყოფელი ამჟამად უცნობია. ოკუპირებულ ახალგორში მცხოვრებმა პირმა საქართველოს მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე გადმოიტანა საკუთარ კარ-მიდამოში ნაპოვნი ბრინჯაოს ფიგურა, რომელიც შეიძინა ღვინის კომპანია „მატო მუხრანმა“ და 2018 წლის 30 სექტემბერს საჩუქრად გადასცა საქართველოს ეროვნულ მუზეუმს. ზოგადად კი, ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მძვინვარებს შავი არქეოლოგია და ამ დამანგრეველ პროცესს გამკონტროლებელი არ ჰყავს, ისევე, როგორც უკანონო რესტავრაციას. ცხინვალის რეგიონში თვლიან, რომ კანონიერად მოქმედებენ, იმის მიუხედავად, რომ ძეგლების რეაბილიტაციასთან დაკავშირებული ყველანაირი საერთაშორისო დადგენილება დარღვეულია.

აღსანიშნავია, რომ ცხინვალის რეგიონის ოკუპაციის შემდეგ, ვერც ერთი საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომელსაც კულტურული მემკვიდრეობის მდგომარეობის მონიტორინგი ევალება, ვერ შედის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე. თავის პირდაპირ მოვალეობას ვერ ასრულებენ: იუნესკო (UNESCO), ლურჯი ფარი (BLUE SHIELD), იკომი (ICOM) და იკომოსი (ICOMOS).

¹ <https://south-ossetia.info/novyj-kupol-ukrasil-xram-proroka-ioanna-krestitelya/>

1.1.2. ოკუპირებული აფხაზეთის ა.რ. (2018-2019 წწ)

ოკუპირებულ აფხაზეთის ა. რ.-ში რელიგიური კუთხით უმძიმესი მდგომარეობაა. ადგილობრივი ქართული მოსახლეობა აღნიშნული ტერიტორიის უდიდესი ნაწილიდან გამოდევნილია და არც ერთ ქართულ მართლმადიდებლურ ტაძარში წირვა-ლოცვა ქართულ ენაზე არ მიმდინარეობს.

სხვადასხვა წყაროს მიხედვით, გალის რაიონის ტერიტორიაზე, 16 000 ქართველი ცხოვრობს. მიუხედავად იმისა, რომ ადგილობრივმა ქართველებმა რამდენიმე ეკლესია აღადგინეს, ოკუპირებული აფხაზეთის არც ერთ მართლმადიდებლურ ტაძარში წირვა-ლოცვა ქართულ ენაზე არ აღევლინება. გალის ქართულ მოსახლეობას ესაჭიროება ქართველი სასულიერო პირი, რადგან თავიანთი რელიგიური უფლებების განსახორციელებლად, განსაკუთრებით დიდ რელიგიურ დღესასწაულებზე, ისინი ზუგდიდში გადადიან და ღვთისმსახურებას იქ ესწრებიან. ეს კი ხშირად, დიდ საფრთხეებთანაა დაკავშირებული; და ეს მაშინ, როდესაც საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის საპატრიარქოს აფხაზეთის ეპარქიის სასულიერო დასი მზადაა გალში გადასასვლელად და ღვთისმსახურების აღსასრულებლად.

გალის რაიონში არ არის ქართული სკოლა. ქართულ ენაზე განათლების მისაღებად და მშობლიური ენის შესწავლას, ქართველი მოსახლეობა იძულებულია, დატოვოს საკუთარი სახლ-კარი და საცხოვრებლად ზუგდიდში გადავიდეს.

მიმდინარე წლებში აღინიშნა ქართველი მართლმადიდებელი მრევლისა და სასულიერო პირების გადაადგილების შეზღუდვის მრავალი ფაქტი. ქართველ მრევლს და საქართველოს საპატრიარქოს დაქვემდებარებულ ქართველ სასულიერო პირებს არ ეძლევათ გამყოფ ხაზს იქით მოქცეულ ტაძრებში ღვთისმსახურებაზე დასწრების, ღვთისმსახურების აღსრულების საშუალება. ამგვარი მძიმე მდგომარეობის მიუხედავად, საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესია აქტიურ ნაბიჯებს დგამს დიალოგის გასაძლიერებლად.

1.2. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს აქტივობები ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებით

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, ყველა ოფიციალურ თუ არაოფიციალურ ვიზიტსა და შეხვედრაზე, ხაზს უსვამს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე რელიგიის თავისუფლების კუთხით არსებულ უმძიმეს მდგომარეობას.

რელიგიის სააგენტოს ფოტოალბომში, „რელიგიები საქართველოში“, განსაკუთრებული ადგილი დაეთმო ოკუპაციის თემას, სადაც აისახა ქართული მართლმადიდებლური საკულტო ნაგებობების უმძიმესი მდგომარეობა აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის ოკუპირებულ ტერიტორიებზე. ფოტოალბომის პრეზენტაციის დროს ნაჩვენები იქნა ოკუპირებულ ტერიტორიებზე არსებული ქართული მართლმადიდებლური ტაძრების ამსახველი ვიდეო კადრები, რომელიც DVD დისკის სახით დაურიგდათ მოწვეულ სტუმრებსა და დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლებს.

აქვე აღვნიშნავთ, რომ სააგენტო უახლოეს მომავალში გეგმავს ახალ პროექტს, რომელიც ითვალისწინებს საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე არსებული მდგომარეობის აღწერასა და პუბლიკაციას.

ოკუპაციის თემას შეეხო რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს მიერ 2019 წელს ჩატარებული რიგით IV ინტერრელიგიური კონფერენცია თემაზე: „რელიგიები საქართველოს ევროინტეგრაციის გზაზე“. კონფერენციამ მიიღო დეკლარაცია, სადაც აღნიშნულია: „ვგმობთ, საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მშვიდობიანი მოსახლეობის გატაცებასა და სიცოცხლის მოსპობას; საკულტო ნაგებობების ეთნიკურ-ისტორიული კვალის წაშლის მიზნით უხეში გადაკეთების, დახურვის ან განადგურების ყველა ფაქტს; ვემიჯნებით, საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე აღმსარებლობისა და რწმენის თავისუფლების შეზღუდვის გამოვლინებებს და მხარს ვუჭერთ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის პროცესს¹“.

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, ყველა ანგარიშში, მაქსიმალურად უსვამს ხაზს საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე რელიგიის თავისუფლების კუთხით არსებულ ვითარებას და ამ პრობლემას უბრუნდება ყოველწლიურ ანგარიშებში, აღწერს რა აღმსარებლობით მართლმადიდებელი, ეროვნებით ქართველი სასულიერო პირების, მრევლისა და ქართული მართლმადიდებლური საკულტო ნაგებობების უმძიმეს მდგომარეობას.

1.3. ეროვნებით ქართველი და აღმსარებლობით მართლმადიდებელი სასულიერო პირების გადაადგილების შეზღუდვა და შევიწროება საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე, ეროვნებით ქართველი და აღმსარებლობით მართლმადიდებელი სასულიერო პირების გადაადგილება მთლიანად აკრძალულია ოკუპირებული აფხაზეთის ა.რ.-სა და ცხინვალის რეგიონში. გადაადგილება დაშვებულია მხოლოდ ახალგორში, ისიც სასტიკი შეზღუდვებისა და შევიწროების პირობებში.

ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონის დე-ფაქტო ადმინისტრაცია, ყოველგვარი წინასწარი გაფრთხილების გარეშე, კეტავს ე. წ. გამშვებ პუნქტებს, რითიც ოკუპირებულ ტერიტორიაზე გადასვლას და უკან დაბრუნებას დიდი ხნით უზღუდავს ქართველ მართლმადიდებელ სასულიერო პირებს. შესაბამისად, მათ არ ეძლევათ ქართველი მრევლისათვის მშობლიურ ენაზე ღვთისმსახურების ჩატარების საშუალება. 2019 წლის სექტემბერში დაფიქსირდა ფაქტი, როდესაც სეპარატისტებმა და ოკუპანტებმა რამდენიმე თვით დაკეტეს ე. წ. გამშვები პუნქტი, რის გამოც ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მყოფი რამდენიმე ქართველი მართლმადიდებელი სასულიერო პირი ჩარჩა გამყოფ ხაზს იქით, ხოლო ცხინვალის ეპარქიის მღვდელმთავარი, მიტროპოლიტი ისაია, სხვა სასულიერო პირებთან ერთად, ვეღარ გადავიდა ოკუპირებულ ნაწილში.

სამწუხაროდ, სეპარატისტების მხრიდან, არა თუ არ ხდება აღნიშნული პრობლემების მოგვარება, არამედ ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონის დე-ფაქტო ადმინისტრაციის რელიგიის საკითხებზე პასუხისმგებელი პირი სონია ხუბაევა შეურაცხმყოფელი ეპითეტებით მოიხსენიებს საქართველოს მართლმადიდებელ პატრიარქს, მას „ფაშისტს“, ხოლო ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მოქმედ საქართველოს საპატრიარქოს დედათა მონასტრის ფუნქციონირებასა და იქ მოღვაწე სასულიერო პირების ყოფნას უკანონოს უწოდებს². გასულ წლებ-

¹ <https://religion.gov.ge/deklaraciebi>

² <http://cominf.org/node/1166526630>

ში სეპარატისტული სახელისუფლებლო მედია წერდა, რომ ქართველ მღვდელმსახურებს წარედგინათ „ალანიის ეპარქიის“ იურისდიქციასთან მიერთების წინადადება, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ტერიტორია უნდა დაეტოვებინათ“.¹ 2017 წელს, ცხინვალის რეგიონის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე დაფიქსირდა შემთხვევა, როცა ეროვნებით ქართველი და აღმსარებლობით მართლმადიდებელი მამაკაცის დაკავება იმ დროს მოხდა, როდესაც იგი შვილის დაბადების დღისა და ქრისტეშობის აღსანიშნავად, სალოცავში სანთლების დასანთებად იყო წასული.² აღნიშნული ფაქტი აისახა აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის ანგარიშებში.³

1.4. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე რელიგიის თავისუფლების მხრივ არსებული ვითარების ზოგადი აღწერა საანგარიშო პერიოდამდე

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო ყველა ანგარიშში აღწერს საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე რელიგიური თავისუფლების, ადამიანის რელიგიური უფლებების დაცვის კუთხით არსებულ ურთულეს მდგომარეობას, რითიც კიდევ ერთხელ წარმოაჩენს საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე აღმსარებლობით მართლმადიდებელი და ეროვნებით ქართველი მრევლისა და სასულიერო პირების, ასევე, ქართული მართლმადიდებლური საკულტო ნაგებობების მიმართ განხორციელებულ უკანონო და სასტიკ მოპყრობას.

1.4.1. ოკუპირებული აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა

ოკუპირებულ აფხაზეთის ა. რ.-ში, ოკუპაციის პერიოდში, სისტემატურ ხასიათს ატარებს საკულტო ნაგებობების გადაკეთების, დანგრევის და ეროვნებით ქართველთა და აღმსარებლობით მართლმადიდებელთა რელიგიური თავისუფლების შეზღუდვის უამრავი ფაქტი, მაგალითად:

2009 წელს ადგილი ჰქონდა გალის ქართულენოვანი მოსახლეობის დაშინებისა და მათი სიწმინდეების შეზღუდვის მცდელობას. როგორც „აფხაზეთის ლეგიტიმური მთავრობის სამეგრელო-ზემო სვანეთის წარმომადგენლობის უფროსის მოადგილემ, თორნიკე კილანავამ განაცხადა: „კონფლიქტის ზონაში მცხოვრებმა ქართველობამ სოფლების შესასვლელსა და ცენტრებში ჯვრების აღმართვა მას შემდეგ გადაწყვიტეს, რაც ზემო აფხაზეთიდან სასულიერო პირები გამოაძევეს და ქართულად წირვა შეწყდა. სწორედ ამ ჯვრებთან ატარებდა ქართული მოსახლეობა საეკლესიო რიტუალებს, ოკუპანტებმა მათ ამის საშუალება ადარ მისცეს, მოსახლეობა დაარბიეს, ჯვრები გადათელეს და მოსახლეობას, მსგავსი ფაქტის განმეორების შემთხვევაში, უფრო სასტიკად გასწორებით დაემუქრნენ.“⁴

¹ <https://www.amerikiskhma.com/a/nikozi-georgian-services/3884570.html>

² „On 7 th January 2017, along the occupation line with Tskhinvali region, the Russian FSB officers abducted a local resident from the adjacent village. The local resident was abducted when approaching local church in order to celebrate Orthodox Christmas Day.“

<http://www.mfa.gov.ge/getattachment/946375d2-9770-4b28-8364-04bb4bda4659/First-MFA-report-for-2017-docx.pdf.aspx>

³ **International Religious Freedom Report for 2015** <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/256403.pdf>
SARI reported that although GOC Metropolitan of Nikozi and Tskhinvali Diocese Isaiah Chanturia continued his work in South Ossetia, he did not leave the diocese fearing he would be unable to return to fulfill his religious duties.

⁴ <http://www.humanrights.ge/index.php?a=main&pid=11115&lang=geo>

იმავე წელს, გალის რაიონიდან გამოაძევეს ქართველი სასულიერო პირები. ამ მოვლენამ ასახვა ჰპოვა აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის ანგარიშშიც: „2009 წლის მარტში, აფხაზეთის დე-ფაქტო ხელისუფლებამ ქართული მართლმადიდებელი ეკლესიის მღვდლებს ჯაშუშობაში დასდო ბრალი და 2009 წლის 4 აპრილს ისინი აფხაზეთიდან განდევნა. 2009 წლის აპრილის დასაწყისში, აფხაზეთის დე-ფაქტო ხელისუფლებამ კოდორის ხეობის სოფელ აჟარის წმინდა გიორგის მონასტრიდან გააძევა ოთხი ქართველი ბერი და სამი მონაზონი, იმ მიზეზით, რომ ისინი კოდორის ხეობაში აფხაზეთის დე-ფაქტო ხელისუფლებას არ სცნობდნენ. პრესაში გამოქვეყნებული განცხადებების მიხედვით, ბერები და მონაზვნები სოხუმში წაიყვანეს, დაკითხეს და აიძულებდნენ აფხაზური „პასპორტების“ აღებას. ბერებმა და მონაზვნებმა ამ დოკუმენტების აღებაზე უარი განაცხადეს და აღნიშნეს, რომ ისინი მხოლოდ ქართულ მართლმადიდებელ ეკლესიას ემსახურებოდნენ. ამის შემდეგ, ისინი აფხაზეთიდან გააძევეს. ბერებმა ადმინისტრაციული საზღვარი ენგურის ხიდზე გადაკვეთეს და საქართველოს მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე გადავიდნენ, რა დროსაც რუსი ჯარისკაცები ხუთი წუთის განმავლობაში ჰაერში ისროდნენ, სავარაუდოდ, ხიდზე ბერების მომლოდინე ხალხის დასამინებლად.“¹

არსებული პრობლემები არც შემდგომში აღმოფხვრილა. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე კვლავ აქტუალურია რელიგიური საქმიანობის შეზღუდვა, განსაკუთრებით, საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის სასულიერო პირებისა და მრევლის მიმართ; და ეს მაშინ, როდესაც იქ უპრობლემოდ გადადიან სომეხთა სამოციქულო, კათოლიკური და ევანგელურ-ლუთერული ეკლესიების წარმომადგენლები, რაც, რასაკვირველია, სრულად შეესაბამება ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებებს. ჩვენს აღშფოთებას იწვევს მხოლოდ ის ფაქტი, რომ ამგვარი ელემენტარული უფლებით ვერ სარგებლობენ მხოლოდ ეთნიკურად ქართველი, საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის წარმომადგენელი სასულიერო პირები.

1.4.2. ქართული საკულტო ნაგებობების უმძიმესი მდგომარეობა

ოკუპირებულ აფხაზეთის ა.რ.-ში

ოკუპირებულ აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონის ტერიტორიებზე არსებულ მართლმადიდებლურ ტაძრებში (ახალგორის რაიონის რამდენიმე ტაძრის გარდა), სადაც ვერ შედიან ქართველი სასულიერო პირები, შეინიშნება ეკლესიების პირვანდელი იერ-სახის შეცვლის, თვითნებური გადაკეთებისა და დაზიანების მრავალი ფაქტი.

აღსანიშნავია, რომ რუსეთის მხრიდან აფხაზეთში დღემდე არ მომხდარა 1954 წელს მიღებული ჰააგის კონვენციის (შეიარაღებული კონფლიქტის დროს კულტურული ფასეულობების დაცვის შესახებ) შესაბამისი მუხლებისა და ოქმების გააქტიურება, რაც აფხაზეთში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების დაცვის ერთ-ერთი გარანტი იქნებოდა. 2010 წლის 16 ოქტომბერს, ხელი მოეწერა თვითგამოცხადებული „აფხაზეთის რესპუბლიკისა“ და რუსეთის ფედერაციის კულტურის სამინისტროებს შორის „კულტურული და ისტორიული ძეგლების სახელმწიფო დაცვის, შესწავლისა და პოპულარიზაციის სფეროში შეთანხმებას. თუმცა, რესტავრაციის ნაცვლად, მიზანმიმართულად დაიწყო ქართული ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობის ხელყოფა.

¹ <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/132827.pdf>

თვითმხილველების თქმით, აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებულმა ეკლესია-მონასტრებმა, რომლებსაც უკანასკნელ წლებში ე. წ. რესტავრაცია ჩაუტარდათ, თითქმის დაკარგეს პირვანდელი სახე, რაც პირდაპირ არღვევს ვენეციის ქარტიის მე-4 და მე-5 პარაგრაფებს, რომლებშიც ვკითხულობთ: პარაგრაფი 4. „ძეგლთა დაცვა საჭიროებს მათ გამუდმებით მოვლას“, პარაგრაფი 5. „ძეგლთა შენარჩუნებას ყოველთვის ხელს უნდა უწყობდეს მისი გამოყენება საზოგადოებრივი საჭიროებისათვის, დაუშვებელია ამის გამო ძეგლთა სტრუქტურისა და გარეგნობის შეცვლა“.

აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებული ისტორიული ძეგლების სიაში 1535 ობიექტია. ქვემოთ მოცემულია ქართული საკულტო ნაგებობებისა და კულტურული ძეგლების არასრული სია, რომლებზეც, ქართული კვალის წაშლის მიზნით, ვანდალური ქმედებები განხორციელდა და სასწრაფო, პროფესიონალურ რესტავრაციას საჭიროებენ:

1. წმინდა გიორგის სახელობის ილორის ტაძარი (მე-11 ს.);
2. სიმონ კანანელის სახელობის ეკლესია, ახალ ათონში (მე-9-მე-10 ს.ს.);
3. სოფელ ბესლახუბის ეკლესია (მე-5 ს.);
4. კომანის მონასტერი (მე-11 ს.);
5. დრანდის გუმბათიანი ეკლესია (მე-6-მე-7 ს.ს.);
6. მოქვის მონასტერი (მე-10 ს.);
7. თამარის ხიდი (მე-12 ს.);
8. ბედიის მონასტერი (მე-10 ს.);
9. ლიხნის ღვთისმშობლის მიძინების ჯვარ-გუმბათოვანი ტაძარი (მე-10 ს.);
10. ლაშქენდარის ტაძარი (მე-10 – მე-11 ს.ს.);
11. ბზიფის ხურთიმოდვრული კომპლექსი (მე-9 მე-10 ს.ს.);
12. ბიჭვინთის საეპისკოპოსო ტაძარი (მე-10 ს.);
13. ბესლეთის ისტორიული ხიდი (მე-10 -მე-11 ს.ს.);
14. სოხუმის ბაგრატის ციხე (მე-10 -მე-11 ს.ს.);
15. აილაგა-აბიყუს ეკლესია (მე-8 -მე-9 ს.ს.);
16. ცანდრიფშის სამნავიანი ბაზილიკა (მე-6 ს.);
17. მიუსერას ტაძარი (მე-8-მე-9 ს.ს.);
18. წებელდის ციხე (იგივე ციბელიუმი) (მე-6 ს.);
19. ოთხარას კომპლექსი (ადრე შუა საუკუნეები);
20. კელასურის არქიტექტურული კომპლექსი (მე-11- მე-14 ს.ს.);
21. ამბარას ტაძარი (მე-7-მე-8 ს.ს.);
22. ანაკოფიის ტაძარი (მე-8 ს.).

2008 წლამდე კოდორის ხეობაში არსებობდა და ფუნქციონირებდა 2 მამათა და 1 დედათა მონასტერი, რომლის სასულიერო პირები (სულ 15-მდე ადამიანი) 2008 წლის ომის შემდეგ მონასტრებიდან გამოაძევეს. განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობაა გალის რაიონში, სადაც ეთნიკურად ქართველი ქრისტიანები სულიერი მოძღვრის გარეშე არიან დარჩენილები.

1.4.3. ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონი

ოკუპირებულ აფხაზეთის ა. რ.-ს მსგავსად, მძიმე მდგომარეობაა ცხინვალის რეგიონის ოკუპირებულ ნაწილშიც, სადაც უმრავლეს ქართულ მართლმადიდებლურ ტაძარში წირვა-ლოცვა ქართულ ენაზე არ მიმდინარეობს. სასულიერო პირთა უმეტესობა ტერიტორიიდან გამოდევნილია, დარჩენილი სასულიერო პირები კი უკიდურეს შევიწროვებას განიცდიან. უმძიმეს მდგომარეობაშია ქართული საკულტო ნაგებობებიც. გამყოფი ხაზის მეორე მხარეს მცხოვრებ ქართველ მრევლს ხშირად უზღუდება უფლება, მოინახულოს ახლობელთა და ოჯახის წევრთა სასაფლაოები და დაესწროს ღვთისმსახურებას ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებულ ტაძრებში.

1.4.4. ქართული საკულტო ნაგებობების უმძიმესი მდგომარეობა ოკუპირებულ ცხინვალის რეგიონში

ოკუპირებულ ცხინვალის რეგიონში შემორჩენილი ყველა ეკლესია (რაოდენობა რამდენიმე ასეულს აღწევს, მათ რიცხვშია ციხე-კოშკებიც) ქართული ხუროთმოძღვრების ძეგლია. ოკუპაციის შემდგომ, ეკლესია-მონასტრების გადაკეთების მიზნით, რეგიონში სისტემატურად მიმდინარეობს უკანონო სამშენებლო სამუშაოები.

თვითაღიარებული ცხინვალის რეგიონის ტერიტორიაზე მონიტორინგი თითქმის ვერ ხორციელდება და დარჩენილი კულტურული მემკვიდრეობის მცირე ნაწილის რეალური მდგომარეობა მხოლოდ მიახლოებით არის ცნობილი, იქ არსებული ძეგლების უმეტესობის ბედი კი უცნობია. ნათელია, რომ ყველა იქ დარჩენილი ისტორიული ძეგლი დაუცველია და საფრთხის ქვეშაა.

აღნიშნული მძიმე რეალობის გათვალისწინებით, მოგვყავს ოკუპირებული ცხინვალის რეგიონის იმ ქართული საკულტო ნაგებობებისა და კულტურული ძეგლების არასრული სია, რომლებზეც ქართული კვალის წამლის მიზნით, ვანდალური ქმედებები განხორციელდა და სასწრაფო, პროფესიონალურ რესტავრაციას საჭიროებენ:

1. ნიქოზის სამონასტრო კომპლექსი (მე -11 ს.);
2. იკორთას კომპლექსში შემავალი მთავარანგელოზთა მთავარი ეკლესია (მე-12 ს.);
3. ქსნის ერისთავთა რეზიდენცია (გვიანი შუა საუკუნეები);
4. ცხინვალის კავთის წმ. გიორგის ეკლესია (მე -10 -მე-11 ს.ს.);
5. თირის მონასტერი (მე-13 ს.);

6. გომართას წმ. გიორგის ეკლესია (მე-16 ს.);
7. აჩაბეთის ციხე (მე-16 ს.);
8. გერის წმ. გიორგის ეკლესია (გვიანი შუა საუკუნეები);
9. წუნარის (ხეთაგუროვის) ღვთისმშობლის ეკლესია (მე-14 ს.);
10. ზღუდერის წმ. გიორგის ეკლესია (მე-17 ს.);
11. წმინდა გიორგის ეკლესია ცხინვალში (მე-10 ს.);
12. სვერის წმ. გიორგის ხის ეკლესია (მე-19 ს.);
13. ქემერთის მთავარანგელოზთა ეკლესია;
14. თამარაშენში, მწერლისა და მთარგმნელის, ივანე მაჩაბლის სახლ-მუზეუმი
(მე-18-მე-19 ს.ს.), ასევე, ქურთაში გიორგი მაჩაბლის სახლი (მე-18-მე-19 ს.ს.);
15. ღვთისმშობლის მიძინების საკათედრო ტაძარი ცხინვალში (მე-18 ს.);
16. თიღვის ტაძარი (მე-12 ს.);
17. გვერდას ეკლესია ზნაურის რაიონში (შუა საუკუნეები);
18. სოფელ დისევის ძელიცხოველის ეკლესია (მე-10 ს.);
19. კულბითის ღვთისმშობლის ეკლესია (მე-14 ს.);
20. საეკლესიო ნაგებობების მსგავსად, დანგრევის პირასაა ბელოთის (მე-10 ს.) ქარჩოხის (მე-9 ს.), **ვანათის** (მე-16 ს.), კეხვის (მე- 16 ს.), **ძადინას** (მე-17 ს.) და სხვა ასამდე ციხე-კოშკი;
21. ყანჩაეთი – კაბენის ღვთისმშობლის სამონასტრო კომპლექსი (მე-9 ს.);
22. მთავარანგელოზთა ეკლესია (გვიანი შუა საუკუნეები);
23. წმ. გიორგის ეკლესია და კოშკი (გვიანი შუა საუკუნეები);
24. წირქოლი – **ციხე** (მე-9 ს.) ღვთისმშობლის ეკლესია (მე-9 ს.), წმ. გიორგის ეკლესია, ასევე, წმ. გიორგის სამონასტრო კომპლექსი და კოშკი (სამივე – გვიანი შუა საუკუნეები), წმ. მარინეს ეკლესია (მე-19 ს.);
25. დარწმის წმ. გიორგის ორი ეკლესია (მე-10- მე-14 ს.ს.);
26. ქემერთის წმ. გიორგის ეკლესია (მე-8 ს.), ასევე, სამი კოშკი;
27. ხეითი – წმ. საბას მონასტერი (მე-10 ს.), ღვთისმშობლის, ჯვარპატიოსანისა და ძელიცხოველის ეკლესიები (სამივე მე-13-მე-14 ს.ს.), მაცხოვრის ეკლესია და კოშკი (ორივე მე-17- მე-18 ს.ს.);

28. მუდმივად საფრთხის ქვეშაა დაბა ახალგორში მდებარე ქსნის ხეობის ისტორიულ – არქიტექტურული მუზეუმ-ნაკრძალი, სადაც 4 594 ექსპონატია დაცული;
29. ახალგორის რაიონში, არმაზის წმინდა გიორგის ეკლესია (მე-9 ს.);
30. ლარგვისის მონასტერი (მე-6 -მე-8 ს.ს.);
31. ცხავატის ღვთისმშობლის სამონასტრო კომპლექსი (მე-9 -მე-13 ს.ს.);
32. დორეთკარის წმ. ბარბარეს ეკლესია (მე-8- მე-14 ს.ს.);
33. საბაწმინდის მონასტერი (მე-10 ს.).

ოკუპირებულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული ფაქტობრივი მასალის მოწოდებისათვის მადლობას ვუხდით აფხაზეთის ა.რ.-ის მთავრობას, შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატს, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსა და საქართველოს საპატრიარქოს.

საქართველო დემოკრატიული ქვეყანაა, სადაც მოსახლეობის უდიდესი უმრავლესობა – 84% მართლმადიდებელი ქრისტიანია, ხოლო რელიგიურ უმცირესობათა შორის ყველაზე ძველი ებრაული თემია, რომელთანაც ქართველებს უნიკალური, 26 საუკუნოვანი ურთიერთობა გვაკავშირებს, რამაც უკვე მიიღო არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი. საქართველოს ისლამური თემი მოსახლეობის 10%-ია, საქართველოს სომხური ეკლესიის მრევლი კი დაახლოებით 3%-ს შეადგენს. საქართველოში ასევე ცხოვრობენ კათოლიკე, პროტესტანტი, ეზიდის და სხვა თემები.

საქართველოში სულ 2 518 მოქმედი საკულტო ნაგებობაა. მათ შორის – 2 001 მართლმადიდებლურია, რაც იმას ნიშნავს, რომ 1 548 მართლმადიდებელზე – 1 საკულტო ნაგებობა მოდის. მუსლიმ თემს აქვს 277 მეჩეთი, ანუ 1 439 მორწმუნეზე – 1 მეჩეთი. სომხურ თემს – 58 სალოცავი. ებრაული თემი 20 სინაგოგაში ლოცულობს. სულ, საქართველოს ისტორიული რელიგიების – იუდეური, მუსლიმი, სომხური, კათოლიკური და ეზიდური თემის მრევლის საერთო ოდენობა – 536 921-ს შეადგენს. მათი მოქმედი საკულტო ნაგებობების საერთო რაოდენობაა – 386, რაც იმას ნიშნავს, რომ 1 391 მორწმუნეზე – 1 მოქმედი საკულტო ნაგებობა მოდის. რაც შეეხება სხვა, მცირერიცხოვან კონფესიებს: მაგ. საქართველოში ცხოვრობს 12 395 იეჰოვას მოწმე და მოქმედებს 89 საკულტო ნაგებობა, ანუ – 139 ადამიანზე – 1 მოქმედი საკულტო ნაგებობა მოდის. ამ ფონზე მით უფრო შემადრწუნებელია მიზანმიმართული განადგურების, ქართული კვალის წაშლის ის პოლიტიკა, რაც საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ქართული მართლმადიდებლური ტაძრების მიმართ ხორციელდება.

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე რელიგიის თავისუფლების მხრივ არსებული ვითარება უმძიმესია. მიმდინარეობს ქართველ მართლმადიდებელთა ეთნიკურ-რელიგიური ნიშნით დისკრიმინაციისა და სეგრეგაციის მძიმე პროცესი. ეს ყველაფერი კი საჭიროებს მეგობარი ქვეყნებისა და ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებებზე მომუშავე საერთაშორისო ორგანიზაციების კიდევ უფრო სწრაფ და ქმედით რეაგირებას, რათა დაცულ იქნეს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები ეროვნებით ქართველი და აღმსარებლობით მართლმა-

დიდებული მოსახლეობის ყველა ძირითადი უფლება, ასევე საქართველოს მართლმადიდებელ სასულიერო პირებს მიეცეთ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ქართულ ენაზე ღვთისმსახურების ჩატარების უფლება და დანგრევასა და გადაკეთებას გადაურჩეს ასობით ქართული, ისტორიული, საკულტო და კულტურული ძეგლი, რომელთა უმეტესობა უძველესია და საკუთარი, უნიკალური ადგილი აქვთ არა მხოლოდ საქართველოს კულტურულ მემკვიდრეობაში.

2. ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმა 2018-2020 წ.წ.

სახელმწიფო ხელმძღვანელობს „ადამიანის უფლებათა დაცვის ეროვნული სტრატეგია“ და ამ სტრატეგიის შესაბამისი, წლების მიხედვით გაწერილი, „ადამიანის უფლებების დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმით“. სამოქმედო გეგმის ფარგლებში, სააგენტო სისტემატურად ატარებს ღონისძიებებს ტოლერანტობისა და არადისკრიმინაციული გარემოს მხარდასაჭერად, ასევე, რელიგიისა და რწმენის თავისუფლების უზრუნველსაყოფად, საერთაშორისო და ეროვნული კანონმდებლობით გათვალისწინებული სტანდარტების შესაბამისად.

„ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმის“ ფარგლებში, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტომ 2015 წლიდან დაიწყო ტრენინგები, რომლებიც რამდენიმე წელია, გრძელდება. საანგარიშო პერიოდში აღვნიშნავთ შემდეგ ტრენინგებს:

2.1. ტრენინგები სტუდენტებისათვის

ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმით (2018-2020 წ.წ.) გათვალისწინებული ვალდებულების ფარგლებში, რომელიც მოიცავს საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას რელიგიის თავისუფლებისა და ტოლერანტობის კუთხით, სააგენტომ ჩაატარა ტრენინგების ციკლი საქართველოს უნივერსიტეტებში. სემინარები მოისმინა 1000-ზე მეტმა სტუდენტმა.

კერძოდ, ტრენინგები ჩატარდა:

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში – 11.10.2018 წ.

თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში – 17.10.2018 წ.

საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში – 05.11.2018 წ.

სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტში – 07.11.2018 წ.

ქუთაისის აკაკი წერეთელის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში – 27.11.2018 წ.

გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტში – 04.12.2018 წ.

ზუგდიდის შოთა მესხიას სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში – 29.05.2019 წ.

2.2. ტრენინგები მასმედიის წარმომადგენლებისათვის

ამავე სამოქმედო გეგმის ფარგლებში, რელიგიის თავისუფლების, ტოლერანტობის, თანასწორობისა და რელიგიური ნეიტრალიტეტის საკითხებზე ცნობიერების ამაღლების მიზნით, სააგენტომ ტრენინგები ჩაატარა საქართველოში მოქმედი ტელევიზიების, რადიოს, გაზეთებისა და საინფორმაციო სააგენტოების წარმომადგენლებისათვის. 2018 წელს სულ დატრენინგდა მასმედიის რამდენიმე ათეული წარმომადგენელი.

აღნიშნული ტრენინგები ჩატარდა:

თბილისში, საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციაში – 27.06.2018 წ.

თბილისში, საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციაში – 02.07.2018 წ.

თბილისში, საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციაში – 04.07.2018 წ.

2.3. ტრენინგები სასულიერო პირებისათვის

რელიგიის თავისუფლების და ადამიანის უფლებებისა და ძირითადი თავისუფლებების კუთხით რელიგიური გაერთიანებების წარმომადგენლების (სასულიერო პირების) ცნობიერების ამაღლების, ასევე, რელიგიური შემწყნარებლობისა და ტოლერანტობის კულტურის გაძლიერების მიზნით, სააგენტომ ჩაატარა ტრენინგები საქართველოს მასშტაბით. სემინარებს ესწრებოდნენ საქართველოში მოქმედი თითქმის ყველა რელიგიური ორგანიზაციის წარმომადგენელი, საერთო ჯამში – 770-ზე მეტი სასულიერო პირი.

სემინარები გაიმართა:

თბილისში – 19.06.2018 წ.

თბილისში – 26.06.2018 წ.

ბათუმში – 10.10.2018 წ.

ახალციხეში – 06.11.2018 წ.

ქუთაისში – 26.11.2018 წ.

გორში – 05.12.2018 წ.

ზუგდიდში – 30.05.2019 წ.

ყვარელში – 20.06.2019 წ.

3. საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება რელიგიური შემწყნარებლობის მიმართულებით

3.1. ინტერრელიგიური კალენდარი და კალენდარი ბრაილის შრიფტით

2014 წლიდან შეიქმნა ევროპაში უნიკალური, ინტერრელიგიური კალენდრის პროექტი, რომელიც გულისხმობს სხვადასხვა რელიგიური თემების დღესასწაულთა თავმოყრას ერთი კალენდრის ფორმატში. პროექტის მიზანია, განსხვავებულ რელიგიურ ჯგუფებს შორის (ამჟამად 11 რელიგიური მიმდინარეობა), ურთიერთცნობადობის ამაღლება და ინტერრელიგიური კულტურის განვითარების ხელშეწყობა. მნიშვნელოვანია, რომ კალენდარი, 2014 წლიდან მოყოლებული, ყოველწლიურად ვრცელდება არა მხოლოდ რელიგიურ თემებში, არამედ, პრაქტიკულად, ყველა საჯარო უწყებაში, რაც თავის მხრივ ხელს უწყობს საჯარო მოხელეთა ცნობიერების ამაღლებას რელიგიური მრავალფეროვნებისა და ტოლერანტობის მიმართულებით.

ინტერრელიგიური კალენდარი აერთიანებს თერთმეტი რელიგიური თემის – საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესიის, ებრაული, კათოლიკე, მუსლიმი, სომეხთა სამოციქულო, სულიერ ქრისტიან-მოლოკანთა, ეზიდის, ევანგელურ-ლუთერული, ბაპტისტური, ევანგელურ-პროტესტანტული თემებისა და სახარების რწმენის ეკლესიის რელიგიურ დღესასწაულებს.

2016 წელს შემუშავდა ინტერრელიგიური კალენდრის ახალი ფორმატი – კალენდარი ბრაილის შრიფტით უსინათლოთათვის, რომელიც, ასევე, ყოველწლიურად იბეჭდება. რელიგიის სააგენტო, ინტერრელიგიური კალენდრის ახალი ფორმატის შექმნით, იღებს სოციალურ პასუხისმგებლობას შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა მიმართ.

2018 და 2019 წლებშიც, ტრადიციულად, გამოიცა ხსენებული კალენდრები და აიტვირთა ელექტრონულად სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე.

3.2. პუბლიკაციები

სააგენტო სისტემატურად გამოსცემს პუბლიკაციებს რელიგიის თავისუფლების, რელიგიებისა და სახელმწიფოს ურთიერთობის შესახებ.

საანგარიშო პერიოდში, გამოიცა სააგენტოს მიერ ჩატარებული ინტერრელიგიური კონფერენციების მასალები. 2018 და 2019 წლების ხსენებული კონფერენციები ძალზედ მნიშვნელოვანი და აქტუალური თემატიკით გამოირჩეოდნენ:

2018 წლის 17 ივლისს, ჩატარდა მე-3 ინტერრელიგიური კონფერენცია „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“, თემაზე: „**რელიგიების როლი საქართველოში 1918–2018 წ.წ.**“, სადაც საქართველოში მოღვაწე რელიგიური თემების ლიდერები მსჯელობდნენ საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის გამოცხადებიდან 100 წლის იუბილის მნიშვნელობასა და რელიგიების როლზე პოსტიმპერიულ საქართველოში.

2019 წელს კი მორიგი, მე-4 ინტერრელიგიური კონფერენცია მიეძღვნა არანაკლებ მნიშვნელოვან თემას: „**რელიგიები საქართველოს ევროინტეგრაციის გზაზე**“, რომელიც შეეხო საქართველოს ისტორიულ, ევროპულ არჩევანსა და მომავალ განვითარებას. კონფერენციის მონაწილე რელიგიური ორგანიზაციების ლიდერებმა ხელი მოაწერეს დეკლარაციას.

ინტერრელიგიური კონფერენციის მასალები გამოიცემა და ელექტრონულად იტვირთება რელიგიის სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე:

<https://religion.gov.ge/inter-religiuri-konferencia>

ამ გამოცემებით რელიგიის სააგენტომ გააგრძელა პუბლიკაციათა ტრადიცია, რომელთა შორის ხაზგასასმელია გასული წლების ნამუშევრები:

ა) სახელმძღვანელო – „სეკულარიზმი და რელიგიური ნეიტრალიტეტი საჯარო სამსახურში“;

ბ) სერია – „რელიგია და სამართალი“;

ტომი I – „ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებები რელიგიის თავისუფლებაზე“, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის მე-9 მუხლთან მიმართებაში (სულ 62 საქმე);

ტომი II – „გაეროს, ევროკავშირის, ეუთოს, ვენეციის კომისიისა და ოსლოს კოალიციის დოკუმენტები რელიგიის თავისუფლების შესახებ“;

ტომი III – „რუმინეთის, ბულგარეთის, ავსტრიის, ლატვიის, ლიეტუვის, ესტონეთის, მოლდოვას, სომხეთის, აზერბაიჯანის, რუსეთისა და ბელორუსიის კანონმდებლობა რელიგიისა და რწმენის თავისუფლების შესახებ“.

ყველა დასახელებული გამოცემა ატვირთულია სააგენტოს ვებგვერდზე. <https://religion.gov.ge/publikaciebi>

რელიგიის სააგენტომ, კონრად ადენაუერის ფონდის სამხრეთ კავკასიის წარმომადგენლობის მხარდაჭერით, 2016 წელს გამოსცა სახელმძღვანელო „სეკულარიზმი და რელიგიური ნეიტრალიტეტი საჯარო სამსახურში“. (მითითებულ ბმულზე იხილეთ სახელმძღვანელოს ელექტრონული ვერსია (<https://religion.gov.ge/publikaciebi/saxelmzrvanelo-sekularizmi-da-religiuri-neitraliteti-sajaro-samsaxursi>)

3.3. საქართველოში მოქმედი საკულტო ნაგებობების რუკა და რელიგიური რუკები

ინტერრელიგიური დიალოგის ფორმატში, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტომ 2016 წელს დაიწყო ახალი პროექტი, „**რელიგიური რუკა**“. თავდაპირველად, შეიქმნა რელიგიური რუკის ორი ვარიანტი – რეგიონული და რაიონული, ხოლო შემდეგ მოქმედი საკულტო ნაგებობების რუკა.

საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა საქართველოში მოქმედი საკულტო ნაგებობების რუკის პრეზენტაცია, რომელიც რელიგიური ორგანიზაციებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობების მიერ მოწოდებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით შეიქმნა.

საქართველოში მოქმედი საკულტო ნაგებობების რუკაზე დატანილია მოქმედი საკულტო ნაგებობების რაოდენობა – მუნიციპალიტეტების დონეზე და პროცენტული მაჩვენებლები – რეგიონების დონეზე, ასევე, საქართველოში არსებული უმრავლესი რელიგიური კონფესიების რიცხობრივი მონაცემები. არსებობს რუკის როგორც ნაბეჭდი, ისე ელექტრონული ვერსია, რომელიც ხელმისაწვდომია სააგენტოს სპეციალურ ვებგვერდზე: <https://religion.gov.ge/cults/>

საკულტო ნაგებობების რუკა გახლავთ რელიგიის სააგენტოს პროექტის გაგრძელება. კერძოდ, გასულ წლებში გამოიცა რეგიონული და რაიონული რუკები, სადაც ასახულია მოსახლეობის რელიგიური შემადგენლობის რაოდენობრივი და პროცენტული მაჩვენებლები. რელიგიის სააგენტოს საიტზე, სპეციალურად დათმობილ სივრცეში, 3D ფორმატში აიტვირთა საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ისტორიული მნიშვნელობის მქონე 25-მდე საკულტო ნაგებობა, მათ შორის – მართლმადიდებლური, სომხურ-სამოციქულო, კათოლიკური, ევანგელურ-ლუთერული და ევანგელურ-პროტესტანტული ეკლესიები, ასევე მუსლიმური, იუდეური, ეზიდური საკულტო ნაგებობები. გამოიცა რელიგიური რუკების ნაბეჭდი ვერსია და შემუშავდა მათთვის სპეციალური ვებგვერდი.<https://religion.gov.ge/statmaps/>

3.4. ტოლერანტობის საერთაშორისო დღე

ტოლერანტობის დღესთან დაკავშირებით, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტომ დაამკვიდრა ტრადიცია, რომლის თანახმადაც, საქართველოში არსებული ერთ-ერთი რელიგიური თემი სხვა რელიგიური ორგანიზაციების ლიდერებსა და მრევლს მასპინძლობს.

2016 წლის 16 ნოემბერს, რელიგიურ თემებს საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია მასპინძლობდა.

2017 წლის 16 ნოემბერს, მასპინძელი ქართველ ებრაელთა თემი იყო – მიღება დავით ბააზოვის სახელობის საქართველოს ებრაელთა და ქართულ-ებრაულ ურთიერთობათა ისტორიის მუზეუმში შედგა.

2018 წლის 16 ნოემბერს, რელიგიურ ორგანიზაციებს ლათინ კათოლიკეთა ადმინისტრაციამ უმასპინძლა.

2019 წელს კი, ტოლერანტობის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებული მიღება, რელიგიური ორგანიზაციების წარმომადგენლებისათვის, საქართველოს მუსლიმთა სამმართველომ გამართა.

ტოლერანტობის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებული ტრადიციული შეხვედრები, რელიგიური შემწყნარებლობის ქართული კულტურის გამოვლინებად იქცა და იგი მომავალ წლებშიც გაგრძელდება.

3.5. გამოფენა – „რელიგიები საქართველოში“

2018 წელს, საქართველოს ეროვნულ მუზეუმში, რელიგიის სააგენტომ მუზეუმთან ერთად, გამართა გამოფენა – „რელიგიები საქართველოში“. ექსპოზიციის მიზანი საქართველოში რელიგიური მრავალფეროვნების, შემწყნარებლობისა და ურთიერთპატივისცემის გარემოს განმტკიცება, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და მათთვის განსხავებული რელიგიების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება იყო. ექსპონატების სახით, გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო სხვადასხვა კონფესიების რელიგიური შესამოსელი, ლიტერატურა და სარიტუალო ინვენტარი.

გამოფენის გახსნაში მონაწილეობდნენ საქართველოში მოქმედი რელიგიური კონფესიები: საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია, მუსლიმი თემი, ებრაელთა თემი, სომხური სამოციქულო ეკლესიის საქართველოს ეპარქია, კათოლიკური, ბაპტისტური, ევანგე-

ლურ-პროტესტანტული, ევანგელურ-ლუთერული, სახარების რწმენის ეკლესიები, უზიდი თემი, კრიშნას ცნობიერების საზოგადოება, ასევე, პარლამენტის, მთავრობის წევრები, დიპლომატიური კორპუსისა და საგანმანათლებლო უწყებების წარმომადგენლები. გამოფენა 6 თვეს გაგრძელდა და დიდი ინტერესი გამოიწვია. სამომავლოდ, იგეგმება ექსპოზიციის განახლება.

რელიგიურ ტოლერანტობასთან დაკავშირებული პირველი გამოფენა, რელიგიის სააგენტოს ინიციატივითა და ილია ჭავჭავაძის სახელმწიფო მუზეუმის ორგანიზებით, გაიმართა 2015 წელს, ყვარელში, ილიაობის დღესასწაულზე. ფოტოგამოფენაზე „ილია და რელიგიური ტოლერანტობა“, რომელსაც ინტერრელიგიური სათათბიროს წარმომადგენლები ესწრებოდნენ, სხვა ექსპონატებთან ერთად, წარმოდგენილი იყო ილიას პირადი ბიბლია და ყურანი.

3.6. ფოტოალბომი – „რელიგიები საქართველოში“

2018 წელს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოში შემუშავდა და 2019 წელს გამოიცა ფოტოალბომი – „რელიგიები საქართველოში“, რომელშიც ასახულია საქართველოს რელიგიურ-კულტურული მრავალფეროვნება, რელიგიურ ლიდერთა ბიოგრაფიები და ფოტოები. ალბომი დაყოფილია საქართველოს მხარეების მიხედვით და ასახავს უმრავლესი რელიგიური მიმდინარეობების მნიშვნელოვან, ისტორიულ საკულტო ნაგებობებს. ალბომში ცალკე თავები ეძღვნება საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებსა და იქ არსებული ქართული მართლმადიდებლური ტაძრების სავალალო მდგომარეობას.

ფოტოალბომი „რელიგიები საქართველოში“ 2019 წელს, აშშ-ში ოფიციალური ვიზიტისას, საქართველოს პრეზიდენტმა, სალომე ზურაბიშვილმა, აშშ-ის პრეზიდენტს, დონალდ ტრამპს საჩუქრად გადასცა.

ფოტოალბომის ორენოვანი ელექტრონული ვერსია განთავსებულია რელიგიის სააგენტოს ვრბგვერდზე:

<https://religion.gov.ge/images/8958ReligionsinGeorgia.pdf>

4. თანამშრომლობა სახელმწიფო უწყებებთან

4.1. საქართველოს პარლამენტი

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსა და საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის ინიციატივით, რელიგიური კონფესიების წარმომადგენლებთან შეხვედრა პირველად 2017 წლის დეკემბერში გაიმართა.

2018 წელს, რელიგიის სააგენტო ჩაერთო საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის ინიციატივით, რელიგიის თავისუფლების საკითხებზე შექმნილი სამუშაო ჯგუფის საქმიანობაში.

რელიგიის სააგენტოსთან არსებული ინტერრელიგიური სათათბიროს შეხვედრებზე განიხილება სხვადასხვა მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელთა ნაწილზეც მსჯელობა საქართველოს უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოში იმართება. 2019 წელს გაიმართა სულ ხუთი შეხვედრა. სამუშაო ჯგუფს წარმოადგენდნენ: საქართველოში მოქმედი რელიგიური ორგანიზაციების ხელმძღვანელი სასულიერო პირები, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, საქართველოს პარლამენტის დეპუტატები, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

შეხვედრებზე განიხილეს რელიგიური დაფინანსების კუთხით ბენეფიციართა გაზრდა, რელიგიური სწავლების სამართლებრივი რეგულაციების მიღება, რელიგიური ორგანიზაციების წინაშე არსებული გამოწვევების მოგვარების ხელშეწყობად სპეციალური საპარლამენტო ჯგუფის შექმნა და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხები.

4.2. საქართველოს სამთავრობო სტრუქტურები

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, დღიდან მისი დაარსებისა, მჭიდროდ თანამშრომლობს საქართველოს სხვადასხვა სამთავრობო უწყებებთან და აქტიურადაა ჩართული იმ საქმიანობებში, რომლებიც ადამიანის უფლებათა დაცვას, სეკულარიზმსა და ტოლერანტობის საკითხებს ეხება.

საანგარიშო პერიოდში, რელიგიის სააგენტო ჩართული იყო უწყებათაშორის მუდმივმოქმედ კომისიაში, რომელიც საქართველოს მთავრობის დადგენილებით შეიქმნა და მისი მიზანი ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის სფეროში საქართველოს ერთიანი პოლიტიკის განსაზღვრა, ქვეყნის წინაშე არსებული საფრთხეების მინიმუმამდე შემცირება და პრევენცია, ასევე, სახელმწიფო სტრუქტურების კოორდინირებული საქმიანობის ხელშეწყობაა. მუდმივმოქმედმა კომისიამ შეიმუშავა ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის ეროვნული სტრატეგია და შესაბამისი სამოქმედო გეგმა. რელიგიის სააგენტო, ასევე, ჩართულია კიდევ ერთ, სახელმწიფო უწყებათაშორის კომისიაში, რომლის ფარგლებში ფუნქციონირებს სამუშაო ჯგუფი პანკისის ხეობის განვითარების საკითხებზე.

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო აქტიურად თანამშრომლობს საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროსთან. 2019 წლის მარტში, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს წერილის საფუძველზე, 1921-1991 წლამდე პერიოდში სხვადასხვა კონფესიებისათვის ჩამორთმეული და სადავო საკულტო

ნაგებობების ინფორმაციის შესწავლისა და შესაბამისი მასალების მოწოდებასთან დაკავშირებით, საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრომ წერილობით მიმართა გიორგი ჩუბინაშვილის სახელობის კვლევით ცენტრს და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს.

საანგარიშო პერიოდში, რელიგიის სააგენტო საქართველოს მთავრობის სხვადასხვა უწყებებთან თანამშრომლობის ფარგლებში, სისტემატურად იყო ჩართული უწყებათაშორის კომისიებში:

- წლების განმავლობაში, სააგენტოს წარმომადგენელი მონაწილეობს საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სხვადასხვა პროექტსა თუ კომისიაში, რომელიც კულტურული მემკვიდრეობის საკითხებს ეძღვნება. სააგენტო ასევე მონაწილეობს, საქართველოში ადგილობრივი კულტურული მარშრუტების განვითარებისა და ევროპის საბჭოს კულტურულ მარშრუტებში საქართველოს მონაწილეობასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვაში;
- სააგენტოს წარმომადგენელი, ჟიურის წევრის სტატუსით, მონაწილეობდა საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს მიერ ორგანიზებულ კონკურსში - „ეთნიკურ უმცირესობათა თვითმყოფადობის შენარჩუნების მიზნით შემოქმედებითი საქმიანობის ხელშეწყობა“;
- სააგენტომ მონაწილეობა მიიღო საქართველოს მთავრობის პროექტში, კულტურული მემკვიდრეობის ზოგიერთი უძრავი ძეგლისათვის ეროვნული მნიშვნელობის კატეგორიის განსაზღვრის თაობაზე;
- რელიგიის სააგენტო საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან ერთად, მონაწილეობს საქართველოს კანონის „საადმზრდელი საქმიანობის ლიცენზირების შესახებ“ მოთხოვნების შესასრულებლად შექმნილ სამუშაო ჯგუფში, რომელიც რელიგიური ორგანიზაციების პანსიონატების ფუნქციონირებას ეხება.

5. თანამშრომლობა ადგილობრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, როგორც საჯარო უწყება, მუდმივად თანამშრომლობს სხვადასხვა ადგილობრივ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, მათ შორის „საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდთან“ (რონდელის ფონდი) „ადამიანის უფლებების სწავლებისა და მონიტორინგის ცენტრთან“ (EMC), „ადამიანის უფლებათა ცენტრთან“ (HRIDC), „ტოლერანტობის და მრავალფეროვნების ინსტიტუტთან“ (TDI) და სხვა.

სააგენტო, ასევე, ყოველწლიურად თანამშრომლობს საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და სხვადასხვა უწყებებთან, მონაწილეობს საერთო ანგარიშების მომზადებაში, რაც გულისხმობს რელიგიის მიმართულებით არსებული რეალობისა და სააგენტოს მიერ განხორციელებული საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის მიწოდებას, მათ შორის:

- 2018 წელს, ECRI-ის (ევროპული კომისია რასიზმისა და შეუწყნარებლობის წინააღმდეგ) მეხუთე ციკლის რეკომენდაციების შესრულებასთან დაკავშირებით, გადაიგზავნა შესაბამისი ინფორმაცია რელიგიური მდგომარეობის ნაწილში;
- 2018 წელს, ბრიუსელში, ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებზე საქართველო-ევროკავშირის დიალოგის (HRD) რიგით მე-11 შეხვედრის ფარგლებში, რელიგიის სააგენტომ ევროკავშირს მიაწოდა შესაბამისი ინფორმაცია ინგლისურ ენაზე;
- 2018 წელს, ადამიანის უფლებათა საბჭოსთვის უნივერსალური პერიოდული მიმოხილვის ფარგლებში, საქართველოსთვის გაცემულ რეკომენდაციებზე, სააგენტომ გაგზავნა ინფორმაცია განხორციელებული აქტივობების შესახებ;
- 2019 წელს, სააგენტოს წარმომადგენლობა დაესწრო საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდის პროექტის პრეზენტაციას, რომელიც მაღალმთიანი გურიისა და აჭარის მმართველობაში მოსახლეობის მონაწილეობა-ჩართულობის ხელშეწყობას ეხებოდა;
- 2019 წელს, სააგენტომ შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიაწოდა სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებათა შესახებ საერთაშორისო პაქტის შესრულების მე-5 პერიოდული ანგარიშისათვის, რომელიც გაეროს ადამიანის უფლებების დაცვის კომიტეტს წარედგინა;
- 2019 წლის ბოლოს, სააგენტომ ადამიანის უფლებათა საბჭოს რეზოლუციის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია მოამზადა და მიაწოდა გაეროს ადამიანის უფლებათა დაცვის უმაღლესი კომისიის ოფისს.

6. რელიგიური ორგანიზაციების დაფინანსება საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის დროს მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ფარგლებში

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს სახელმწიფო არ არის საბჭოთა რეჟიმის სამართალმემკვიდრე და შესაბამისად, საბჭოთა ტოტალიტარული პერიოდის დროს მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება არ აქვს, საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 27 იანვრის N117 დადგენილების ფარგლებში, 4 რელიგიურ მიმდინარეობას – ისლამურ, იუდეურ, რომაულ-კათოლიკურ და სომხურ-სამოციქულო აღმსარებლობის რელიგიურ გაერთიანებებს სიმბოლურად და ნაწილობრივ უნაზღაურებს საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის დროს მიყენებულ ზიანს, რომელიც ხმარდება რელიგიური თემების განვითარებას, გამთლიანებასა და ქვეყანაში მშვიდობიან თანაარსებობას.

	2014 წელი	2015 წელი	2016 წელი	2017 წელი	2018 წელი	2019 წელი	სულ
მუსლიმი თემი	1 100 000	2 200 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000	14 300 000
რომაულ-კათოლიკური თემი	200 000	400 000	550 000	550 000	550 000	550 000	2 800 000
სომხური სამოციქულო ეკლესიის თემი	300 000	600 000	800 000	800 000	800 000	800 000	4 100 000
იუდეური თემი	150 000	300 000	400 000	400 000	400 000	400 000	2 050 000
სულ	1 750 000	3 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000	23 250 000

*თანხები მოცემულია ლარში

ამას გარდა, რელიგიური გაერთიანებები იღებენ ფინანსურ და ქონებრივ დახმარებას ადგილობრივი ბიუჯეტებიდან, მათ თემში არსებული რელიგიური საჭიროებების დაკმაყოფილების მიზნით.

6.1. ბენეფიციარ კონფესიათა წრის დაფინანსების გაზრდასთან დაკავშირებული მომართვები

2018 წელს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ბენეფიციარ კონფესიათა დაფინანსების სიაში დამატების მოთხოვნით მიმართეს, ჯერ უზიდთა სასულიერო საბჭომ, შემდეგ საქართველოს ევანგელურ-პროტესტანტულმა ეკლესიამ, ხოლო მოგვიანებით, ანალოგიური სურვილი ევანგელურ-ლუთერულმა ეკლესიამაც გამოთქვა. აღნიშნულ საკითხზე ყველა შესაბამის უწყებასთან მიმდინარეობს კონსულტაციები.

7. „რელიგიურ გაერთიანებათა ქონებრივი და ფინანსური საკითხების შემსწავლელი სარეკომენდაციო კომისია“

საქართველოს არ აქვს საბჭოთა პერიოდში ჩამორთმეული ქონების რესტიტუციის ვალდებულება, ვინაიდან დამოუკიდებელი საქართველო არ არის საბჭოთა კავშირის სამართალმემკვიდრე, მიუხედავად ამისა, საქართველოს სახელმწიფო რელიგიურ გაერთიანებებს უბრუნებს იმ საკულტო ნაგებობებს, რომელიც დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ სახელმწიფოს ფაქტობრივ საკუთრებაში აღმოჩნდა. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ბაზაზე არსებობს „რელიგიურ გაერთიანებათა ფინანსური და ქონებრივი საჭიროებების შემსწავლელი კომისია“. კომისიის გადაწყვეტილებით, 2014 წლიდან დღემდე, საქართველოს მასშტაბით, მუსლიმ თემს დაუბრუნდა 212 მეჩეთი – როგორც სუნიტური, ისე შიიტური. 2015 წელს, სახელმწიფომ მუსლიმი თემისათვის, ქ. ბათუმში, ორი 4 სართულიანი შენობა (საერთო ღირებულებით 5 მლნ ლარი) შეისყიდა და გადასცა სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს: ერთი – სამუფტო რეზიდენციისთვის, მეორე კი – რელიგიური სასწავლებლისათვის (მედრესესთვის).

იუდეურ თემს გადაეცა 20 სინაგოგა. ყველა მათგანი რესტავრირებული და მოვლილია, წარმოადგენს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს და დაცულია კანონით.

ადგილობრივ ხელისუფლებასთან ორწლიანი ინტენსიური მოლაპარაკებებისა და მთავრობის დადგენილების თანახმად, რელიგიის სააგენტომ ლათინ კათოლიკეთა კავკასიის სამოციქულო ადმინისტრაციას ქ. რუსთავში, მათ საკუთრებაში არსებული 500 კვ.მ. მიწის ნაცვლად საკუთრებაში გადასცა 1200 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი მასზე ეკლესიის აშენების უფლებით. „გულმოწყალე იესოს“ სახელობის კათოლიკური ეკლესია უკვე აშენდა, გაიხსნა და ღვთისმსახურება მიმდინარეობს.

სომხური სამოციქულო ეკლესიის თემი დღეს საქართველოში ფლობს 58 მოქმედ ეკლესიას, რომელთა ძირითადი უმრავლესობა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლს წარმოადგენს – მათ სახელმწიფო უვლის, არემონტებს და იცავს. თბილისში საზეიმოდ გაიხსნა სურბ-გევორქის რესტავრირებული საკათედრო ტაძარი, რომლის აღდგენითი სამუშაოების ნაწილი „ქართუ ჯგუფის“ თანადაფინანსებით განხორციელდა. 2016 წელს დასრულდა თბილისის ნორაშენის ეკლესიის გამაგრებითი და სარესტავრაციო სამუშაოები, რომელიც სახელმწიფოს დაახლოებით, 1 მლნ. ლარი დაუჯდა. მიმდინარეობს მოდნისის ეკლესიის გამაგრებითი სამუშაოები.

საქართველოს ევანგელურ – პროტესტანტულ ეკლესიას, რელიგიური მსახურების აღსასრულებლად, წლების განმავლობაში არ გააჩნდა სალოცავი სახლი. 2015 წელს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დახმარებით, საქართველოს ევანგელურ-პროტესტანტულ ეკლესიას სალოცავი სახლისათვის გადაეცა შენობა-ნაგებობა გორში. 2016 წელს, სააგენტომ რუსთავში ახალი სალოცავი სახლის მშენებლობის რეკომენდაცია გასცა. იმავე წელს, სააგენტოს რეკომენდაციით, ევანგელურ-პროტესტანტულ ეკლესიას, ეკლესიის გასაფართოებლად, რუსთავში დამატებით გადაეცა მიწის ნაკვეთი (150 კვ. მ.) მასზე არსებული შენობა-ნაგებობით. 2016 წელს, სააგენტოს რეკომენდაციით, გორში ეკლესიას დამატებით გადაეცა მიწის ნაკვეთი (431 კვ. მ.) სოციალური და საქველმოქმედო საქმიანობისათვის.

საქართველოს სახელმწიფოს უშუალო დახმარებით, თბილისში, პირველად პოსტსაბჭოთა სივრცეში, ეზიდურ თემს გადაეცა მიწის ნაკვეთი სალოცავი სახლის მშენებლობისათვის.

2015 წლის 16 ივნისს, თბილისში გაიხსნა ეზიდური სალოცავი სახლი და კულტურის ცენტრი.

საქართველოს ევანგელურ-ლუთერულმა ეკლესიამ 2017 წელს, საზეიმოდ აღნიშნა საქართველოში გერმანელთა დამკვიდრების 200 წლისთავი. ამ თარიღთან დაკავშირებით, საქართველოს მთავრობამ მიიღო პოლიტიკური გადაწყვეტილება: საქართველოს ევანგელურ-ლუთერულ ეკლესიას, საქართველოში არსებობის მანძილზე პირველად, ქ. თბილისში, 5500 კვ.მ. არასასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთი, მასზე მდებარე ეკლესია და შენობა-ნაგებობა გადაეცა. ასევე, სახელმწიფო გამოთქვამს მზადყოფნას და სააგენტო განიხილავს ოთხ ძირითად კონფესიასთან ერთად, ევანგელურ-ლუთერული ეკლესიის შესაძლო დაფინანსების საკითხსაც.

საქართველოს სახარების ქრისტიან ბაპტისტთა ეკლესიების კავშირს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დახმარებით, პირველად მათ ისტორიაში, ქ. თბილისში, მიეცათ საშუალება აეშენებინათ ტაძარი, რომელიც 2017 წლის შემოდგომაზე გაიხსნა.

2016 წელს, ოფიციალურად გაიხსნა თბილისის საერთაშორისო ბაპტისტური ეკლესია. მისი დამაარსებელია ამერიკის მოქალაქე, ჩარლზ ჰობლიცი, მრევლს კი უცხოეთის ინგლისურენოვანი მოქალაქეები წარმოადგენენ. 2016 წელს, რელიგიის სააგენტოს რეკომენდაციით, გაიცა სალოცავი სახლის მშენებლობის ნებართვა. 2016 წელსვე, სააგენტოს დახმარებით, ეკლესიამ მიიღო თბილისის მერიის ნებართვა სალოცავი სახლის გაფართოების თაობაზე. თბილისის საერთაშორისო ბაპტისტური ეკლესია აქტიურად თანამშრომლობს რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსთან, რელიგიის სფეროს მიკუთვნებულ ყველა მნიშვნელოვან საკითხთან დაკავშირებით.

7.1. სარეკომენდაციო კომისიის სხდომები

2018 წელს, რელიგიურ გაერთიანებათა ქონებრივი და ფინანსური საკითხების შემსწავლელი კომისიის 5 სხდომა გაიმართა. ჯამში, კომისიამ განიხილა 230 საკითხი, აქედან:

მართლმადიდებელი ეკლესია: დაკმაყოფილდა – 174, ხარვეზი – 10, უარი – 4;

მუსლიმი თემი: დაკმაყოფილდა – 33 , ხარვეზი – 0, უარი – 0;

სომეხთა სამოციქულო ეკლესია: დაკმაყოფილდა – 4, ხარვეზი – 1 , უარი -2;

ევანგელურ-პროტესტანტული ეკლესია: დაკმაყოფილდა – 1, ხარვეზი – 0, უარი – 0;

ევანგელურ-ლუთერული ეკლესია: დაკმაყოფილდა – 1, ხარვეზი – 0, უარი – 0;

2018 წლის 28 თებერვალი – I სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	78	77	1	
მუსლიმი თემი	12	12		

2018 წლის 26 აპრილი – II სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	45	41	1	3
მუსლიმი თემი	20	20		

2018 წლის 25 ივლისი – III სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	38	30	8	
სომეხთა სამოციქულო ეკლესია	4	1	1	2
ევანგელურ-პროტესტანტული ეკლესია	1	1		
ევანგელურ-ლუთერული ეკლესია	1	1		

2018 წლის 28 სექტემბერი – IV სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	12	11		1
მუსლიმი თემი	1	1		

2018 წლის 18 დეკემბერი – V სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	15	15		
სომეხთა სამოციქულო ეკლესია	3	3		

2019 წელს გაიმართა რელიგიურ გაერთიანებათა ქონებრივ და ფინანსური საკითხების შემსწავლელი კომისიის 5 სხდომა. ჯამში, კომისიამ განიხილა 251 საკითხი, აქედან:

მართლმადიდებელი ეკლესია: დაკმაყოფილდა – 207, ხარვეზი – 8, უარი – 18;

მუსლიმი თემი: დაკმაყოფილდა – 0, ხარვეზი – 0, უარი – 3;

სომეხთა სამოციქულო ეკლესია: დაკმაყოფილდა – 2, ხარვეზი – 0, უარი – 2;

ევანგელურ-პროტესტანტული ეკლესია: დაკმაყოფილდა -1 , ხარვეზი – 0, უარი – 0 ;

ევანგელურ-ლუთერული ეკლესია: დაკმაყოფილდა – 0, ხარვეზი – 0, უარი -1;

უზიდთა სასულიერო საბჭო: დაკმაყოფილდა – 0, ხარვეზი – 0, უარი -1;

2019 წლის 19 თებერვალი – I სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	110	104	3	3
მუსლიმი თემი	1	1		

2019 წლის 19 თებერვალი – I სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	63	54	2	7

2019 წლის 23 ივლისი – III სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	63	54	2	7
ევანგელურ ლუთერული ეკლესია	31	23	3	3
იეზიდთა სასულიერო საბჭო	1			1
სომეხთა სამოციქულო ეკლესია	2			2
მუსლიმი თემი	3			3

2019 წლის 30 სექტემბერი – IV სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	16	13		3
სომეხთა სამოციქულო ეკლესია	2	2		

2019 წლის 28 ნოემბერი - V სხდომა

რელიგიური თემი	შუამდგომლობა	დაკმაყოფილდა	ხარვეზი	უარი
მართლმადიდებელი ეკლესია	15	13		2

8. ინტერრელიგიური სათათბირო

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსთან ფუნქციონირებს ინტერრელიგიური სათათბირო, რომელშიც საქართველოში არსებული თითქმის ყველა რელიგიური გაერთიანება მონაწილეობს საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის, ისტორიული რელიგიებისა და სხვა მცირერიცხოვანი რელიგიების ჩათვლით, კერძოდ:

- საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესია;
- საქართველოს მუსლიმთა სამმართველო;
- ლათინ კათოლიკეთა კავკასიის სამოციქულო ადმინისტრაცია;
- სომეხთა სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის საქართველოს ეპარქია;
- საქართველოს ებრაელთა კავშირი;
- საქართველოს ევანგელურ-ლუთერული ეკლესია;
- საქართველოს ევანგელურ-პროტესტანტული ეკლესია;
- სახარების რწმენის ეკლესია;
- საქართველოს სახარების ქრისტიან ბაპტისტთა ეკლესიების კავშირი;
- თბილისის საერთაშორისო ბაპტისტური ეკლესია;
- ეზიდთა სასულიერო საბჭო;
- კრიშნას ცნობიერების საერთაშორისო საზოგადოება.

2018 – 2019 წლებში გაიმართა ინტერრელიგიური სათათბიროს შვიდი სხდომა, რომლებიც მიეძღვნა შემდეგ საკითხებს:

1. ტოლერანტობის საერთაშორისო დღე;
2. საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის შეჩერებული ავტოკეფალური მმართველობის აღდგენის 100 წლისთავისადმი მიძღვნილ საერთაშორისო კონფერენციაში „რელიგია და საზოგადოებრივი ცხოვრება“ მონაწილეობა (2018 წლის 12 თებერვალი);
3. რელიგიური ორგანიზაციების წინაშე არსებული გამოწვევები. რელიგიური დაფინანსების კუთხით ბენეფიციართა გაზრდა და რელიგიური სწავლების სამართლებრივი რეგულაციების მიღება;
4. საპარლამენტო ჯგუფის შექმნა რელიგიური ორგანიზაციების წინაშე არსებული პრობლემების მოსაგვარებლად (საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსა და რელიგიური ორგანიზაციების წარმომადგენელთა მონაწილეობით);

5. შეხვედრა გაეროს ბავშვთა ფონდთან და ერთობლივი თანამშრომლობის დაგეგმვა საქართველოში ბავშვთა უფლებების მაქსიმალური დაცვის მიზნით;
6. 2018 წლის 24-25 ნოემბერს, ვენაში (ავსტრია) ჩატარებული საერთაშორისო სიმპოზიუმის „განათლება – ვისი პასუხისმგებლობაა“ მონაწილე ქართველ მეცნიერებთან შეხვედრა და აქტუალური საკითხების განხილვა;
7. 2018 – 2020 წ.წ. ადამიანის უფლებათა სამთავრობო სამოქმედო გეგმის ფარგლებში, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს მიერ გაწეული საქმიანობის განხილვა.

9. „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“ – კონფერენციათა ციკლი/დეკლარაციები

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ინიციატივით, ყოველწლიურად იმართება კონფერენცია – „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“, რომელიც სხვადასხვა აქტუალურ საკითხებს ეძღვნება. ტრადიციული, ყოველწლიური კონფერენციის თემატიკა ითვალისწინებს და ეხმიანება თანამედროვე მსოფლიოში არსებულ გამოწვევებს და საქართველოში არსებული რელიგიური ორგანიზაციებისა და აკადემიური წრეების წარმომადგენლების მონაწილეობით მსჯელობს მათზე.

საანგარიშო პერიოდში, სააგენტოს ინიციატივით, 2018 წლის 17 ივლისს, ჩატარდა რიგით მე-3 კონფერენცია – „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“ – თემაზე, „რელიგიების როლი საქართველოში 1918–2018 წ.წ.“ კონფერენციას ესწრებოდნენ: საქართველოს ხელისუფლების, რელიგიური ორგანიზაციების, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლები. მომხსენებლები შეეხნენ ბოლო ასი წლის მანძილზე არსებულ ისტორიულ კონტექსტს, მის გავლენას კონკრეტულ რელიგიურ თემებზე და დამოუკიდებელი ქართული სახელმწიფოს როლს საქართველოში ტოლერანტული გარემოს ჩამოყალიბებაში.

2019 წლის 24 ოქტომბერს, მე-4 კონფერენციაზე „რელიგიები საქართველოს ევროინტეგრაციის გზაზე“, ხელი მოეწერა დეკლარაციას, რომელშიც საქართველოში მოქმედი რელიგიები მხარდაჭერას უცხადებენ საყოველთაო პლურისციტით გაცხადებულ საქართველოს ისტორიულ არჩევანს – ევროპულ კურსს ეროვნული ტრადიციების განმტკიცებას, ოჯახისა და რწმენის ფუნდამენტური საკითხებისა და ღირებულებების შენარჩუნებითა და მოფრთხილებით; გმობენ საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მშვიდობიანი მოსახლეობის გატაცებასა და სიცოცხლის მოსპობას; საკულტო ნაგებობების ეთნიკურ-ისტორიული კვალის წაშლის მიზნით უხეში გადაკეთების, დახურვის ან განადგურების ყველა ფაქტს.

საანგარიშო პერიოდში ჩატარებული კონფერენციები და მიღებული დეკლარაცია წარმოადგენს გაგრძელებას კონფერენციათა იმ ციკლისა, რომელსაც სააგენტო 2016 წლიდან ახორციელებს. 2015 წლის 8 მარტს, თბილისის „ტოლერანტობის სკვერში“, ხელი მოეწერა საქართველოს რელიგიურ გაერთიანებათა და რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს პირველ დეკლარაციას, „ქალი – მშვიდობის დესპანი“, რომელშიც აღნიშნულია, რომ რელიგიური ორგანიზაციები, სახელმწიფოსთან ერთად, „მხარს დაუჭერენ ქალთა უფლებების აღიარებასა და დაცვას; გმობდნენ და კვლავაც დაგმობენ ქალთა მიმართ განხორციელებული, სქესის ნიშნით ადამიანის ღირსების შემლახველი ძალადობის, ჩაგვრისა და დისკრიმინაციის ყოველგვარ ფორმას; შეუქმნიან ყველა საჭირო პირობას და განსაკუთრებით იზრუნებენ სოციალურად დაუცველ ქალებზე, ორსულ ქალებზე, მრავალშვილიან დედებზე, მოხუცთა თავშესაფრების ბინადარ და სამედიცინო დაწესებულებებში მყოფ ქალებზე, მეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ქალებზე, სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში მყოფ და პრობაციონერ ქალებზე; საკუთარი რელიგიურ-ზნეობრივ სწავლებათა გათვალისწინებით, ხელს შეუწყობენ კანონის წინაშე ქალისა და მამაკაცის თანასწორობას“.

2016 წელს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ინიციატივით, გაიმართა პირველი კონფერენცია თემაზე – „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“, რომლის მიზანი იყო საქართველოში მოქმედი რელიგიათა წარმომადგენლების პოზიციების დაფიქ-

სირება ჩვენი საზოგადოების აქტუალურ საკითხებზე და მოსაზრებათა შეჯერება განსხვავებულ კონფესიათა მშვიდობიანი თანაარსებობისა და თანამშრომლობის განმტკიცებისათვის. კონფერენციამ მიიღო ერთობლივი დეკლარაცია, რომლითაც საქართველოში არსებულმა რელიგიურმა ორგანიზაციებმა მხარი დაუჭირეს მშვიდობის, მეგობრობისა და ურთიერთპატივისცემის მარადიულ ფასეულობებს. დეკლარაციაში აღნიშნულია: „ინტერრელიგიურ დიალოგში ჩართული მხარეები ხელს უწყობენ რელიგიათა შორის თანამშრომლობასა და მაღალზნეობრივი საზოგადოების ჩამოყალიბებას, ორიენტირებულს ადამიანის ღირსებისა და ოჯახის სიწმინდის დაცვაზე, თანასწორუფლებიანობაზე, სოციალური პრობლემების მოგვარებაზე“.

2017 წლის 15 ნოემბერს, საქართველოში არსებული რელიგიური ორგანიზაციების წარმომადგენლები, საქართველოს პარლამენტისა და საქართველოს მთავრობის წევრები, დიპლომატიური კორპუსის, რელიგიის სააგენტოს პარტნიორი უმაღლესი სასწავლებლების წარმომადგენლები კვლავ შეიკრიბნენ „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“ – II კონფერენციის ფორმატში, სახელწოდებით – „**რელიგიური ტოლერანტობა საქართველოში**“.

ინტერრელიგიური კონფერენციის – „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“ მასალები ყოველწლიურად გამოიცემა და იტვირთება სააგენტოს ვებგვერდზე.

2019 წლის მე-4 კონფერენციაზე

„ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“ მიღებული

დეკლარაცია

რელიგიები საქართველოს ევროინტეგრაციის გზაზე

ჩვენ, საქართველოში მოქმედი რელიგიები,

ვაცნობიერებთ რა, საქართველოს ისტორიულ მისწრაფებას ევროპული ოჯახისა და კულტურის მიმართ,

ვეყრდნობით რა, პლებისციტით გამოხატულ ქართული საზოგადოების ნებას,

ვითვალისწინებთ რა, რელიგიების მნიშვნელობას და როლს საზოგადოებრივი ცნობიერებისა და ცხოვრების ფორმირებაში,

ვთანხმდებით შემდეგზე:

1. მხარს ვუჭერთ ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებებს და რწმენისა და აღმსარებლობის თავისუფლებას;
2. მიგვაჩნია, რომ საქართველოს, როგორც ძველი ევროპის კულტურული ოჯახის ისტორიული წევრისა და გამორჩეული ტოლერანტობის ტრადიციის მქონე ქვეყნის როლი მნიშვნელოვანია თანამედროვე ევროპის თანამეგობრობისათვის, ისევე, როგორც ევროპული ქვეყნების მიღწევები ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებათა დაცვის სფეროში – ჩვენი ქვეყნის განვითარებისათვის;

3. ვგმობთ, საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მშვიდობიანი მოსახლეობის გატაცებასა და სიცოცხლის მოსპობას; საკულტო ნაგებობების ეთნიკურ-ისტორიული კვალის წაშლის მიზნით უხეში გადაკეთების, დახურვის ან განადგურების ყველა ფაქტს;
4. ვემიჯნებით, საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე აღმსარებლობისა და რწმენის თავისუფლების შეზღუდვის გამოვლინებებს და მხარს ვუჭერთ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის პროცესს;
5. მხარდაჭერას ვუცხადებთ საყოველთაო პლებისციტით განცხადებულ საქართველოს ისტორიულ არჩევანს – ევროპულ კურსს ეროვნული ტრადიციების, ოჯახისა და რწმენის ფუნდამენტური საკითხებისა და ღირებულებების შენარჩუნებითა და მოფრთხილებით.
 - საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესია
 - სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველო
 - სომეხთა სამოციქულო მართლმადიდებელი წმიდა ეკლესიის საქართველოს ეპარქია
 - საქართველოს ებრაელთა კავშირი
 - საქართველოს სახარების ქრისტიან ბაპტისტთა ეკლესიების კავშირი
 - საქართველოს ევანგელურ-პროტესტანტული ეკლესია
 - თბილისის საერთაშორისო ბაპტისტური ეკლესია
 - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო

10. სახელმწიფო ენა სასულიერო პირებისათვის

2019 წელს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ინიციატივით, შეიქმნა ახალი პროექტი, „სახელმწიფო ენა სასულიერო პირებისათვის“. პროექტის შექმნის იდეა განაპირობა სააგენტოს მიერ 2018–2020 წლების ადამიანის უფლებათა სამთავრობო სამოქმედო გეგმის ფარგლებში, საქართველოს მასშტაბით განხორციელებულმა სემინარების ციკლმა „ადამიანის უფლებები და რელიგიური შემწყნარებლობა“, რომლის დროსაც ცხადი გახდა, რომ სახელმწიფო ენის არასათანადოდ ფლობის გამო, სემინარების მონაწილე რელიგიური უმცირესობების ზოგიერთ სასულიერო პირს თემის გაგება-გააზრება უჭირდა. სახელმწიფო ენის შესწავლის გარდა, პროექტის მიზანს, ასევე, წარმოადგენს საზოგადოების ყველა სექტორში საზოგადოების მონაწილეობის წახალისება, განუჩივლად მათი რელიგიური კუთვნილებისა. ამგვარად, გადაწყდა განხორციელებულიყო სახელმწიფო მნიშვნელობის პროექტი, სახელწოდებით: „სახელმწიფო ენა სასულიერო პირებისათვის“, რომლის ფარგლებშიც ზურაბ ჟვანიას სახელობის სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლასთან გაფორმდა თანამშრომლობის მემორანდუმი.

მიმდინარე საანგარიშო პერიოდში დამთავრდა პირველი სამთვიანი ეტაპი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო საქართველოს მუსლიმთა თემმა. მეორე ეტაპზე მუსლიმებს შეუერთდნენ სომხური სამოციქულო ეკლესიისა და ევანგელურ-ლუთერული ეკლესიის სასულიერო პირები. პროექტში მონაწილეობის სურვილი გამოთქვა, აგრეთვე, აღნიშნული ეკლესიების მრევლმაც, რომლებიც პროექტს მესამე ეტაპზე შეუერთდებიან.

11. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები

ახალგაზრდებში რელიგიური ცოდნისა და კულტურის ამაღლების მიზნით, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, დაარსებიდან დღემდე, აქტიურად თანამშრომლობს როგორც აკადემიურ სექტორთან, ასევე, სხვადასხვა უწყებებთან და ორგანიზაციებთან. საანგარიშო პერიოდში, რელიგიის სააგენტომ ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები გააფორმა შემდეგ ორგანიზაციებთან:

- ზურაბ ჟვანიას სახელობის სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლასთან, რომელთან ერთადაც განხორციელდა სააგენტოს ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პროექტი – „სახელმწიფო ენა სასულიერო პირებისათვის“.
- გაეროს ბავშვთა ფონდთან (UNICEF), რომელთან ერთადაც საქართველოში არსებული რელიგიური ორგანიზაციებისათვის დაიგეგმა და ხორციელდება სემინარები ბავშვთა უფლებების გასაცნობად.

გასულ წლებში გაფორმებული მემორანდუმების სუბიექტებია:

1. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი;
2. საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტი;
3. საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი;
4. გურამ თავართქილაძის სახელობის თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი;
5. გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი „ალმა მატერი“;
6. კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი;
7. ევროპის უნივერსიტეტი;
8. ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი;
9. გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი;
10. სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი;
11. ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი;
12. ილია ჭავჭავაძის ყვარლის სახელმწიფო მუზეუმი;
13. „მოსწავლე-ახალგაზრდობის ეროვნული სასახლე“;
14. საქართველოს ეროვნული მუზეუმი;

15. საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა;
16. საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო;
17. ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია;
18. საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო;
19. შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემია;
20. ა(ა)იპ „საზოგადოებრივი დამცველი“;
21. ა(ა)იპ „თავისუფალი არჩევანი“;
22. ა(ა)იპ „ასოციაცია: კავკასიის ქალები საუნივერსიტეტო განათლებით“;
23. ა(ა)იპ „სრულიად საქართველოს სახალხო დარბაზი“.

12. სახელმწიფოს ურთიერთობა რელიგიურ ორგანიზაციებთან

საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლება პრემიერ-მინისტრის ხელმძღვანელობით და რელიგიის სააგენტოს წარმომადგენლობა, ტრადიციულად, ესწრება საქართველოში მოღვაწე ისტორიული რელიგიების უმთავრეს დღესასწაულებს, მათ შორის – საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური მართლმადიდებელი ეკლესიის უდიდეს დღესასწაულებს – აღდგომას, შობასა და სვეტიცხოვლობას; მუსლიმი თემის დიდ დღესასწაულებს და ტრადიციულად, იფთარის ვახშამს მართავს მუსლიმი სასულიერო პირებისათვის; საქართველოს პრეზიდენტი და პრემიერ-მინისტრი კი, ებრაელთა თემის ხანუქას დღესასწაულზე, სინაგოგაში, სიმბოლურად, პირველ და მეორე სანთელს ანთებენ.

ასევე, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო რეგულარულად ხვდება სხვადასხვა რელიგიური ორგანიზაციების ლიდერებს და ესწრება მათ წლიურ ანგარიშებს, საქველმოქმედო აქციებს, კონფერენციებს, განიხილავს მათგან შემოსულ მიმართვებსა და განცხადებებს და ეხმარება საჭიროებების მიხედვით.

2018 წლის საანგარიშო პერიოდში, ქ. რუსთავში გაიხსნა რელიგიურ უმცირესობათა ორი საკულტო ნაგებობა: ევანგელურ-პროტესტანტული ეკლესია (08.01.2018) და „გულმოწყალე იესოს“ სახელობის კათოლიკური ტაძარი (06.10.2018).

2018 წელს, თბილისის ოლიმპიურ სასახლეში ჩატარდა იეჰოვას მოწმეთა სპეციალური სამდღიანი საერთაშორისო რელიგიური კონგრესი, რომელსაც საქართველოს მოქალაქეების გარდა, დაესწრო რამდენიმე ქვეყნის 2500-მდე მოქალაქე. კონგრესზე, საპატიო სტუმრის რანგში, მიწვეული იყო რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაცია. კონგრესის ორგანიზატორებმა მადლობა გადაუხადეს სააგენტოს ხელმძღვანელობას ორგანიზაციულ საკითხებში დახმარებისათვის.

2019 წელსაც გაიმართა იეჰოვას მოწმეების მეორე სამდღიანი საერთაშორისო კონგრესი, რომელიც ჩატარდა თბილისში მდებარე ახალ „სპორტულ სასახლეში“, მშვიდობიანად, ყველა საჭირო წესის დაცვით. კონგრესს რელიგიის სააგენტოს დელეგაცია დაესწრო, რადროსაც კონგრესის ორგანიზატორებმა, დახმარებისა და თანადგომისათვის, მას მადლობა გადაუხადეს.

2019 წლის 17 ივლისს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს წარმომადგენლებმა გაცნობითი ხასიათის შეხვედრა გამართეს სომეხთა სამოციქულო მართლმადიდებელი წმიდა ეკლესიის საქართველოს ეპარქიის ახალ ხელმძღვანელთან, არქიმანდრიტ კირაკოს დავთიანთან.

2019 წლის 18 ივლისს, გაცნობითი ხასიათის შეხვედრა შედგა საქართველოს სომეხთა ეპარქიის სამცხე-ჯავახეთისა და წალკის ეპარქიალური ვიკარიატის ახალ ვიკარიუსთან, ვარდაპეტ მაღაქია ამირიანთან.

2019 წლის 10 დეკემბერს, ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით, საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციაში, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტომ საქართველოში არსებული რელიგიური ორგანიზაციების წარმომადგენლებს ინტერრელიგიური სათათბიროს ფორმატში უმასპინძლა.

2019 წლის 30 დეკემბერს გაიმართა შეხვედრა სომეხ კათოლიკეთა წარმომადგენლებთან: ეპისკოპოსს რაფაელ მინასიანთან, კარნიკ იუსეფისთან და მიხეილ ხაჩკალიანთან.

რელიგიის სააგენტო რეგულარულად ხვდება საქართველოში ვიზიტით მყოფ სხვადასხვა რელიგიური ორგანიზაციების ლიდერებს და აცნობს მათ საქართველოში მოღვაწე რელიგიური ორგანიზაციებისა და სახელმწიფოს შორის ურთიერთობის ფორმებს, ინიციატივებს, ერთობლივ პროექტებს და ზოგადად, რელიგიის მიმართულებით არსებულ ვითარებას.

2018 წლის 13 აპრილს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს წარმომადგენლებმა ირანის ქალაქ ყუმის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის, „ვალი-ასრი“-ს დირექტორს, სეიდ მუჰამმად ჰოსსეინს – აიათოლა კაზმეინს უმასპინძლეს.

2019 წლის 3 მაისს, „მსოფლიოს ქართველ ებრაელთა ასოციაციამ“, მთავარი რაბინის, იაკობ გაგულაშვილის ხელმძღვანელობით, სამუშაო შეხვედრა გამართა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსთან, რომელშიც მონაწილეობდნენ საქართველოს ებრაული თემის წარმომადგენლები.

2019 წლის 10 ოქტომბერს, საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციაში, გაიმართა რელიგიის სააგენტოს შეხვედრა საქართველოს სახარების ქრისტიან ბაპტისტთა ეკლესიების კავშირის მიერ ორგანიზებულ საერთაშორისო კონფერენციის მონაწილეებთან. შეხვედრას ესწრებოდნენ: გია კანდელაკი – საქართველოს სახარების რწმენის ქრისტიან ბაპტისტთა ეკლესიების კავშირი, ნიკოლაი ვოზიანი – მოლდოვას რესპუბლიკა, იგორ ბანდურა – უკრაინა, ერიკ ტამმი – ესტონეთის რესპუბლიკა, რიმა ტამმი – ესტონეთის რესპუბლიკა, ასატურ ნაგაბეკიანი – სომხეთის რესპუბლიკა, ივან ლეპეშა – ბელორუსიის რესპუბლიკა, ალექსანდრე შიშკინი – ყაზახეთის რესპუბლიკა, ვლადიმირ მისკევიჩი – რუსეთის ფედერაცია.

2019 წლის 19 დეკემბერს, სააგენტოს წარმომადგენლობამ შეხვედრა გამართა ირანის ისლამური რესპუბლიკის დელეგაციასთან: ირანის ისლამური სემინარიის რექტორის მოადგილესთან და ექსტრემიზმთან ბრძოლის კონგრესის მდივანთან, მოჰამად ჰოსეინ ზამანისთან.

13. რელიგიის სააგენტოს ინიციატივა — ქართულ-ებრაული ურთიერთობები

2017 წელს, რელიგიის სააგენტოს კონფერენციაზე „ინტერრელიგიური დიალოგი მშვიდობისათვის“, სააგენტო გამოვიდა ინიციატივით ქართული ტოლერანტობის არამატერიალური კულტურის ძეგლად გამოცხადების შესახებ, რომელიც 2018 წლის აპრილში განხორციელდა საქართველოს კულტურის სამინისტროს მიერ და დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის მიერ.¹ ამ ინიციატივის ფორმატში, **ქართულ-ებრაულ 26 საუკონოვან ურთიერთობას არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის სტატუსი მიენიჭა.**

რელიგიის სააგენტოს დელეგაცია ყველა ოფიციალურ შეხვედრაზე სხვადასხვა ებრაული თემის მხრიდან იღებს მხარდაჭერას იუნესკო-ს მიერ ამ სტატუსის საერთაშორისო აღიარების პროცესში.

¹ http://gov.ge/print.php?gg=1&sec_id=491&info_id=64635&lang_id=GEO

14. საქველმოქმედო აქციები

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, 2015 წლიდან დღემდე, აქტიურად ატარებს საქველმოქმედო აქციებს საქართველოს სხვადასხვა მხარეში, რაც გულისხმობს უფასო სამედიცინო მომსახურებასა და სოციალურად დაუცველი ბავშვებისა და უფროსებისათვის ტანისამოსის მიწოდებას. საქველმოქმედო აქციები ტარდება რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ინიციატივით, საპატრიარქოს წმ. იოაკიმესა და ანას სამედიცინო ცენტრის, მუსლიმთა სამმართველოს, საქართველოს სახარების ქრისტიან ბაპტისტთა ეკლესიების კავშირისა და სხვა რელიგიების მონაწილეობით.

2015 წლიდან დღემდე საქართველოს საპატრიარქოსა და საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს მხარდაჭერით, საქველმოქმედო აქციები ჩატარდა თიანეთის, დუშეთის, გორის, ბათუმის, ახალციხის, ადიგენის, საჩხერის, ვანის, ზუგდიდის, ასევე, ხულოს მაღალმთიანი სოფლებისა და ხელვაჩაურის რაიონის მოსახლეობისათვის. სააგენტომ, სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოსა და საქართველოს სახარების ქრისტიან ბაპტისტთა ეკლესიების კავშირის მხარდაჭერით, საქველმოქმედო აქციის ფარგლებში, ჰუმანიტარული ტვირთი გადასცა პანკისის ხეობის მოსახლეობას. სააგენტოს ინიციატივითა და მუსლიმთა სამმართველოს ხელშეწყობით, პანკისის ხეობაში, სოფელ დუისში რეკონსტრუქცია ჩატარდა დუისის მეჩეთის მიმდებარე სარიტუალო შენობას. საჭიროების მიხედვით, იმართება სააგენტოს წარმომადგენლობის შეხვედრები პანკისის ხეობის მოსახლეობასა და უხუცესთა საბჭოს წევრებთან.

2018 წელს, რელიგიის სააგენტოს, მუსლიმთა სამმართველოსა და თურქეთის რესპუბლიკის საელჩოს ერთობლივი ინიციატივითა და ორგანიზებით გამართული საქველმოქმედო აქციის ფარგლებში 70 გადასაადგილებელი ეტლი „ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების სახელმწიფო ფონდს“ და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში მცხოვრებ, ყველა რელიგიური ორგანიზაციის მრევლს გადაეცა.

2018 და 2019 წლებში, საქველმოქმედო აქციები ასევე გაიმართა, უსინათლო ბავშვთა 202-ე საჯარო სკოლა-პანსიონის მოსწავლეებისათვის, რომელთაც ჰუმანიტარული ტვირთი გადაეცათ.

2019 წელს, სამების საკათედრო ტაძრის ახალგაზრდულ ცენტრში, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს მხარდაჭერით, არაბთა გაერთიანებული საამიროების საელჩოს, წითელი ნახევარმთვარის ორგანიზაციისა და საქართველოს საპატრიარქოს მონაწილეობით საქველმოქმედო ღონისძიება გაიმართა, რომლის ფარგლებშიც 100 მრავალშვილიან ოჯახს, პატრიარქის ნათლულებს, საახალწლო საჩუქრები გადაეცათ.

15. შეხვედრები დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლებთან

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო აქტიურად თანამშრომლობს დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლებთან, მართავს გაცნობითი და სამუშაო ხასიათის შეხვედრებს და აცნობს მათ სააგენტოს საქმიანობას, განხორციელებულ პროექტებსა და სამომავლო გეგმებს.

2018 წელი

- შეხვედრა თურქეთის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, ფატმა სერენ იაზგანთან, 01.03.2018, 24.12.2018;
- შეხვედრა საბერძნეთის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, დიმიტრის კარაბალისთან, 12.03.2018;
- შეხვედრა დიდი ბრიტანეთის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, ჯასტინ მაქენზი სმიტთან, 03.04.2018;
- შეხვედრა საქართველოში ევროპის საბჭოს ოფისის ხელმძღვანელ, კრისტიან ურსესთან, 04.04.2018;
- შეხვედრა ირანის კულტურის ატაშესთან, ჰამიდ მუსტაფავისთან, 05.04.2018, 17.08.2018;
- შეხვედრა საქართველოში წმინდა საყდრის ნუნციო, ჟოზე აველინო ბეტანკურთან, 22.06.2018;
- შეხვედრა საქართველოში ნატოს სამეკავშირეო ოფისის ხელმძღვანელ, დოქტორ როსარია პუგლისისთან, 06.07.2018;
- შეხვედრა ავსტრიის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, არად ბენკოსთან, 18.09.2018;
- შეხვედრა ლატვიის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, ინგრიდა ლევრენცთან, 02.10.2018;
- შეხვედრა ევროკავშირის ელჩთან საქართველოში, კარლ ჰარცელთან, 19.10.2018;
- შეხვედრა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, ჰუბერტ ქნირშთან, 06.12.2018.

2019 წელი

- შეხვედრა აშშ-ის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩის მოვალეობის შემსრულებელთან საქართველოში, როს უილსონთან, 01.02.2019;
- შეხვედრა ჩეხეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, პეტრ მიკისკასთან, 05.08.2019;
- შეხვედრა არაბთა გაერთიანებული საამიროების ელჩთან საქართველოში, ისა ალბაშა ალ ნოაიმისთან, 08.10.2019;
- შეხვედრა საფრანგეთის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, დიეგო კოლასთან, 01.11.2019;
- შეხვედრა ნიდერლანდების სამეფოს დანიშნულ ელჩთან საქართველოში, მააიკე ვან კოლდამთან, 11.12.2019.

16. ვიზიტები საზღვარგარეთ

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაცია უცხოეთში ვიზიტისას, რელიგიის მიმართულებით არსებულ საკითხებზე მსჯელობისა და გამოცდილების გაზიარების მიზნით, შეხვედრებს მართავს კოლეგა რელიგიურ და სხვა უწყებების ხელმძღვანელ პირებთან.

2018 წელი

1. 2018 წელს შედგა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაციის ოფიციალური ვიზიტი კატარში (დოჰა).

გაიმართა შეხვედრები:

- სააგენტოს თავმჯდომარემ მონაწილეობა მიიღო კატარის დედაქალაქ დოჰაში გამართულ მე-13 ინტერრელიგიურ კონფერენციაზე – „რელიგია და ადამიანის უფლებები“;
- დოჰას ინტერრელიგიური დიალოგის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარესთან, პროფესორ იბრაჰიმ სალეჰ ალ-ნაიმისთან;
- საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან კატარში, ნიკოლოზ რევაზიშვილთან.

2. 2018 წელს შედგა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაციის ოფიციალური ვიზიტი თურქეთში.

გაიმართა შეხვედრები:

- თურქეთის რელიგიის საკითხთა დირექტორატის (დიანეთის) თავმჯდომარესთან, პროფესორ, დოქტორ ალი ერბაშთან;
- თურქეთის რესპუბლიკის რელიგიის საქმეთა სამმართველოს საგარეო საქმეთა დირექტორატის ხელმძღვანელ ერდალ ათალაისთან;
- თურქეთის კულტურისა და ტურიზმის მინისტრთან, ნუმან ქურთულმუშთან;
- თურქეთის პარლამენტის მართლმსაჯულების კომიტეტის თავმჯდომარესთან, აჰმეთ იიმაიასთან და საქართველოს მეგობართა ჯგუფის ხელმძღვანელის მოადგილესთან, ჰუსეინ მაჰინთან;
- სტამბოლის მარმარას უნივერსიტეტის თეოლოგიის ფაკულტეტის ხელმძღვანელებთან;
- სტამბოლის ბეიოდლუს ვაჟთა სასულიერო სკოლა – ლიცეუმის ხელმძღვანელებთან, ისლამის კვლევის ცენტრის ხელმძღვანელებთან;
- სტამბოლის მუფტთან, პროფესორ, დოქტორ ჰასან ქამილ იილმაზისთან.

3. 2018 წელს შედგა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაციის ოფიციალური ვიზიტი ირანში.

გაიმართა შეხვედრები:

- ირანის ქალაქ ყუმის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის „ვალი-ასრი“-ს დირექტორთან, აიათოლა ჰოსსეინ კაზმეინთან;
- რელიგიური განათლების მინისტრთან, ალ-მუსტაფას უნივერსიტეტის პრეზიდენტთან, აიათოლა ალი რეზა არაფისთან;
- თეირანში ისლამური კულტურისა და ურთიერთობების ორგანიზაციის ხელმძღვანელთან, აბუზარ იბრაჰიმ თურქმანთან;
- ერაყის სულიერი ლიდერის აიათოლა ალი სისტანის წარმომადგენელსა და ორგანიზაცია ალულ ბეითის ხელმძღვანელთან, აიათოლა შაჰრისტანისთან;
- ისპაჰანის გუბერნატორის მოადგილესთან, დოქტორ ჰამიდ რეზა ტაბატაბესთან.

4. 2018 წელს, ვაშინგტონში (აშშ), აშშ-ის სახელმწიფო მდივნის, მაიკ პომპეოს მასპინძლობითა და პატრონაჟით, რელიგიის თავისუფლების საკითხებისადმი მიძღვნილი მინისტერიალი – „Ministerial to Advance Religious Freedom“ – გაიმართა. მინისტერიალში 200-მდე ქვეყნის საგარეო და რელიგიის საკითხებზე მომუშავე ხელმძღვანელი პირებისაგან შემდგარმა დელეგაციებმა მიიღეს მონაწილეობა. დონისძიებას, ასევე, სხვადასხვა ქვეყნის სასულიერო ლიდერებიც ესწრებოდნენ, მათ შორის საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის ჩრდილოეთ ამერიკის ეპარქიის ეპისკოპოსი საბა (ინწირველი). საქართველოს სახელმწიფოს დელეგაციას წარმოადგენდნენ: საგარეო საქმეთა მინისტრი, დავით ზალკალიანი, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს თავმჯდომარე, ზაზა ვაშაყმაძე და საქართველოს სახელმწიფოს საელჩო აშშ-ში.

აღნიშნული მინისტერიალი გაიმართა 2019 წელსაც, რომელსაც საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი, დავით ზალკალიანი დაესწრო.

შეხვედრები გაიმართა:

- აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტის სამოქალაქო უფლებების ოფისის სპეციალურ წარმომადგენელთან რელიგიური დისკრიმინაციის საკითხებში, ერიკ ტრინთან და იუსტიციის დეპარტამენტის კრიმინალური ოფისის ევრაზიის რეგიონულ დირექტორთან, კატერინა ლ. ნიუკამბესთან;
- აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის რელიგიის საერთაშორისო თავისუფლების სრულუფლებიან ელჩთან, სემუელ ბრაუნბეკთან;

- აშშ-ში მოქმედი საერთაშორისო ებრაული ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან, კერძოდ, „NCSIJ“-ის (ევრაზიის ებრაელთა მხარდაჭერის ნაციონალური კოალიცია) თავმჯდომარის მოადგილე მარ ლევინთან, ამავე ორგანიზაციის დირექტორის მოადგილე ლესლი ვეისთან და ორგანიზაცია „ბნაიბრიტ“-ის ვიცე პრეზიდენტ დენ მარინთან.

5. 2018 წლის 25 აპრილს ბელგიაში, ბრიუსელში, გაიმართა ადამიანის უფლებების დაცვის საკითხებზე საქართველო-ევროკავშირის დიალოგის (HRD) რიგით მე-11 შეხვედრა, რომელსაც ესწრებოდნენ ევროპის საგარეო ქმედებათა სამსახურის (EEAS) წარმომადგენლები.

შეხვედრაზე იმსჯელეს ეთნიკური და რელიგიური უმცირესობების უფლებებზე. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს სამართლებრივი უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსმა სპეციალისტმა, დავით დავითაშვილმა ისაუბრა „ადამიანის უფლებათა დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმით“ გათვალისწინებული საჯარო მოხელეების ტრენინგებზე, რელიგიური ორგანიზაციების დაფინანსებაზე, ქონებრივ და ფინანსურ საკითხთა შემსწავლელი კომისიის საქმიანობაზე.

6. 2018 წელს, ქ. რომში, ეუთო-ს იტალიის თავმჯდომარეობისა და ეუთო-ს დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებების ოფისის (ODIHR) ორგანიზებით გაიმართა კონფერენცია: „შეუწყნარებლობისა და დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ, რომელიც ფოკუსირდება რელიგიასა და რწმენაზე დაფუძნებულ დისკრიმინაციაზე: ეუთოს რეგიონში ყოვლისმომცველ რეაგირებასთან მიმართებით“.

კონფერენციაზე მიწვეული იყო რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, რომელსაც წარმოადგენდა სტრატეგიული კვლევის, ანალიზისა და რეგიონების სამსახურის, პირველი კატეგორიის უფროსი სპეციალისტი, სერგო ფარულავა.

7. 2018 წელს შედგა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაციის ოფიციალური ვიზიტი კვიპროსზე.

გაიმართა შეხვედრები:

- კვიპროსის რესპუბლიკის ჰუმანიტარულ სააქმეებსა და საზღვარგარეთ მცხოვრები კვიპროსელების საკითხებზე კვიპროსის პრეზიდენტის სპეციალურ წარმომადგენელთან, ფოტის ფოტიუსთან;
- კვიპროსის რესპუბლიკის ადამიანის უფლებათა კომისარ (ომბუდსმენს) მარია სტილიანუ-ლოტიდისთან;

- საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან კვიპროსის რესპუბლიკაში, რევაზ ლომინაძესთან;
- კვიპროსის კიკოსის ღვთისმშობლის სახელობის მამათა მონასტრის წინამძღვარ, მამა ალათონიკესთან;
- კვიპროსის პარლამენტის განათლებისა და კულტურის კომიტეტის თავჯდომარესთან, კირიაკოს ჰაჯიიანისთან.

სააგენტოს დელეგაციამ, ასევე, მოინახულა კვიპროსის სოფ. სოფტადესში და სოფ. ალამინოსში აღმოჩენილი ქართული ეკლესიის ნანგრევები.

ასევე, უნდა ითქვას, რომ კვიპროსის ხელისუფლებამ ქართველთა ისტორიული ღვაწლის აღსანიშნავად, საქართველოს სახელმწიფოს, დალიას სამონასტრო კომპლექსის მიმდებარედ, 13 000 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი გადასცა მასზე ეკლესია-მონასტრის ასაშენებლად (მიწის ნაკვეთის სახელმწიფო ღირებულება – 260 000 ევრო, ხოლო საბაზრო ღირებულება – 1000 000 ევროა). კვიპროსის ხელისუფლებამ საჩუქრის რეგისტრაციაში გატარების თარიღი – 04.01.2018 – სიმბოლურად, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, ილია II-ის დაბადების დღეს დაამთხვია.

8. 2018 წელს, შედგა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაციის ოფიციალური ვიზიტი ავსტრიაში.

გაიმართა შეხვედრები:

- რელიგიის საკითხებზე მომუშავე სახელმწიფო სტრუქტურის, „კულტის სამსახურის“ უფროსს, ოლივერ ჰენჰაპელსა და თანხმლებ დელეგაციასთან;
- ვენის ადგილობრივ სათვისტომოსა და სამრევლოს წარმომადგენლებთან;
- ვენის წმ. დავით აღმაშენებლის სახელობის ტაძრის წინამძღვარ, ილუმენ ილია ჩადუნელსა და ადგილობრივი სამრევლოსა და სათვისტომოს წარმომადგენლებთან;
- ავსტრიის პარლამენტის წარმომადგენლებთან: ავსტრიის მმართველი პარტიის ერთ-ერთ ლიდერთან, პარლამენტის ყოფილ თავმჯდომარე ვოლფგანგ გერტსლთან, საკანონმდებლო სპიკერ ნორბერტ ზიბერსა და ადამიანის უფლებათა კომიტეტის თავჯდომარეს, ავსტრია-საქართველოს საპარლამენტო მეგობრობის ჯგუფის ხელმძღვანელ, ნიკოლაუს შერაკთან; აღნიშნული შეხვედრა გაშუქდა ავსტრიის საპარლამენტო დირექციის პრეს-სამსახურის მიერ, სათაურით „საქართველოს არჩევანია რელიგიათა მშვიდობიანი თანაცხოვრება“;
- ავსტრიის ებრაული თემის წარმომადგენლებთან, ებრაული ვენის კავშირის ვიცე-პრეზიდენტ, დეზონი დავარაშვილსა და ებრაელთა ავსტრიის თემის გენერალურ მდივან, რაიმუნდ ფასტენბაუერთან;

- ავსტრიის ისლამური რელიგიის გაერთიანების პრეზიდენტ იუმიტ ვურალთან;
- ავსტრიის რესპუბლიკის ევროპის, ინტეგრაციისა და საგარეო საქმეთა ფედერალურ სამინისტროში ფუნდამენტური საკითხების ინტეგრაციის დეპარტამენტის უფროსთან, მიხეილ ჟირარდისთან;
- კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოს ავსტრიის მიტროპოლიტ და უნგრეთის და ცენტრალური ევროპის ეგზარქოს, მის მაღალყოვლადუსამღვდელოესობა არსენიოსსთან (კარდამაკისი);
- ვენის უნივერსიტეტის თეოლოგიის ფაკულტეტის წარმომადგენლებთან;
- ვენის უნივერსიტეტის თეოლოგიის ფაკულტეტის რელიგიის მეცნიერებათა კათედრის პროფესორ ვოლფრამ რაისთან.

2019 წელი

1. 2019 წელს შედგა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაციის ოფიციალური ვიზიტი პოლონეთში.

გაიმართა შეხვედრები:

- „კათოლიკეთა და მუსლიმთა საერთო საბჭოში“, რომელსაც ესწრებოდნენ საბჭოს პრეზიდენტები – აგატა ნალობორჩიკი (კათოლიკური თემის წარმომადგენელი) და ანდჟეი სარამოვიჩი (მუსლიმი თემის წარმომადგენელი);
- პოლონეთის სეიმის მართლმსაჯულებისა და ადამიანის უფლებათა კომისიის თავმჯდომარესთან, სტანისლავ პიეტროვიჩთან;
- პოლონეთის შ.ს.ს-ს რელიგიის საკითხთა და ეთნიკური უმეცირესობების დეპარტამენტის დირექტორ ანდჟეი რუდლიცკისთან და მის მოადგილე ცეზარ მალიცესკისთან;
- პოლონეთის ეპისკოპოსთა კონფერენციის გენერალურ მდივანთან, ეპისკოპოსს არტურ მიჟინსკისთან და მის მოადგილესთან, იაროსლავ მროზჩინსკისთან;
- პოლონეთის ებრაელთა საბჭოს თავმჯდომარესთან, სტანისლავ კრაევსკისთან.

2. 2019 წელს შედგა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს თავმჯდომარის ოფიციალური ვიზიტი აშშ-ში.

გაიმართა შეხვედრები:

- აშშ-ის რელიგიის საერთაშორისო თავისუფლების საგანგებო დავალებათა ელჩთან, სემუელ ბრაუნბეკთან;
- აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტის სამოქალაქო უფლებების ოფისის სპეციალურ წარმომადგენელთან რელიგიური დისკრიმინაციის საკითხებში, ერიკ ტრინთან;

- აშშ-ის „Liberty Univeristy“-ის ხელმძღვანელობასთან: ნატალია ლოუესთან, ვილიამ ვეგერტ მინთან და გლენ სტეპთან, სადაც საქართველოს საპატივცემულოდ ოფიციალურად აღმართეს ქართული დროშა;
 - აშშ-ში მოქმედი საერთაშორისო ებრაული ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან, კერძოდ, „NCSEJ-ის (ევრაზიის ებრაელთა მხარდაჭერის ნაციონალური კოალიცია) დირექტორის მოადგილე ლესლი ვეისთან და ორგანიზაცია „ბნაიბრიტ“-ის ვიცე პრეზიდენტ ლენ მარიაშინთან.
3. 2019 წელს შედგა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს დელეგაციის ოფიციალური ვიზიტი რუმინეთში.

გაიმართა შეხვედრები:

- ბუქარესტის ანთიმოზ ივერიელის სახელობის მონასტრის წინამძღვართან, რუმინეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის ეპისკოპოსს ვარლამთან;
- რუმინეთის ებრაული თემის ფედერაციის მთავარ რაბინთან, რაფაელ შაფერთან.

ასევე, უნდა აღინიშნოს, რომ ბუქარესტში, რუმინეთის რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სამდივნოს ორგანიზებით გაიმართა საერთაშორისო კონფერენცია „რელიგიური თავისუფლების პოზიტიური მხარე: თუ როგორ შეიძლება ჩაერთოს სახელმწიფო რელიგიურ ორგანიზაციებთან ურთიერთობაში“, სადაც სიტყვით გამოვიდა სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე, გიორგი უკლება.

17. რელიგიის სააგენტოს სხვადასხვა აქტივობები/შეხვედრები

რელიგიის სააგენტო რეგულარულად მართავს შეხვედრებს სხვადასხვა უწყებების, დიპლომატიური კორპუსის, რელიგიური, საქველმოქმედო, არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან და აქტიურად იღებს მონაწილეობას სხვადასხვა მნიშვნელოვან კონფერენციებსა და ღონისძიებებში.

2018 წელი

1. რელიგიის სააგენტოს წარმომადგენლობა იმყოფებოდა საქართველოს პარლამენტის დიასპორისა და კავკასიის საკითხთა კომიტეტის შეხვედრაზე, სადაც სააგენტოს თავმჯდომარემ კანონმდებლებს ამომწურავი ინფორმაცია მიაწოდა სააგენტოს მიერ გაწეული საქმიანობის შესახებ;
2. სააგენტოს თანამშრომლები თბილისის 202-ე უსინათლოთა საჯარო სკოლა-პანსიონს ესტუმრნენ;
3. სააგენტოს წარმომადგენლები შეხვდნენ აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მთავარ მრჩეველს, დავა კაცს, ამ ორგანიზაციის წარმომადგენლებს საქართველოში, თამარ სირბილაძესა და გიორგი ხეჩინაშვილს;
4. სამების საკათედრო ტაძრის ახალგაზრდულ ცენტრში შედგა შეხვედრა, რომელიც „რელიგიების ისტორიის“ სწავლებასთან დაკავშირებული შეხვედრულებების გაცნობას მიეძღვნა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო რელიგიის სააგენტომ და სიტყვით გამოვიდა სააგენტოს თავმჯდომარე;
5. სააგენტოს თავმჯდომარე დაესწრო საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის მიერ გაწეული საქმიანობის ანგარიშის პრეზენტაციას;
6. სააგენტოს თანამშრომლები ევროსაბჭოს უმცირესობათა დაცვის ჩარჩო კონვენციის მონიტორინგის მრჩეველთა კომიტეტის წევრებს, მარტინ კოლინსს, ანტონია პეტრიჩუსიკის, ელიზაბეთ სანდორ-ჟალეიასა და ჯინ-ეტიენ კაუცმანს შეხვდნენ;
7. სააგენტოს წარმომადგენლები დაესწრნენ საერთაშორისო კონფერენციას „რელიგია და საზოგადოებრივი ცხოვრება“, რომელიც საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის შეჩერებული ავტოკეფალური მმართველობის აღდგენის 100 წლისთავს მიეძღვნა;
8. სააგენტოს თავმჯდომარემ შეხვედრა გამართა ისრაელის პრემიერ-მინისტრის ოფისის წარმომადგენელთან, საზოგადოება „ნათივის“ ხელმძღვანელ ნეტა ბრისკინ-პელესა და ისრაელის სახელმწიფოს საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, შაბთაი ცურთან;
9. სააგენტოს წარმომადგენლობა დაესწრო კონფერენციას „რელიგიათაშორისი დიალოგი ქალთა ძალადობისა და საზიანო პრაქტიკების პრევენციის შესახებ“, რომელიც

გაიმართა გენდერული თანასწორობის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე უწყებათაშორისი კომისიის, კავშირი „21-ე საუკუნე“ და UNFPA-ს პარტნიორობით;

10. შეხვედრა გაიმართა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს თავმჯდომარესა და სახარების ქრისტიან ბაპტისტთა ეკლესიების კავშირის წევრებთან და გერმანიის საერთაშორისო საქველმოქმედო ორგანიზაცია „ფრიდენს ბოტეს“ ახალ ხელმძღვანელობასთან;
11. სააგენტოს წარმომადგენელთა შეხვედრა აზერბაიჯანის რესპუბლიკის დიასპორასთან მუშაობის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარესთან, ფუად მურადოვსა და მის თანხმლებ პირებთან.

2019 წელი

1. სააგენტოს თავმჯდომარე დაესწრო და მისასალმებელი სიტყვით გამოვიდა კონფერენციაზე - „სახელმწიფო ენა სამოქალაქო ინტეგრაციისა და ადამიანური კაპიტალის განვითარებისათვის საქართველოში“;
2. სააგენტოს თავმჯდომარემ შეხვედრა გამართა თურქეთის რელიგიის საქმეთა სამმართველოს („დიანეთის“) უფროსის მოადგილესთან, დოქ. სელიმ არგუნთან;
3. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს წარმომადგენლებმა საქართველოს უსინათლოთა კავშირის წარმომადგენლებსა და 202-ე საჯარო სკოლა-პანსიონის პედაგოგიურ კოლექტივს უმასპინძლეს და ბრაილის შრიფტით დაბეჭდილი ინტერრელიგიური კალენდრები გადასცეს საჩუქრად;
4. შედგა სააგენტოს ხელმძღვანელობის შეხვედრა ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიის მცხეთის ოფისის წარმომადგენლებთან – ადამიანის უფლებათა დაცვის ჯგუფის ხელმძღვანელის მოადგილესთან, ჯერარდ სკოტთან და ამავე ჯგუფის წევრთან, ანდრიას პერსენტთან;
5. სააგენტოს თანამშრომლები ქართულ-ებრაულ სკოლა „ორ ავნერს“ ესტუმრნენ და მოინახულეს კრწანისში სკოლის ახალი შენობის სამშენებლო სამუშაოები. ქართულ-ებრაული სკოლა „ორ ავნერის“ ახალი შენობა 2019 წლის სექტემბერში გაიხსნა;
6. გაიმართა სააგენტოს წარმომადგენელთა შეხვედრა ირანის ისლამური რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან საქართველოში, სეიდ ჯავად კავამ შაჰიდისთან, ალ-მუსტაფას უნივერსიტეტის რექტორ, დოქტორ ალი აბბასთან, რექტორის მოადგილე, დოქტორ მოჰსინ კამბართან, უნივერსიტეტის წარმომადგენელთან საქართველოში, დავუდ ზარესთან და ირანის საელჩოს კულტურის ატაშე ჰამიდ მუსტაფავისთან;
7. შედგა სააგენტოს წარმომადგენელთა შეხვედრა ირანის ისლამური რესპუბლიკის სულიერი ლიდერის, აიათოლა ჰამენეის წარმომადგენელთან, სეიდ რეზა ტაყავისთან;

8. სააგენტოს წარმომადგენლები თბილისში ევრაზიის ებრაელთა კონგრესის (EAJC) ფარგლებში, მომე მირილაშვილის სახელობის საგანმანათლებლო ცენტრის პრეზენტაციას დაესწრნენ;
9. გაიმართა შეხვედრა მსოფლიოს ქართველ ებრაელთა ასოციაციის მთავარ რაბინთან, იაკობ გაგულაშვილთან;
10. შედგა შეხვედრა გაეროს ბავშვთა ფონდის ხელმძღვანელთან, დასან ხალილთან;
11. სააგენტოს თავმჯდომარე OSCE (ეუთო)-ს ორგანიზებით გამართულ სემინარს – „ტერორიზმის გამომწვევი ძალადობრივი ექსტრემიზმი და რადიკალიზაცია: საზოგადოებრივი მიდგომა“ დაესწრო და სიტყვით გამოვიდა;
12. გაიმართა სააგენტოს წარმომადგენელთა შეხვედრა გაეროს მუდმივ კოორდინატორთან საქართველოში, საბინე მახლისთან;
13. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს თავმჯდომარე იეჰოვას მოწმეების ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო იურისტს, ანდრე კარბონოს შეხვდა;
14. სააგენტოს წარმომადგენლობა დაესწრო კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრ ალუბზეთში, საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს ორგანიზებით ჩატარებულ კონფერენციას „ადამიანობა და სულიერი ღირებულებების გზაზე თავგანწირვა“, რომელზეც სააგენტოს თავმჯდომარე სიტყვით გამოვიდა;
15. 2019 წელს, გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) ბავშვის უფლებების კონვენციის 30-ე წლისთავთან დაკავშირებით, გაიმართა საქართველოს მთავრობისა და გაეროს ბავშვთა ფონდის შეხვედრა, რომელზეც 2019 წლის სამოქმედო გეგმის განხორციელების ეტაპები და შედეგები განიხილეს, მათ შორის – უნისეფისა და რელიგიის სააგენტოს მიერ გაფორმებული ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი;
16. 2019 წელს, ორგანიზაცია „ალუბზეთში“, გაიმართა კონფერენცია – „რელიგიური ექსტრემიზმისა და რადიკალიზმის საფრთხის პრევენციისათვის ჯანსაღი რელიგიური განათლების როლი“, რომელშიც სიტყვით გამოვიდა რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს თავმჯდომარე;
17. სააგენტოს წარმომადგენლებმა შეხვედრა გამართეს აიათოლა ალი ჰამენეის სპეციალურ წარმომადგენელთან აზერბაიჯანში, სეიდ ალი აქმა ოჯახმეჯადისთან;
18. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს წარმომადგენლობა ევანგელურ-ლუთერული ეკლესიის სინოდის სხდომას დაესწრო, სადაც სიტყვით გამოვიდა სტრატეგიული კვლევის ანალიზისა და რეგიონების სამსახურის უფროსი, ნინო ჭავჭავაძე;
19. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს წარმომადგენლობა შეხვდა წმინდა საყდრის სახელმწიფო მდივანს, კარდინალ პიეტრო პაროლინის.

18. რელიგიის სააგენტოს მონაწილეობა სასამართლო განხილვებში

2018-2019 წლების სასამართლო დავები

1. მოსარჩელე: სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა უმაღლესი სასულიერო სამმართველო.

მოპასუხე: სსიპ-რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო.

სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა უმაღლესმა სასულიერო სამმართველომ, 2017 წლის 31 ოქტომბერს, სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

დავის საგანი: სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს 2017 წლის 12 ოქტომბრის N1/1147 ინდივიდუალური სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა, რომლითაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა საჯარო ინფორმაციის გაცემაზე.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 15 თებერვლის განჩინებით, ზეპირი მოსმენის გარეშე, სარჩელი განუხილველად იქნა დატოვებული.

2. მოსარჩელე: სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა უმაღლესი სასულიერო სამმართველო.

სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა უმაღლესმა სასულიერო სამმართველომ, 2019 წლის 5 აპრილს სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

მოპასუხე: 1. სსიპ-რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო; 2. სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა გაერთიანება; 3. სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველო; 4. საქართველოს მუსლიმთა თემის წარმომადგენლობითი საბჭო.

დავის საგანი: სსიპ-რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო, სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველოს და საქართველოს მუსლიმთა თემის წარმომადგენლობითი საბჭოს მიმართ, ხელშეკრულების ნაწილობრივ ბათილად ცნობის, დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის, თანხის დაკისრების და წარმომადგენლობით საბჭოს წევრად აღიარების თაობაზე.

2019 წლის 26 ივნისის საქმეზე ჩატარდა პირველი მოსამზადებელი სხდომა, შემდგომში ჯამში საქმეზე გაიმართა სამი მოსამზადებელი სხდომა, განსჯადობის საკითხთან დაკავშირებით.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 30 ოქტომბრის განჩინებით, სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა უმაღლესი სასულიერო სამმართველოს სარჩელი განსახილველად გადაეგზავნა განსჯადობის მიხედვით თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ 2019 წლის 5 დეკემბრის განჩინებით ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილა აღნიშნული საქმე და მოსარჩელის, სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა უმაღლესი სასულიერო სამმართველოს სარჩელი განუხილველად დატოვა.

19. რელიგიის სააგენტოს რეორგანიზაცია

საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 24 იანვრის N24 დადგენილებით, საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 13 თებერვლის N177 დადგენილებაში შევიდა ცვლილება, რომლის თანახმად დადგენილებით დამტკიცებული სააგენტოს დებულების მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტი ჩამოყალიბდა შემდეგი რედაქციით. კერძოდ: ანალიტიკური სამსახურის ნაცვლად შეიქმნა სტრატეგიული კვლევის, ანალიზისა და რეგიონების სამსახური. ასევე, მე-4 მუხლს დაემატა შემდეგი შინაარსის 2 პრიმა პუნქტი, რომლის თანახმად არც ერთი სტრუქტურული ქვედანაყოფის შემადგენლობაში არ შედიან სააგენტოს შემდეგი თანამშრომლები: მედი-ამენეჯერი, პროტოკოლის მენეჯერი, ლოჯისტიკის მენეჯერი, ინფორმაციული ტექნოლოგიების მენეჯერი, საქმის წარმოების მენეჯერი, ფინანსური მენეჯერი. რეორგანიზაციის შედეგად ასევე, გაუქმდა სააგენტოში ადმინისტრაციული სამსახური და საერთაშორისო და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური.

ამავე დადგენილებით, ასევე დამტკიცდა სააგენტოს საშტატო განრიგი და სახელფასო ფონდი. საშტატო განრიგით სააგენტოს შტატი განისაზღვრა 22 ერთეულით.

საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 24 იანვრის N162 განკარგულებით განისაზღვრა სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს საშტატო ნუსხა და სახელფასო ფონდი.

20. რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს წარმომადგენლობები რეგიონებში

2018 წელს, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს რეგიონული წარმომადგენლობები გაიხსნა საქართველოს სამ – აჭარის ა.რ-ის, სამცხე-ჯავახეთისა და ქვემო ქართლის მხარეში. რეგიონული წარმომადგენლობის გახსნა სააგენტოს თანამედროვე მოთხოვნებს პასუხობს. კერძოდ, რეგიონული ოფისები რელიგიურ ორგანიზაციებსა და ადგილობრივ ხელისუფლებასთან უკეთესი კოორდინაციისა და თანამშრომლობის საშუალებას წარმოადგენს, რაც, საბოლოო ჯამში, გაცილებით ეფექტურსა და შედეგზე ორიენტირებულს ხდის სააგენტოს საქმიანობას რეგიონებში.

21. მედიასთან ურთიერთობა

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოსთვის მნიშვნელოვანია ღია და გამჭვირვლე ურთიერთობა მედიასთან. სააგენტოს წარმომადგენელთა ნებისმიერი აქტივობა: შეხვედრა, სხვადასხვა ღონისძიებებში მონაწილეობა, სააგენტოს ეგიდით გამართული კონფერენციები თუ ვიზიტები, შუქდება და ვრცელდება მედიასაშუალებებით, იტვირთება სააგენტოს ვებ და ფეისბუკ გვერდებზე, ტვიტერზე. ასევე, ვებგვერდზეა ატვირთული რელიგიის სააგენტოს ნებისმიერი პუბლიკაცია, ინტერრელიგიური კალენდარი და რელიგიური რუკები. გასულ, 2019 წელს, მომზადდა რელიგიის სააგენტოს ვებგვერდის ახალი ვერსია, რომელმაც მნიშვნელოვნად გაამარტივა ნავიგაცია.

საანგარიშო პერიოდში, 2018 წელს, სააგენტოს ვებგვერდსა და ფეისბუკ გვერდზე გავრცელდა 225 ინფორმაცია თავისი ფოტომასალით. 2019 წელს გავიდა 163 ინფორმაცია თავისი ფოტომასალით. სულ, 2 წლის მანძილზე, გავიდა 388 ინფორმაცია თავისი ფოტომასალით.

„ტვიტერით“ 2018 წელს გავრცელდა 68 ინგლისურენოვანი ინფორმაცია, ხოლო 2019 წელს – 49 ინგლისურენოვანი ინფორმაცია. სულ, 2 წლის მანძილზე, გავრცელდა 117 ინგლისურენოვანი ინფორმაცია.

რელიგიის სააგენტო აქტიურად თანამშრომლობს საინფორმაციო სააგენტო „ინტერპრესნიუსთან“. საანგარიშო პერიოდში, „ინტერპრესნიუსით“ გავრცელდა 320 ინფორმაცია და ფოტო.

რელიგიის სააგენტოს ღონისძიებების გასაშუქებლად მოწვეულნი არიან სხვადასხვა ტელევიზიების ჟურნალისტები. საანგარიშო პერიოდში, 2018 წელს გავიდა 54, 2019 წელს – 60 სატელევიზიო სიუჟეტი. სულ, 2 წლის მანძილზე, გავიდა 114 საინფორმაციო სიუჟეტი.

22. დანართი – ადმინისტრაციული ანგარიში (2018-2019წ.წ.)

დანართი – ინფორმაცია სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ხარჯების შესახებ

2018 წელს ადმინისტრაციული ხარჯებისთვის გაფორმებულია 48 (ორმოცდარვა) ხელშეკრულება, მათ შორის, კონსოლიდირებული ტენდერით 7 (შვიდი) ხელშეკრულება, ელექტრონული ტენდერით 12 (თორმეტი) ხელშეკრულება, ხოლო გამარტივებული შესყიდვით 29 (ოცდაცხრა) ხელშეკრულება.

ყოველთვიურად ელექტრონულად მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრულ ვადებში წარდგენილია ელექტრონული დეკლარაციები.

ყოველკვარტალურად საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში ელექტრონულად (<https://www.ebudget.ge/>) წარდგენილია ბიუჯეტის შესრულების ანგარიში.

სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოში ელექტრონულად ატვირთულია გეგმა (EPLAN), ყველა ხელშეკრულება და ყველა ხელშეკრულების ხარჯის დამადასტურებელი დოკუმენტი, როგორც CMR-ზე, ასევე SPA-ზე.

განხორციელდა 12 (თორმეტი) ელექტრონული ტენდერი. ატვირთულია კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში ტექნიკური დოკუმენტაცია, შესაბამისი ოქმები, ხელშეკრულებები, შესრულებები და გადახდები.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახურში დარეგისტრირებულია 48 (ორმოცდარვა) ადმინისტრაციული ხელშეკრულება (ორგანიზაციული კოდი 5201) და 8 (რვა) სხვადასახვა რელიგიურ წარმომადგენლობებთან (ორგანიზაციული კოდი 5202) გაფორმებული ხელშეკრულებები (სსიპ სრულიად საქართველოს მუსლიმთა სამმართველო (2), სსიპ საქართველოს ებრაელთა კავშირი (2), სსიპ სომეხთა სამოციქულო მართლმადიდებელი წმიდა ეკლესიის საქართველოს ეპარქია (2) და სსიპ ლათინ კათოლიკეთა კავკასიის სამოციქულო ადმინისტრაცია (2)).

22.1. ინფორმაცია ფინანსური მდგომარეობის შესახებ (2018 წ.)

		2018 წლის გეგმა	საკასო შესრულება	შესრულების პროცენტული მაჩვენებელი საკასო შერულების დამტკიცებულ გეგმასთან მიმართებაში
52 00	სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო			
00	ჯამური	5,330,000.00	5,180,078.97	97.19%
2	ხარჯები	5,315,000.00	5,165,670.98	97.19%
2.1	შრომის ანაზღაურება	550,000.00	426,298.44	77.51%
2.2	საქონელი და მომსახურება	251,000.00	234,820.57	93.55%
2.5	სუბსიდიები	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
2.7	სოციალური უზრუნველყოფა	10,000.00	2,624.49	26.24%

2.8	სხვა ხარჯები	4,000.00	1,927.48	48.19%
31	არაფინანსური აქტივების ზრდა	15,000.00	14,407.99	96.05%
52 01	სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო			
00	ჯამური	830,000.00	680,078.97	81.94%
2	ხარჯები	815,000.00	665,670.98	81.68%
2.1	შრომის ანაზღაურება	550,000.00	426,298.44	77.51%
2.2	საქონელი და მომსახურება	251,000.00	234,820.57	93.55%
2.2.1	შტატგარეშე მომუშავეთა ანა- ზღაურება		39,078.94	
2.2.10	სხვა დანარჩენი საქონელი და მომსახურება		34,955.29	
2.2.2	მივლინება		65,292.27	
2.2.3	ოფისის ხარჯები		78,903.60	
2.2.4	წარმომადგენლობითი ხარჯები		3,047.50	
2.2.8	ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლუატაციისა და მოვლა-შენახვის ხარჯები		13,542.97	
2.7	სოციალური უზრუნველყოფა	10,000.00	2,624.49	26.24%
2.8	სხვა ხარჯები	4,000.00	1,927.48	48.19%
31	არაფინანსური აქტივების ზრდა	15,000.00	14,407.99	96.05%
31.1.2.2.3	კომპიუტერი		7,683.00	
31.1.2.2.8	ფოტოაპარატი		3,599.99	
31.1.3.2.2	სხვა არამატერიალური ძირითა- დი აქტივები		3,125.00	
52 02	რელიგიური გაერთიანებების დაფინანსება			
2	ხარჯები	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
2.5	სუბსიდიები	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%

ინფორმაცია მივლინების შესახებ

205311232 სსიპ – რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო

დანართის ტიპი	მივლინების დოკუმენტი	მივლინების ადგილი	მივლინების პერიოდი	პირადი ნომერი	სახელი და გვარი	ხარჯი ტიპი	თანხა
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_1/1_22/01/2018	საქართველო- ბათუმი	23.01.2018 – 24.01.2018	01011029098	მალხაზ აფციაური	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			23.01.2018 – 24.01.2018	35001112657	გიორგი შალვაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_9/1_14/02/2018	საქართველო- გორი	15.02.2018 – 15.02.2018	39001010455	ირაკლი შარტავა	დღიური ნორმა	15.00
			15.02.2018 – 15.02.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	15.00

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს 2018-2019 წლების ანგარიში

ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_10/1_19/02/2018	საქართველო-ბათუმი	22.02.2018 – 23.02.2018	33001009396	ვეფხვია სიხუაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
						სასტუმროს ხარჯი	15.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
		საქართველო-ქუთაისი	22.02.2018 – 23.02.2018	39001010455	ირაკლი მარტავა	დღიური ნორმა	15.00
						სასტუმროს ხარჯი	15.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_15/1_14/03/2018	საქართველო-ბათუმი	20.02.2018 – 21.02.2018	33001009396	ვეფხვია სიხუაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	60.00
						სასტუმროს ხარჯი	30.00
		საქართველო-ბათუმი	20.02.2018 – 21.02.2018	39001010455	ირაკლი მარტავა	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	60.00
						სასტუმროს ხარჯი	30.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_16/1_21/03/2018	საქართველო-ბათუმი	14.03.2018 – 15.03.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
						სასტუმროს ხარჯი	30.00
		საქართველო-ბათუმი	14.03.2018 – 15.03.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
						სასტუმროს ხარჯი	30.00
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_17/1_21/03/2018	თურქეთი-სტამბოლი	22.03.2018 – 23.03.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
						სასტუმროს ხარჯი	30.00
		თურქეთი-სტამბოლი	22.03.2018 – 23.03.2018	21001001589	ვალერიან ლილუაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
						სასტუმროს ხარჯი	30.00
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_20/1_16/04/2018	ბელგია-ბრიუსელი	24.04.2018 – 26.04.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	339.84
						მგზავრობის ხარჯი	1,515.00
						სასტუმროს ხარჯი	983.76
		ბელგია-ბრიუსელი	24.04.2018 – 26.04.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	339.84
						მგზავრობის ხარჯი	1,515.00
						სასტუმროს ხარჯი	983.76

ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_21/1_26/04/2018	საქართველო-ბათუმი	27.04.2018 – 28.04.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			27.04.2018 – 28.04.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_24/1_07/05/2018	საქართველო-საჩხერე	08.05.2018 – 08.05.2018	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			08.05.2018 – 08.05.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_26/1_10/05/2018	ირანი-თეირანი	12.05.2018 – 16.05.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	293.95
			12.05.2018 – 16.05.2018	01019077706	ალეკო ტულუში	დღიური ნორმა	293.95
			12.05.2018 – 16.05.2018	35001112657	გიორგი შალვაშვილი	დღიური ნორმა	293.95
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_33/1_08/06/2018	საქართველო-ბათუმი	08.06.2018 – 09.06.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_34/1_15/06/2018	საქართველო-ბათუმი	15.06.2018 – 16.06.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			15.06.2018 – 16.06.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	0.00
						სასტუმროს ხარჯი	0.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_38/1_18/07/2018	საქართველო-ბათუმი	20.07.2018 – 21.07.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			20.07.2018 – 21.07.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_4/1_13/02/2018	საქართველო-ყვარელი	13.02.2018 – 13.02.2018	33001009396	ვეფხვია სიხუაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
			13.02.2018 – 13.02.2018	39001010455	ირაკლი მარტავა	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_40/1_20/07/2018	აშშ-ვაშინგტონი	24.07.2018 – 04.08.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	1,617.22
							0.00
						მგზავრობის ხარჯი	4,750.00
						სასტუმროს ხარჯი	3,969.45
							0.00
			24.07.2018 – 04.08.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	1,617.22
							0.00
						მგზავრობის ხარჯი	4,750.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_47/1_08/08/2018	საქართველო-ბათუმი	10.08.2018 – 12.08.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს 2018-2019 წლების ანგარიში

ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_5/1_13/02/2018	საქართველო-მარნეული	14.02.2018 – 14.02.2018	33001009396	ვეფხვია სიხუაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
			14.02.2018 – 14.02.2018	39001010455	ირაკლი შარტავა	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_50/1_23/08/2018	საქართველო-ღუშეთი	24.08.2018 – 24.08.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
			24.08.2018 – 24.08.2018	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			24.08.2018 – 24.08.2018	35001112657	გიორგი მალვაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
			24.08.2018 – 24.08.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	0.00
			24.08.2018 – 26.08.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	45.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_53/1_23/08/2018	საქართველო-ბათუმი	24.08.2018 – 26.08.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	სასტუმროს ხარჯი	200.00
						დღიური ნორმა	45.00
			24.08.2018 – 26.08.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	სასტუმროს ხარჯი	200.00
						დღიური ნორმა	45.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_67/1_04/10/2018	საქართველო-ბათუმი	09.10.2018 – 13.10.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	60.00
						სასტუმროს ხარჯი	300.00
						დღიური ნორმა	0.00
			09.10.2018 – 13.10.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	60.00
						სასტუმროს ხარჯი	300.00
						დღიური ნორმა	0.00
			09.10.2018 – 13.10.2018	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	60.00
						სასტუმროს ხარჯი	300.00
						დღიური ნორმა	0.00
			09.10.2018 – 13.10.2018	21001001589	ვალერიან ლილუაშვილი	დღიური ნორმა	60.00
						სასტუმროს ხარჯი	300.00
						დღიური ნორმა	0.00
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_68/1_05/10/2018	კვიპროსი-ნიკოზია	20.10.2018 – 27.10.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	2,126.00
						მგზავრობის ხარჯი	485.00
						სასტუმროს ხარჯი	3,100.44
			20.10.2018 – 27.10.2018	21001001589	ვალერიან ლილუაშვილი	დღიური ნორმა	2,126.00
						მგზავრობის ხარჯი	485.00
						სასტუმროს ხარჯი	3,100.44

ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_70/1_05/10/2018	იტალია-რომი	20.10.2018 – 23.10.2018	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	417.42
						მგზავრობის ხარჯი	1,070.00
						სასტუმროს ხარჯი	630.78
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_74/1_02/11/2018	საქართველო-ახალციხე	05.11.2018 – 07.11.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	260.00
			05.11.2018 – 07.11.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
			05.11.2018 – 07.11.2018	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	260.00
			05.11.2018 – 07.11.2018	21001001589	ვალერიან ლილუაშვილი	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	260.00
			05.11.2018 – 07.11.2018	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_77/1_14/11/2018	საქართველო-ბათუმი	16.11.2018 – 17.11.2018	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			16.11.2018 – 17.11.2018	35001112657	გიორგი შალვაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			16.11.2018 – 17.11.2018	36001004228	ავთანდილ კვერნაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_79/1_15/11/2018	საქართველო-ქუთაისი	25.11.2018 – 27.11.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
			25.11.2018 – 27.11.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
			25.11.2018 – 27.11.2018	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	0.00
						სასტუმროს ხარჯი	0.00
			25.11.2018 – 27.11.2018	01019077706	ალექო ტულუში	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	220.00
			25.11.2018 – 27.11.2018	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	110.00

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს 2018-2019 წლების ანგარიში

ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_8/1_14/02/2018	კატარი-დოჰა	19.02.2018 – 22.02.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	400.60
						მგზავრობის ხარჯი	1,850.00
						სასტუმროს ხარჯი	622.89
						მივლინებასთან დაკავშირებული სხვა ხარჯი	73.29
			19.02.2018 – 22.02.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	400.60
						მგზავრობის ხარჯი	0.00
						სასტუმროს ხარჯი	696.18
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_82/1_29/11/2018	საქართველო-გორი	04.12.2018 – 05.12.2018	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	21001001589	ვალერიან ლილუაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	36001004228	ავთანდილ კვერნაძე	დღიური ნორმა	0.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_83/1_29/11/2018	საქართველო-ზუგდიდი	04.12.2018 – 05.12.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	120.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	120.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	35001112657	გიორგი მალვაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	120.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	120.00
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_85/1_03/12/2018	ავსტრია- ვენა	08.12.2018 – 15.12.2018	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	1,198.40
						მგზავრობის ხარჯი	621.00
						სასტუმროს ხარჯი	1,904.56
			08.12.2018 – 15.12.2018	21001001589	ვალერიან ლილუაშვილი	დღიური ნორმა	1,198.40
						მგზავრობის ხარჯი	621.00
						სასტუმროს ხარჯი	1,904.56
			08.12.2018 – 15.12.2018	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	1,198.40
						მგზავრობის ხარჯი	623.00
						სასტუმროს ხარჯი	1,904.56
სულ მივლინების ხარჯი							65,292.27

22.2. დანართი – სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს ხარჯების შესახებ ინფორმაცია (2019 წ.)

2019 წელს ადმინისტრაციული ხარჯებისთვის გაფორმებულია 53 (ორმოცდაცამეტი) ხელშეკრულება, მათ შორის, კონსოლიდირებული ტენდერით 5(ხუთი) ხელშეკრულება, ელექტრონული ტენდერით 8 (რვა) ხელშეკრულება, ხოლო გამარტივებული შესყიდვით 40 (ორმოცი) ხელშეკრულება.

ყოველთვიურად ელექტრონულად მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრულ ვადებში წარდგენილია ელექტრონული დეკლარაციები.

ყოველკვარტალურად საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში ელექტრონულად (<https://www.ebudget.ge/>) წარდგენილია ბიუჯეტის შესრულების ანგარიში.

სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოში ელექტრონულად ატვირთულია გეგმა (EPLAN), ყველა ხელშეკრულება და ყველა ხელშეკრულების ხარჯის დამადასტურებელი დოკუმენტი, როგორც CMR-ზე, ასევე SPA-ზე.

განხორციელდა 8 (რვა) ელექტრონული ტენდერი. ატვირთულია კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში ტექნიკური დოკუმენტაცია, შესაბამისი ოქმები, ხელშეკრულებები, შესრულებები და გადახდები.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახურში

დარეგისტრირებულია 77 (სამოცდაჩვიდმეტი) ვალდებულება (ორგანიზაციული კოდი 5001) და 8 (რვა) ვალდებულება (ორგანიზაციული კოდი 5002).

22.3. ინფორმაცია ფინანსური მდგომარეობის შესახებ (2019 წ.)

		2019 წლის გეგმა	საკასო შესრულება	შესრულების პროცენტული მაჩვენებელი საკასო შესრულების დამტკიცებულ გეგმასთან მიმართებაში
50 00	სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო			
00	ჯამური	5,330,000.00	5,245,954.32	98.42%
2	ხარჯები	5,320,000.00	5,241,153.32	98.52%
2.1	შრომის ანაზღაურება	588,000.00	541,009.14	92.01%
2.2	საქონელი და მომსახურება	218,000.00	196,180.06	89.99%
2.5	სუბსიდიები	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
2.7	სოციალური უზრუნველყოფა	10,000.00	2,368.48	23.68%
2.8	სხვა ხარჯები	4,000.00	1,595.64	39.89%
31	არაფინანსური აქტივების ზრდა	15,000.00	4,801.00	32.01%
50 01	სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო			
00	ჯამური	830,000.00	745,954.32	89.87%
2	ხარჯები	820,000.00	741,153.32	90.38%
2.1	შრომის ანაზღაურება	588,000.00	541,009.14	92.01%

2.2	საქონელი და მომსახურება	218,000.00	196,180.06	89.99%
2.2.1	შტატგარეშე მომუშავეთა ანაზღაურება		53,406.45	
2.2.10	სხვა დანარჩენი საქონელი და მომსახურება		36,556.66	
2.2.2	მივლინება		23,883.55	
2.2.3	ოფისის ხარჯები		59,771.32	
2.2.4	წარმომადგენლობითი ხარჯები		5,313.98	
2.2.8	ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლოატაციისა და მოვლა-შენახვის ხარჯები		17,248.10	
2.7	სოციალური უზრუნველყოფა	10,000.00	2,368.48	23.68%
2.8	სხვა ხარჯები	4,000.00	1,595.64	39.89%
31	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10,000.00	4,801.00	48.01%
31.1.3.2	ინტელექტუალური საკუთრების პროდუქტები		4,801.00	
50 02	რელიგიური გაერთიანებების დაფინანსება			
2	ხარჯები	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
2.5	სუბსიდიები	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%

ინფორმაცია მივლინების შესახებ

205311232 სსიპ – რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო

დანართის ტიპი	მივლინების დოკუმენტი	მივლინების ადგილი	მივლინების პერიოდი	პირადი ნომერი	სახელი და გვარი	ხარჯი ტიპი	თანხა
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_1/1_03/01/2019	საქართველო-ახმეტა	04.01.2019 – 04.01.2019	01019077706	ალეკო ტულუში	დღიური ნორმა	15.00
			04.01.2019 – 04.01.2019	36001004228	ავთანდილ კვერნაძე	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_105/1_06/09/2019	საქართველო-ბათუმი	07.09.2019 – 12.09.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	75.00
						სასტუმროს ხარჯი	400.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_111/1_24/09/2019	საქართველო-საგარეჯო	25.09.2019 – 26.09.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	30.00
			25.09.2019 – 26.09.2019	12001029784	აბაი ფაშაუვი	დღიური ნორმა	30.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_114/1_30/09/2019	საქართველო-დმანისი	01.10.2019 – 01.10.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			01.10.2019 – 01.10.2019	12001029784	აბაი ფაშაუვი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_115/1_02/10/2019	საქართველო-საჩხერე	03.10.2019 – 03.10.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	15.00
			03.10.2019 – 03.10.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			03.10.2019 – 03.10.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	15.00
			03.10.2019 – 03.10.2019	53001004009	ზვიადი ტყაბლაძე	დღიური ნორმა	15.00

ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_118/1_04/10/2019	საქართველო-ახალციხე	05.10.2019 – 05.10.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	15.00
			05.10.2019 – 05.10.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	15.00
			05.10.2019 – 05.10.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_12/1_20/02/2019	საქართველო-ბათუმი	21.02.2019 – 23.02.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
			21.02.2019 – 23.02.2019	36001004228	ავთანდილ კვერნაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_120/1_11/10/2019	საქართველო-ახალციხე	12.10.2019 – 12.10.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	15.00
		საქართველო-ბათუმი	13.10.2019 – 14.10.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	240.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_127/1_06/11/2019	საქართველო-დმანისი	11.11.2019 – 11.11.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			11.11.2019 – 11.11.2019	12001029784	აბაი ფაშაევი	დღიური ნორმა	15.00
		საქართველო-მარნეული	12.11.2019 – 12.11.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			12.11.2019 – 12.11.2019	12001029784	აბაი ფაშაევი	დღიური ნორმა	15.00
		საქართველო-საგარეჯო	07.11.2019 – 07.11.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			07.11.2019 – 07.11.2019	12001029784	აბაი ფაშაევი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_128/1_06/11/2019	საქართველო-ალიგენი	11.11.2019 – 11.11.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	15.00
			11.11.2019 – 11.11.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	15.00
			11.11.2019 – 11.11.2019	53001004009	ზვიადი ტყაბლაძე	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_129/1_07/11/2019	საქართველო-ბათუმი	09.11.2019 – 10.11.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00 20.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_13/1_21/02/2019	საქართველო-გორი	23.02.2019 – 23.02.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			23.02.2019 – 23.02.2019	35001112657	გიორგი მალვაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
			23.02.2019 – 23.02.2019	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_130/1_07/11/2019	საქართველო-ახალციხე	08.11.2019 – 08.11.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	15.00
			08.11.2019 – 08.11.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	15.00
			08.11.2019 – 08.11.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_133/1_15/11/2019	საქართველო-საჩხერე	18.11.2019 – 18.11.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			18.11.2019 – 18.11.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	15.00
			18.11.2019 – 18.11.2019	35001112657	გიორგი მალვაშვილი	დღიური ნორმა	15.00

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს 2018-2019 წლების ანგარიში

ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_139/1_29/11/2019	საქართველო-ბათუმი	30.11.2019 – 01.12.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			30.11.2019 – 01.12.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_17/1_04/03/2019	საქართველო-ბათუმი	05.03.2019 – 06.03.2019	61003008755	აბესალომ ასლანიძე	დღიური ნორმა	30.00
						მგზავრობის ხარჯი	54.00
						სასტუმროს ხარჯი	0.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_2/1_03/01/2019	საქართველო-თეთრი წყარო	04.01.2019 – 04.01.2019	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
			04.01.2019 – 04.01.2019	35001112657	გიორგი მალვაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_21/1_06/03/2019	პოლონეთი-ვარშავა	13.03.2019 – 17.03.2019	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	468.10
						მგზავრობის ხარჯი	850.00
						სასტუმროს ხარჯი	1,230.44
			13.03.2019 – 17.03.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	468.10
						მგზავრობის ხარჯი	850.00
						სასტუმროს ხარჯი	1,230.44
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_24/1_12/03/2019	საქართველო-ამბროლაური	14.03.2019 – 14.03.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_26/1_19/03/2019	საქართველო-ბათუმი	19.03.2019 – 21.03.2019	01008025021	ნათელა გულაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
			19.03.2019 – 21.03.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
			19.03.2019 – 21.03.2019	01018005787	გვანცა ცხოვრებაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
			19.03.2019 – 21.03.2019	36001004228	ავთანდილ კვერნაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
19.03.2019 – 21.03.2019	53001004009	ზვიადი ტყაბლაძე	დღიური ნორმა	45.00			
			სასტუმროს ხარჯი	200.00			
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_28/1_19/03/2019	აშშ-ვირჯინია	26.03.2019 – 05.04.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	1,768.36

ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_32/1_10/04/2019	საქართველო-ახალციხე	11.04.2019 – 12.04.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
			11.04.2019 – 12.04.2019	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
			11.04.2019 – 12.04.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_36/1_01/05/2019	საქართველო-ახალციხე	01.05.2019 – 02.05.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
			01.05.2019 – 02.05.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
			01.05.2019 – 02.05.2019	53001004009	ზვიადი ტყაბლაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
			01.05.2019 – 02.05.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	130.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_37/1_03/05/2019	საქართველო-ბათუმი	06.05.2019 – 07.05.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			06.05.2019 – 07.05.2019	53001004009	ზვიადი ტყაბლაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			06.05.2019 – 07.05.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_44/1_16/05/2019	საქართველო-ბათუმი	17.05.2019 – 17.05.2019	61003008755	აბესალომ ასლანიძე	დღიური ნორმა	15.00
						მგზავრობის ხარჯი	49.00
ქვეყნის გარეთ	ბრძანება_45/ს_20/05/2019	რუმინეთი-ბუქარესტი	05.06.2019 – 12.06.2019	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	824.96
						მგზავრობის ხარჯი	1,085.00
						სასტუმროს ხარჯი	2,302.09
			05.06.2019 – 12.06.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	მგზავრობის ხარჯი	1,085.00
			05.06.2019 – 12.06.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	696.16
						მგზავრობის ხარჯი	1,270.00
						სასტუმროს ხარჯი	1,957.90

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს 2018-2019 წლების ანგარიში

ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_47/1_27/05/2019	საქართველო-ზუგდიდი	28.05.2019 – 30.05.2019	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
			28.05.2019 – 30.05.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
			28.05.2019 – 30.05.2019	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	200.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_5/1_21/01/2019	საქართველო-ხაშური	22.01.2019 – 22.01.2019	01019077706	ალექო ტულუში	დღიური ნორმა	15.00
			22.01.2019 – 22.01.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_51/1_31/05/2019	საქართველო-ბათუმი	01.06.2019 – 02.06.2019	61003008755	აბესალომ ასლანიძე	დღიური ნორმა	30.00
						მგზავრობის ხარჯი	49.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_56/1_10/06/2019	საქართველო-მარნეული	11.06.2019 – 11.06.2019	01008025021	ნათელა გუდაძე	დღიური ნორმა	15.00
			11.06.2019 – 11.06.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	15.00
			11.06.2019 – 11.06.2019	53001004009	ზვიადი ტყაბლაძე	დღიური ნორმა	15.00
			11.06.2019 – 11.06.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_59/1_17/06/2019	საქართველო-ბათუმი	17.06.2019 – 18.06.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
			17.06.2019 – 18.06.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	30.00
						სასტუმროს ხარჯი	100.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_60/1_19/06/2019	საქართველო-ყვარელი	20.06.2019 – 20.06.2019	01011030533	დავითი დავითაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
			20.06.2019 – 20.06.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			20.06.2019 – 20.06.2019	21001001589	ვალერიან ლილუაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_61/1_19/06/2019	საქართველო-ახალციხე	20.06.2019 – 20.06.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	15.00
			20.06.2019 – 20.06.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_7/1_25/01/2019	საქართველო-ახალციხე	25.01.2019 – 25.01.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_70/1_08/07/2019	საქართველო-ბათუმი	08.07.2019 – 10.07.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	45.00
						სასტუმროს ხარჯი	370.00
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_77/1_19/07/2019	საქართველო-საგარეჯო	23.07.2019 – 23.07.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00
			23.07.2019 – 23.07.2019	35001112657	გიორგი მალვაშვილი	დღიური ნორმა	15.00
			23.07.2019 – 23.07.2019	53001004009	ზვიადი ტყაბლაძე	დღიური ნორმა	15.00

ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_78/1_19/07/2019	საქართველო-მარნეული	22.07.2019 – 22.07.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00	
			22.07.2019 – 22.07.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	15.00	
			22.07.2019 – 22.07.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	15.00	
			22.07.2019 – 22.07.2019	37001008182	სერგო ფარულავა	დღიური ნორმა	15.00	
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_8/1_25/01/2019	საქართველო-ბათუმი	28.01.2019 – 30.01.2019	35001112657	გიორგი მალვაშვილი	დღიური ნორმა	45.00	
						სასტუმროს ხარჯი	260.00	
			28.01.2019 – 30.01.2019	57001006209	მამუკა ბუხნიკაშვილი	დღიური ნორმა	45.00	
						სასტუმროს ხარჯი	260.00	
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_81/1_22/07/2019	საქართველო-საჩხერე	25.07.2019 – 25.07.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	15.00	
			25.07.2019 – 25.07.2019	01018002741	ნინო ჭავჭავაძე	დღიური ნორმა	15.00	
			25.07.2019 – 25.07.2019	01019006239	მარინე მაზმიშვილი	დღიური ნორმა	15.00	
			25.07.2019 – 25.07.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	15.00	
			25.07.2019 – 25.07.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	15.00	
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_85/1_29/07/2019	საქართველო-ახალციხე	29.07.2019 – 29.07.2019	01012018512	ზაზა ვაშაყმაძე	დღიური ნორმა	15.00	
			29.07.2019 – 29.07.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	15.00	
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_87/1_31/07/2019	საქართველო-ადიგენი	31.07.2019 – 31.07.2019	35001010055	ომარ ჭიკაძე	დღიური ნორმა	15.00	
ქვეყნის შიგნით	ბრძანება_96/1_14/08/2019	საქართველო-ბათუმი	17.08.2019 – 18.08.2019	01026015647	გიორგი უკლება	დღიური ნორმა	30.00	
						სასტუმროს ხარჯი	180.00	
სულ მივლინების ხარჯი								23,883.55

22.4. კორესპონდენცია (2018-2019 წ.წ.)

2018 წელი

დასახელება	რაოდენობა
შემოსული წერილები	386
გასული წერილები	928
ბრძანებები	198
მ.შ ორგანიზაციული	41
მ.შ კადრების	63
მ.შ მივლინება/შვებულების	94

2019 წელი

დასახელება	რაოდენობა
შემოსული წერილები	517
გასული წერილები	1099
ბრძანებები	245
მ.შ ორგანიზაციული	40
მ.შ კადრების	47
მ.შ მივლინება/შვებულების	158

STATE AGENCY FOR
RELIGIOUS ISSUES

2018–2019 ANNUAL REPORT

Contents

1. Freedom of Religion and Belief in the Occupied Territories	78
1.1. Situation in the Occupied Territories in 2018-2019	79
1.1.1. Occupied Tskhinvali Region (2018-2019).....	79
1.1.2. Occupied Abkhazia (2018-2019).....	82
1.2. Activities of the State Agency for Religious Issues Regarding the Occupied Territories	82
1.3. Restriction of Movement of Ethnically Georgian Orthodox Clergy to the Occupied Territories of Georgia	83
1.4. General Description of the Situation of Freedom of Religion in the Occupied Territories Before the Reporting Period	84
1.4.1. Occupied Autonomous Republic of Abkhazia.....	84
1.4.2. Difficult Condition of the Georgian Cult Buildings in the Occupied Autonomous Republic of Abkhazia	85
1.4.3. Occupied Tskhinvali region	86
1.4.4. Difficult Condition of the Georgian Cult Buildings in the Occupied Tskhinvali Region	87
2. Governmental Action Plan on Protection of Human Rights for 2018-2020	90
2.1. Trainings for Students	90
2.2. Trainings for Media Representatives	90
2.3. Trainings for the Clergymen.....	91
3. Raising Public Awareness in the Field of Religious Tolerance	92
3.1. Interreligious Calendar and Calendar in Braille	92
3.2. Publications.....	92
3.3. Map of Functioning Cult Buildings in Georgia and Religious Maps.....	93
3.4. International Day for Tolerance	93
3.5. Exhibition – “Religions in Georgia”	94
3.6. Photo Album – “Religions in Georgia”	94
4. Cooperation With State Agencies	95
4.1. The Parliament of Georgia	95
4.2. Governmental Structures of Georgia	95
5. Cooperation with Local and International Organizations.....	97
6. Funding of Religious Organizations Within the Framework of Compensation for the Damage Caused by the Soviet Totalitarian Regime	98
6.1. Applications for Increasing the Circle of Beneficiary Confessions	98

7. „Recommendatory Commission on Property and Financial Needs of the Religious Associations“	99
7.1. Sessions of the Recommendatory Commission	100
8. Interreligious Council	103
9. “Interreligious Dialogue for Peace” – Conferences / Declarations.....	104
10. State Language for the Clergymen	106
11. Memorandums of Cooperation.....	107
12. State Relations with Religious Organizations	109
13. Initiative of the The State Agency for Religious Issues – Georgian-Jewish Relations.....	111
14. Charity Events.....	112
15. Meetings with the Representatives of the Diplomatic Corps.....	113
16. Visits Abroad	114
17. Various Activities / Meetings of the The State Agency for Religious Issues	119
18. Participation of the The State Agency for Religious Issues in Judicial Proceedings	122
19. Reorganization of the State Agency For Religious Issues	123
20. Representatives of the State Agency for Religious Issues in the Regions	124
21. Relationship with Media	125
22. Appendix – Administrative Report (2018-2019).....	126
22.1. Information on financial situation (2018)	126
22.2. Appendix - Expenditure Information of the LEPL State Agency for Religious Issues (2019)	132
22.3. Information on Financial Situation (2019)	133
22.4. Correspondence (2018-2019)	139

1. Freedom of Religion and Belief in the Occupied Territories

In the occupied territories of Georgia, in the occupied Abkhazia and in the occupied part of Shida Kartli (Tskhinvali region), the situation with regard to freedom of religion is extremely difficult, in particular the right to life, freedom of religion, freedom of expression – expression of faith through confession, preaching, observance of rules and rituals; freedom of movement, the right to education in the mother tongue of ethnically Georgian Orthodox Christians are violated.

The hard situation in the occupied territories of Georgia is constantly reflected in the annual reports of international organizations. In this regard, Annual Reports of the US Department of State on International Religious Freedom in the world are of particular importance. Specifically, the 2018 report states, that “... Abkhazia and South Ossetia are occupied by Russia and remain without central government control. It is still difficult to obtain reliable information from these regions ... Representatives of the Georgian Orthodox Church still cannot perform religious services in the territories occupied by Russia.”¹ It is also mentioned in the report that information on the occupied territories of Georgia was provided by the Government of Georgia and the State Agency for Religious Issues.

The illegal process of “borderization” is worth noting, which is a major problem for the Georgian population. In the occupied Tskhinvali region, total length of the occupation line is more than 350 km. Total length of razor wire and barbed wire fences along the occupation line is more than 53 km and in occupied Abkhazia, the length of the occupation line is about 145 km. The overall length of illegally arranged fences, barbed wires and trenches exceeds 48 km. Illegal process of “borderization” continues.

Illegal arrests take place systematically. According to available information, due to illegal crossing of the artificial border in the occupied territories, Tskhinvali de-facto regime arrested 619 citizens in 2019 (including: 175 citizens were charged for so-called border crossings and 265 citizens – for boundary line crossings), seven people were detained at the artificially drawn boundary line in Abkhazia.

It is noteworthy that the imprisonment of Dr. Vazha Gaprindashvili in the Tskhinvali isolator has caused outrage in the international society.

Due to illegal “borderization”, it is difficult for the Georgian Orthodox population in the villages of Gori district to reach the cemeteries; also, they have limited access to the following churches:

In the village of Kirbali:

1. St. George’s Church of Lomisa;
2. St. George’s Church (it is dangerous to go there without being accompanied by the police);
3. Niche of Mother of Jesus (it is dangerous to go there without being accompanied by the police);

¹ <https://www.state.gov/reports/2018-report-on-international-religious-freedom/georgia/?fbclid=IwAR1JHqyDCm-cP2WaKn8tXcMfIDYD5C-zto7bnSFNsvC1NyKjkSgpQ7IsHz4k>

In the village of Adzvi:

4. St. George's Church;
5. The Church of the Virgin Mary;
6. The Drowned Church (presumably of St. Thomas the Apostle);

In the village of Kvemo Khviti:

7. Kvavi's (Raven) Church;

In the village of Kere:

8. Kviratskhoveli Church;
9. Niche of St. George;

In the village of Plavi:

10. Old cemetery (it is dangerous to go there without being accompanied by the police);

In the village of Mejvriskevi:

11. St. George's Church of Lomisa;

In the village of Tsitelubani:

12. St. George's Church.

All rights of ethnic Georgians (to property, freedom of movement, education, religion and belief, prayer, etc.) are violated and restricted in the occupied territories. Similarly, children's rights are violated and restricted, which further complicates difficult situation of the population living in the occupied territories.

1.1. Situation in the Occupied Territories in 2018-2019

1.1.1. Occupied Tskhinvali Region (2018-2019)

According to various sources, up to 4,000 Georgians live in the occupied Tskhinvali region. During the reporting period, illegal construction of Russian Orthodox Church (Holy Trinity Church) in the occupied city of Tskhinvali was completed, which was built on the site of the Georgian former school¹. Another Russian Church (named after St. John the Baptist) is under construction in the „Moscow“ settlement of Tskhinvali². Both constructions are led by a priest, Sergei Kokoev, who is under the jurisdiction of the Diocese of Vladikavkaz and Alania of the Moscow Patriarchate. His biography posted on the site of the same diocese states that the priest participated in the 2008 war against the Georgians and received military awards³.

¹ <https://blagos.ru/content/na-hram-svyatoy-troicy-v-g-chinvale-ustanovlen-krest>

² https://sputnik-ossetia.ru/South_Ossetia/20191231/9855647/Uzhe-nakryli-kupol-i-zvonnitsu-kak-v-Tskhinvale-st-royat-khram-na-sredstva-prikhozhan.html

³ <https://blagos.ru/content/ierey-sergiy-kokoev>

In 2019, graduate clergymen of theological institutions were sent to assist army commanders in the Russian military units on the occupied territories of Georgia – Abkhazia and Tskhinvali region for three years. The Patriarch of the Georgian Orthodox Church sent a protest letter regarding this¹.

In general, two Orthodox religious organizations operate illegally on the occupied territory of the Tskhinvali region – the church, opened to the soldiers of the Russian army, belongs to the Russian Orthodox Patriarchate, at the same time there is a local, self-proclaimed “Diocese of Alania”. Some of the Ossetian parishioners visit the church subordinated to the “Diocese of Alania”, and the de-facto authorities visit a temple built for the Russian soldiers. It happened so on Easter 2019, when high-ranking officials of the self-proclaimed separatist South Ossetia went to the church belonging to the Russian army². In most of the other Orthodox churches, where the Georgian Orthodox clergy exiled from the occupied territories cannot serve, the clergy of the self-proclaimed “Diocese of Alania” serve. It is known, that the Bishop of the self-proclaimed “Diocese of Alania” is Ambrose Metoneli (Bairdi)³, but the priest Jacob Khetagurov is conducting service.

The self-proclaimed “Diocese of Alania” canonically does not belong to any of the official patriarchates. Because of this Ossetian separatists were forced to contact the so-called Greek “Synod of Cyprian”, which was in the Eucharist union with the anti-Moscow group of the Russian Immigrant Church and generally advocated the schismatic church groups. On January 31, 2003 the “Holy Synod of the Church of the Cyprian” discussed and satisfied the Ossetians’ request for its subordination⁴; The self-proclaimed “Diocese of Alania” has begun its anti-Georgian ecclesiastical and political activity in the parish since its establishment; The active process of appropriation of monuments of Georgian church culture, of their connection with the Ossetian origin and conversion of architectural monuments was underway⁵.

Most of the Georgian clergymen of the Diocese of Nikozi and Tskhinvali of the Georgian Orthodox Patriarchate are displaced and could not serve. There are only a few Georgian clergy, several churches and one nunnery in the occupied territory, and only in the Akhalkgori district; these are: the Church of the Virgin Mary of Akhalkgori, St. Theodore Tyrone Church of Largvisi (6th – 8th cc.), the Church of the Virgin Mary of Mosabruni (8th – 9th cc.), the Church of Virgin Mary of Tsirkoli (9th cent.) and the Church of St. George of Tsirkoli (late Middle Ages); the only Monastery of St. Beri Aleqsi of Ikoti (18th cent.) is functioning. Internally Displaced in Akhalkgori district, the Metropolitan

¹ <https://www.radiotavisupleba.ge/a/%E1%83%98%E1%83%9A%E1%83%98%E1%83%90-%E1%83%9B%E1%83%94%E1%83%9D%E1%83%A0%E1%83%94-%E1%83%A0%E1%83%A3%E1%83%A1%E1%83%94%E1%83%97%E1%83%98%E1%83%A1-%E1%83%9E%E1%83%90%E1%83%A2%E1%83%A0%E1%83%98%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%A5%E1%83%A1-%E1%83%9B%E1%83%98%E1%83%9B%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%95%E1%83%A1/30276607.htm>

² https://netgazeti.ge/south_caucasus/371008/

³ Ambrose Metoneli (Bairdi), an Englishman by nationality; born on 14.08.1949 in London (K. Pavliashvili “Church Problem of the so called “Diocese of Alania” – Causes of Origin and Expected Results”) <http://cominf.org/node/1166485761>

⁴ K. Pavliashvili “Church Problem of the so called “Diocese of Alania” – Causes of Origin and Expected Results” <http://patriarchate.ge/wpcontent/uploads/2018/07/%E1%83%94.%E1%83%AC.%E2%80%9C%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%90%E1%83%9C%E1%83%98%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%94%E1%83%9E%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%A5%E1%83%98%E1%83%98%E1%83%A1%E2%80%9C%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%94%E1%83%99%E1%83%9A%E1%83%94%E1%83%A1%E1%83%98%E1%83%9D%E1%83%9E%E1%83%A0%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%9A%E1%83%94%E1%83%9B%E1%83%90.docx>

⁵ Ibid., P. 5

Isaiah of the Diocese of Nikozi and Tskhinvali and the members of the monastery, risking their lives, are trying to protect the cultural heritage sites from destruction. With their efforts, the main church of the Khofa Monastery (13th century), which was on the verge of collapse, was roofed.

The information we have obtained during the reporting period, include only a small part of the churches and monasteries remaining on the occupied territory that were arbitrary restored, roughly interfered and reconstructed:

2018:

1. Illegal construction works were carried out at St. Jvari Church of Tighva (according to old division, Znauri district). Local people are aware that such changes are planned in the future too. Here, illegal service is conducted by the clergymen of the self-proclaimed “Diocese of Alania”.

2. Illegal construction works were carried out in the cross-in-square church (14th century) of the village of Tsunari (now “Khetagurovi”, according to old division – Tskhinvali district). Previously, the altar space was painted in Russian style, the old stone iconostasis adorned with carved relief images was painted with a whitish-rose color. The priests of the “Diocese of Alania” serve illegally in this church too.

2019:

1. In the Zghuderi Church of St. George the interior was first painted in Russian style, then a concrete iconostasis was built in a non-traditional form, ceramic tiles were laid on the floor and a staircase leading to the temple was made, thus endangering historical archeology. We note that Zghuderi Church of St. George is located (according to old division) in Tskhinvali region. The hall church belongs to the 17th century and was built by Mary the wife of the King Vakhtang V of Kartli. The Georgian Asomtavruli inscription on the eastern facade of the church tells us on the construction and the ktitor of the church: Priests from the self-proclaimed “Diocese of Alania” perform illegal service in this church too.

2. Illegal works were also carried out at the historical Geri St. George’s Church, which is located in the Tskhinvali region, according to old division. The bell tower erected on the western corner of the Church was destroyed. The hall church was built in the 14th-15th centuries. Here too, priests of the “Diocese of Alania” conduct illegal service.

All of these work permits are issued by local, self-proclaimed South Ossetian authorities. In addition, there is no preliminary research and subsequent project, on which a restoration is usually based. It is also noteworthy, that works are performed by unprofessional craftsmen who do not have relevant experience (working on cultural heritage sites), which reflects the quality of the work performed.

Recently, it became known that illegal construction works are planned at another St. George’s Church in Tskhinvali (Red Church)¹. The above mentioned Church was heavily damaged during hostilities and in case of construction works there is a high likelihood that the Church will lose its original appearance and the Georgian historical trace will be erased.

As a result of illegal, improper and unprofessional construction works the historical monuments are in danger and artefacts are destroyed and lost. During the construction of Akhagori-Tskh-

¹ <https://south-ossetia.info/novyj-kupol-ukrasil-xram-proroka-ioanna-krestitelya/>

invalidi, Akhalgori-Ikoti highway (2014-2018), according to the witnesses, archaeological artefacts were found, the identity and whereabouts of which are currently unknown. The resident of the occupied Akhalgori district took a bronze figure, found in the surroundings of his house to the Georgian-controlled territory, which was purchased by the wine company "Chateau Mukhrani" and on September 30, 2018 the company presented it to the National Museum of Georgia. In general, black archeology is raging on the occupied territories and this devastating process is not controlled as well as illegal restoration. In the Tskhinvali region, it is believed to be acting legally, despite the fact, that all international resolutions regarding the rehabilitation of the monuments are violated.

It should be noted, that after the occupation of the Tskhinvali region, none of the international organizations responsible for monitoring the state of cultural heritage can enter the occupied territory. UNESCO, BLUE SHIELD, ICOM and ICOMOS cannot fulfill their direct duties.

1.1.2. Occupied Abkhazia (2018-2019)

The situation in the occupied Abkhazia in terms of religion is very difficult. The local Georgian population is expelled from the largest part of the territory and no liturgy is conducted in Georgian at none of the Georgian Orthodox churches.

According to various sources, 16 000 Georgians live in the Gali district. Although local Georgians have rebuilt several churches, liturgy in Georgian is not conducted in any of the Orthodox churches in occupied Abkhazia. The Georgian population of Gali is in need of a Georgian clergyman, as they move to Zugdidi, to exercise their religious rights especially on great religious holidays, to attend religious services there. That is often associated with great dangers. And this is when the clergy of the Abkhazian Diocese of the Patriarchate of Orthodox Church of Georgia are ready to move to Gali and perform the liturgy.

There is no Georgian school in the Gali district. The Georgian population is forced to leave their homes and move to Zugdidi to get education in Georgian and maintain their native language.

In recent years there have been many cases of restriction of movement of Georgian Orthodox parishioners and clergy. The Georgian parish and the Georgian clergy subordinate to the Patriarchate of Georgia are not allowed to attend the liturgy and perform religious services in the churches remained out of the dividing line. Despite such a difficult situation, the Georgian Apostolic Autocephalous Orthodox Church is taking active steps to strengthen the dialogue.

1.2. Activities of the State Agency for Religious Issues Regarding the Occupied Territories

The State Agency for Religious Issues at all official or unofficial visits and meetings, emphasizes difficult situation regarding freedom of religion in the occupied territories.

In the photo album of the The State Agency for Religious Issues, "Religions in Georgia", a special space was dedicated to the topic of occupation, which reflected the hard situation of the Georgian Orthodox cult buildings in the occupied territories of Abkhazia and Tskhinvali region. At the pres-

entation of the photo album the video footage depicting the Georgian Orthodox churches in the occupied territories was shown, which was distributed as DVDs to the invited guests and the representatives of the diplomatic corps.

It should be noted that the Agency is planning a new project in the near future concerning the description of the situation in the occupied territories of Georgia which will be published.

The topic of the fourth interreligious conference “Religions on the Georgia’s Way to European Integration” held by the State Agency for Religious Issues in 2019, concerned the issue of occupation. The conference adopted a declaration stating: *“We condemn abduction and killing of civilians in the occupied territories of Georgia; as well as all facts of gross alteration, closure, or destruction of religious buildings with a purpose of erasing ethnic-historical traces; We oppose facts of restriction of freedom of religion and belief in the occupied territories of Georgia and support the process of restoring Georgia’s territorial integrity”*¹.

The State Agency for Religious Issues in all its reports highlights the situation regarding freedom of religion in the occupied territories of Georgia and this problem is addressed in the annual reports, describing difficult situation of ethnic Georgian Orthodox clergy, parishioners and the Georgian Orthodox cult buildings.

1.3. Restriction of Movement of Ethnically Georgian Orthodox Clergy to the Occupied Territories of Georgia

Movement of ethnically Georgian Orthodox clergy into the occupied territories of Georgia is completely prohibited in the occupied territories of Abkhazia and Tskhinvali. Movement is permitted only in Akhalkalaki and even there it is subject to severe restrictions and harassment.

The de facto administration of the occupied Tskhinvali region closes the so-called checkpoints without any prior warning thus movement of the Georgian Orthodox clergy to and from the occupied territory is restricted for a long time. Accordingly, they are not allowed to worship in their native language for the Georgian parish. In September 2019 there was a case when the separatists and occupants closed the so-called checkpoint for several months leaving several Georgian Orthodox clergymen stuck in the occupied territory beyond the dividing line, and the Metropolitan Isaiah of the Tskhinvali diocese along with other clergymen, could not move to the occupied part.

Unfortunately, the separatists, not even solve this problem but rather Sonia Khubaeva, a person in charge of religious matters in the de-facto administration of the occupied Tskhinvali region, cites abusive epithets about the Georgian Orthodox Patriarch, calls him as “Fascist”, and the functioning of the Nunnery of the Patriarchate of Georgia in the occupied territory and the presence of the clergymen there as illegal². In recent years, separatist government media reported that Georgian priests were offered to join the jurisdiction of the “Diocese of Abkhazia”, otherwise they had to leave the area³. In 2017, in the occupied territory of the Tskhinvali region, it was reported that a Georgian

¹ <https://religion.gov.ge/deklaraciebi>

² <http://cominf.org/node/1166526630>

³ <https://www.amerikiskhma.com/a/nikozi-georgian-services/3884570.html>

Orthodox man was arrested when he was going to the church to light candles to celebrate his son's birthday and Christmas¹. This fact was reflected in the reports of the US Department of State².

1.4. General Description of the Situation of Freedom of Religion in the Occupied Territories Before the Reporting Period

In all reports, the State Agency for Religious Issues describes the difficult situation in the occupied territories of Georgia in terms of freedom of religion, protection of religious rights of human beings, thus once again demonstrates illicit and cruel treatment towards the Georgian Orthodox clergymen and parishioners as well as against Georgian Orthodox cult buildings in the occupied territories of Georgia.

1.4.1. Occupied Autonomous Republic of Abkhazia

During occupation, many cases of conversion, demolition of cult buildings and restriction of freedom of religion of the Georgian Orthodox people have been systematically observed in the Occupied Autonomous Republic of Abkhazia, for example:

In 2009 there was an attempt to intimidate the Georgian-speaking population of Gali and to profane their sanctities. As Tornike Kilanava, deputy head of the representation of the legitimate government of Abkhazia in Samegrelo-Zemo Svaneti, said: "the Georgians living in the conflict zone decided to erect crosses at the entrances and centers of the villages after the clerics were expelled from Upper Abkhazia and the liturgy in Georgian was ceased. It was at these crosses that the Georgian population carried out church rituals, but the occupants did not allow them to do so, they dispersed the population, trampled the crosses, and threatened the population with a more brutal retribution in case of a similar incident"³.

That same year, Georgian clerics were expelled from the Gali district. This was also reflected in a report of the US Department of State: "In March 2009, the de facto authorities of Abkhazia accused the Georgian Orthodox priests of espionage and expelled them from Abkhazia on April 4, 2009. In early April 2009, the de facto authorities of Abkhazia expelled four Georgian monks and three nuns from the Azhara monastery of St. George in Kodori Gorge on the grounds that they did not recognize the de facto authorities of Abkhazia in the Kodori Gorge. According to press reports, the monks and nuns were taken to Sokhumi, where they were interrogated and forced to take Abkhazian "passports". They refused to accept the documents, saying they served only the Georgian Orthodox Church. After that, they were expelled from Abkhazia. The monks crossed the administrative border

¹ „On 7 th January 2017, along the occupation line with Tskhinvali region, the Russian FSB officers abducted a local resident from the adjacent village. The local resident was abducted when approaching local church in order to celebrate Orthodox Christmas Day.“

<http://www.mfa.gov.ge/getattachment/946375d2-9770-4b28-8364-04bb4bda4659/First-MFA-report-for-2017-docx.pdf.aspx>

² **International Religious Freedom Report for 2015** <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/256403.pdf>

SARI reported that although GOC Metropolitan of Nikozi and Tskhinvali Diocese Isaiah Chanturia continued his work in South Ossetia, he did not leave the diocese fearing he would be unable to return to fulfill his religious duties.

³ <http://www.humanrights.ge/index.php?a=main&pid=11115&lang=geo>

on the Enguri Bridge and moved to a controlled territory of Georgia, during which Russian soldiers fired in the air for five minutes, apparently to scare the people waiting for the monks on the bridge”¹.

The existing problems were not further eliminated. Restrictions on religious activities are still ongoing in the occupied territories, especially against the clergymen and parishioners of the Georgian Orthodox Church; And this is when the representatives of the Armenian Apostolic, Catholic and Evangelical Lutheran Churches move there without any problem, which, of course, is fully in line with fundamental human rights. Our only concern is that such an elementary right cannot be enjoyed only by the Georgian clergymen of the Orthodox Church of Georgia.

1.4.2. Difficult Condition of the Georgian Cult Buildings in the Occupied Autonomous Republic of Abkhazia

In the Orthodox churches, on the territories of occupied Abkhazia and Tskhinvali regions (with the exception of several churches in Akhagori district), where the Georgian clergy cannot worship, there are many cases of original alteration, arbitrary conversion and damage of the churches.

It should be noted that Russia has not yet implemented the relevant articles and protocols of the 1954 Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, which would have been one of the guarantees for the protection of cultural heritage sites in Abkhazia. On October 16, 2010, an agreement was signed between the Ministries of Culture of the self-proclaimed Republic of Abkhazia and the Russian Federation on the “State Protection, Study and Promotion of Cultural and Historical Monuments”. However, instead of restoration, intentional destruction on the Georgian historical-cultural heritage began.

According to eyewitnesses, the churches and monasteries in the occupied territory of Abkhazia, which were restored in recent years, almost lost their original appearance, which directly violates paragraphs 4 and 5 of the Venice Charter, which reads: Paragraph 4. “It is essential to the conservation of monuments that they be maintained on a permanent basis”; paragraph 5. “The conservation of monuments is always facilitated by making use of them for some socially useful purpose. Such use is therefore desirable but it must not change the lay-out or decoration of the building”.

There are 1535 objects in the list of historical monuments on the occupied territory of Abkhazia. The following is an incomplete list of the Georgian cult buildings and cultural sites towards which vandal actions were taken in order to erase the Georgian footprint and require urgent, professional restoration:

1. Church of St. George of Ilori (XI cent.);
2. Church of St. Simeon the Canaanite, New Athos (IX-X cc.);
3. The church in the village of Baslakhuba (Vcent.);
4. Coman Monastery (XI cent.);
5. Dranda Cathedral (VI-VII cc.);

¹ <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/132827.pdf>

6. Mokvi Cathedral (X cent.);
7. Queen Tamar's Bridge (XII cent.);
8. Bedia Cathedral (X cent.);
9. Church of Dormition of Lykhny (X cent.);
10. Church of Lashkendari (X-XI cc.);
11. Bzyb Architectural Complex (IX-X cc.);
12. Episcopal Cathedral of Bichvinta (X cent.);
13. Besleti Bridge (X-XI cc.);
14. Sukhumi Bagrat's Castle (X-XI cc.);
15. Church of Ailaga-Abicus (VIII-IX cc.)
16. Tsandripshi Church (VI cent.)
17. Myussera Church (VIII-IX cc.);
18. Tsebelda Fortress (VI cent.);
19. Otkhara Complex (Early Middle Ages);
20. Kelasuri Architectural Complex (XI-XIV cc.);
21. Ambara Church (VII-VIII cc.);
22. Anacopia Church (VIII cent.).

Until 2008, there were two Father Monasteries and a Nunnery in the Kodori Gorge the clergy (up to 15 people) of which were expelled from the monasteries after the 2008 war. The situation is particularly grave in the Gali district, where ethnically Georgian Christians are left without a spiritual Father.

1.4.3. Occupied Tskhinvali region

Like the Autonomous Republic of occupied Abkhazia the situation in the occupied part of Tskhinvali region is also grave, where in most Georgian Orthodox churches liturgy is not conducted in Georgian. Most of the clergy are expelled from the area and the rest of the clergymen are subject to extreme oppression. Georgian cult buildings are also in quite a difficult situation. The Georgian parishioners living on the other side of the dividing line are often restricted from visiting cemeteries of relatives and family members and attending religious services in the churches on the occupied territory.

1.4.4. Difficult Condition of the Georgian Cult Buildings in the Occupied Tskhinvali Region

All the churches in the occupied Tskhinvali region (numbering several hundred, including castles and towers) are monuments of Georgian architecture. After the occupation, illegal construction works were systematically carried out in the region for the conversion of churches and monasteries.

Monitoring on the Tskhinvali region is almost impossible and the real situation of a small part of the remaining cultural heritage is scarcely known. The fate of most of the monuments there is unknown. It is clear that all of the remaining historical monuments are vulnerable and in danger.

Given the aforementioned harsh reality, there is an incomplete list of those Georgian religious buildings and cultural monuments in the occupied Tskhinvali region, against which vandal actions were carried out in order to remove the Georgian footprint and require immediate, professional restoration:

1. Nikozi Monastery Complex (XI cent.);
2. The main church of the Archangels at Ikorta Complex (XII c.);
3. The Residence of Eristavis (Dukes) of Ksani (late middle ages);
4. St. George's Church of Kavti, Tskhinvali (X-XI cc.);
5. Tiri Monastery (XIII cent.);
6. St. George's Church of Gomarta (XVI cent.);
7. Achabeti Fortress (XVI cent.);
8. St. George's Church of Geri (Late Middle Ages);
9. Virgin Mary Church of Tsunari (Khetagurovo) (XIV cent.);
10. St. George's Church of Zghuderi (XVII cent.);
11. St. George's Church in Tskhinvali (X cent.);
12. St. George's Wooden Church of Sveri (XIX cent.);
13. Church of the Archangels of Kemerta;
14. Tamarasheni House-Museum of Ivane Machabeli a writer and translator (XVIII-XIX cc.), as well as the house of Giorgi Machabeli in Kurta (XVIII-XIX cc.);
15. Dormition Cathedral of the Virgin Mary in Tskhinvali (XVIII cent.);
16. Tigva Monastery (XII cent.);
17. 17. Church of Gverda in the Znauri region (Middle Ages);
18. Dzelitskhoveli Church in Disevi (X cent.);

19. Kulbiti St. Mary's Church (XIV cent.);
20. Like churches, castles of Beloti (X cent.), Karchokhi (IX cent.), Vanati (XVI cent.), Kekhvi (XVI cent.), Dzaghina (XVII cent.) and hundreds of other castles are on the verge of collapse;
21. Kanchaeti – Kabenı Virgin Monastery Complex (IX cent.);
22. Church of the Archangels (Late Middle Ages);
23. St. George's Church and the Tower (Late Middle Ages);
24. Tsirkoli – Castle (IX cent.) Virgin Mary Church (IX cent.), St. George's Church, also St. George's Monastery Complex and Tower (all three – Late Middle Ages), Church of St. Marine (XIX cent.);
25. Two Churches of St. George of Dartzsemi (X-XIV cc.);
26. Kemerti St. George's Church (VIII cent.), also three towers;
27. Kheiti – St. Saba's Monastery (X cent.), Churches of the Virgin, Jvaripatiosani (Holy Cross) and Dzelitskhoveli (all three of XIII-XIV cc.), Church of the Savior and the Tower (both XVII-XVIII cc.);
28. Ksani Gorge Historical-Architectural Museum-Reserve in Daba Akhagori is in constant danger, where 4 594 exhibits are preserved;
29. St. George's Church of Armazi in the Akhagori region (IX cent.);
30. Largvisi Monastery (VI-VIII cc.);
31. Virgin Monastery Complex of Tskhavati (IX-XIII cc.);
32. St. Barbara's Church of Doretkari (VIII-XIV cc.);
33. Sabatsminda Monastery (X cent.).

We'd like to thank the Government of the Autonomous Republic of Abkhazia, the State Ministry for Reconciliation and Civic Equality of Georgia, the National Agency for Cultural Heritage Preservation of Georgia and the Patriarchate of Georgia for providing factual material on the occupied territories.

Georgia is a democratic country where the vast majority of the population – 84% – are Orthodox Christians and the Jewish community, among the religious minorities, is the oldest with whom Georgians have a unique, 26-century relationship that has already received the status of intangible cultural heritage. The Islamic community of Georgia is 10% of the population, and the parish of the Armenian Church of Georgia is about 3%. There are also Catholic, Protestant, Yezidi and other communities in Georgia.

There are 2518 functioning cult buildings in Georgia. Of these, 2001 are Orthodox, meaning that there is one cult building for 1, 548 Orthodox people. The Muslim community has 277 mosques, that is one mosque for 1439 believers. The Armenian community owns 58 churches. The Jewish commu-

nity prays in 20 synagogues. Overall, the total number of parishioners of the historical religions in Georgia – Jewish, Muslim, Armenian, Catholic, and Yezidi communities is 536 921. The total number of their functioning cult buildings is 386, which means that there is one active cult building for 1 391 believers. As for other, smaller confessions: e.g. There are 12395 Jehovah's Witnesses living in Georgia and there are 89 cult buildings, that means, there is 1 functioning cult building for 139 people. On this background, the policy of deliberate destruction and erasing of Georgian footprints against Georgian Orthodox churches in the occupied territories of Georgia is even more disturbing.

Current situation in terms of freedom of religion is very hard in the occupied territory of Georgia. Ethnic-religious discrimination and segregation of Georgian Orthodox Christians is underway. All this requires even more rapid and effective actions from the side of the friendly countries and international organizations working on fundamental human rights to protect all fundamental rights of the Georgian Orthodox population living in the occupied territories, as well as to allow the Orthodox clergymen of Georgia to worship in Georgian in the occupied territories of Georgia and to survive hundreds of Georgian, historical, religious and cultural monuments from demolition and transformation most of which are ancient and have their own, unique place not only in Georgia's cultural heritage.

2. Governmental Action Plan on Protection of Human Rights for 2018-2020

The state has a “National Strategy on Protection of Human Rights “ and a “Governmental Action Plan on Protection of Human Rights “ corresponding to this strategy, by years. Within the framework of the Action Plan, the Agency systematically conducts events to promote tolerance and non-discrimination environment, as well as to ensure freedom of religion and belief in accordance with the standards provided by international and national legislation.

Within the framework of the “Governmental Action Plan on Human Rights Protection”, the State Agency for Religious Issues has started to conduct trainings since 2015, which have been going on for several years.

During the reporting period we would like to note the following trainings:

2.1. Trainings for Students

As part of the commitment under the “Governmental Action Plan for Human Rights Protection” (2018-2020), including raising public awareness of freedom of religion and tolerance, the Agency conducted a series of trainings at the universities of Georgia. More than 1000 students attended the seminars.

The trainings were held:

At Batumi Shota Rustaveli State University – 11.10.2018

At Ivane Javakhishvili Tbilisi State University – 17.10.2018

At Technical University of Georgia – 05.11.2018

At Samtskhe-Javakheti State University – 07.11.2018

At Kutaisi Akaki Tsereteli State University – 27.11.2018

At Gori State Teaching University – 04.12.2018

At Shota Meskhia State University of Zugdidi – 29.05.2019

2.2. Trainings for Media Representatives

Within the framework of the same Action Plan, the Agency conducted trainings for the representatives of television, radio, newspapers and news agencies operating in Georgia in order to raise awareness of the issues of freedom of religion, tolerance, equality and religious neutrality. In 2018 several dozen of media representatives were trained.

The trainings were held:

In Tbilisi – Administration of the Government of Georgia – 27.06.2018.

In Tbilisi – Administration of the Government of Georgia – 02.07.2018.

In Tbilisi – Administration of the Government of Georgia – 04.07.2018.

2.3. Trainings for the Clergymen

In order to raise awareness of the representatives of religious communities (clergy) on freedom of religion and human rights and fundamental freedoms, as well as to foster religious tolerance and a culture of tolerance, the Agency conducted trainings throughout Georgia. The trainings were attended by the representatives of almost all religious organizations operating in Georgia, in total more than 770 clergy.

The trainings were held:

In Tbilisi – 19.06.2018

In Tbilisi – 26.06.2018

In Batumi – 10.10.2018

In Akhaltsikhe – 06.11.2018

In Kutaisi – 26.11.2018

In Gori – 05.12.2018

In Zugdidi – 30.05.2019

In Kvareli – 20.06.2019

3. Raising Public Awareness in the Field of Religious Tolerance

3.1. *Interreligious Calendar and Calendar in Braille*

In 2014, a unique interreligious calendar project was created which includes the holidays of different religious communities in a single calendar format. The aim of the project is to raise awareness among different religious groups (currently 11 religious denominations) and promote the development of interreligious culture. It is important that the calendar since 2014 has been annually distributing not only to religious communities but to virtually all public agencies. This in turn, promotes raising awareness of public servants in terms of religious diversity and tolerance.

The Interreligious Calendar unites religious holidays of eleven religious communities, such as: Apostolic Autocephalous Orthodox Church of Georgia, Jewish, Catholic, Muslim, Armenian Apostolic, Spiritual Christian Molokans, Yezidi, Evangelical-Lutheran, Baptist, Evangelical-Protestant communities and Evangelical Faith Church of Georgia.

In 2016, a new format of the Interreligious Calendar – Calendar in Braille for the Blind – was developed, which is also published annually. By creating a new format of the Interreligious Calendar, the The State Agency for Religious Issues takes social responsibility towards people with disabilities.

In 2018 and 2019, these calendars were traditionally published and uploaded electronically on the agency's official website.

3.2. *Publications*

The Agency systematically issues publications on freedom of religion and on the relationship between religions and the state.

During the reporting period, the materials of interreligious conference held by the Agency were published. The conferences of 2018 and 2019 were distinguished by very important and topical issues: On the 17th of July, 2018 the 3rd Interreligious Conference “Interreligious Dialogue for Peace” was held on the topic: “The Role of Religions in Georgia in 1918–2018”. At the Conference the leaders of religious communities in Georgia discussed the importance of the 100th anniversary since the declaration of the First Democratic Republic of Georgia and the role of religions in post-imperial Georgia.

In 2019, another 4th interreligious conference “Interreligious Dialogue for Peace” was dedicated to an equally important topic: “Religions on the Georgia's Way to European Integration”, which focused on Georgia's historical, European choice and future development. The leaders of the religious organizations participating in the conference signed the declaration.

The materials of the Interreligious Conference are printed and uploaded electronically on the official website of the The State Agency for Religious Issues: <https://religion.gov.ge/inter-religiuri-konferencia>

With these editions, the The State Agency for Religious Issues has continued the tradition of publications, among which the books of the past years should be highlighted:

- a) The textbook – “Secularism and Religious Neutrality in Public Service”;
- b) A series of publications – “Law and Religion”;

Book I – “Judgments of the European Court for Human Rights on Freedom of Religion”, with regard to Article 9 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Basic Freedoms (62 cases in total);

Book II – “The United Nations, the Council of Europe, the OSCE, the Venice Commission and the Oslo Coalition Documents on Freedom of Religion”;

Book III – “Legislation on Freedom of Religion and Belief of Romania, Bulgaria, Austria, Latvia, Lithuania, Estonia, Moldova, Armenia, Azerbaijan, Russia and Belarus”.

All the publications are uploaded on the Agency’s website. <https://religion.gov.ge/publikaciebi>

The Agency with the support of the Konrad Adenauer Stiftung South Caucasus published a guidebook on “Secularism and Religious Neutrality in Public Service” in 2016. (refer to the electronic version of the guidebook at the link provided. (<https://religion.gov.ge/publikaciebi/saxelmzrvanelo-sekularizmi-da-religiuri-neitraliteti-sajaro-samsaxursi>))

3.3. Map of Functioning Cult Buildings in Georgia and Religious Maps

In 2016, the State Agency for Religious Issues launched a new project “Religious Map” in the format of interreligious dialogue. Initially, two versions of the religious map were created – regional and district and then a Map of Functioning Cult Buildings.

During the reporting period, a presentation of the Map of Functioning Cult Buildings in Georgia, based on information provided by the religious organizations and local authorities in Georgia, was held.

The Map of Functioning Cult Buildings in Georgia shows the number of functioning cult buildings at the level of municipalities and percentages – at the regional level and; also, statistics of most religious confessions in Georgia. There is both a published and electronic version of the map, the latter is available on the special space of the agency’s website: <https://religion.gov.ge/cults/>

It is noteworthy that the Map of Functioning Cult Buildings in Georgia is a continuation of the project of the The State Agency for Religious Issues. In particular, regional and district maps were published in past years, showing religious composition of the population in numbers and percentages. About 25 religious cult buildings of historical significance on the territory of Georgia including Orthodox, Armenian-Apostolic, Catholic, Evangelical-Lutheran and Evangelical-Protestant Churches, as well as Muslim, Jewish, Yezidi cult buildings have been uploaded in 3D format to the special space of the webpage of the The State Agency for Religious Issues. The map was published and a special website developed. <https://religion.gov.ge/statmaps/>

3.4. International Day for Tolerance

Regarding the Day for Tolerance, the State Agency for Religious Issues has established a tradition according to which one of the religious communities in Georgia hosts leaders and parishioners of other religious organizations.

On November 16, 2016, Georgian Orthodox Church hosted religious communities in Georgia.

On November 16, 2017, the host was the Jewish community of Georgia. The reception was held at the David Baazov Museum of History of Jews of Georgia and Georgian-Jewish Relations.

On November 16, 2018, the religious organizations in Georgia were hosted by the Apostolic Administration of the Caucasus.

In 2019, the Administration of Muslims of All Georgia held a reception for the representatives of the religious organizations in Georgia on the International Day for Tolerance.

Traditional meetings on the International Day for Tolerance became a manifestation of the Georgian culture of religious tolerance and would be continued in the following years.

3.5. Exhibition – “Religions in Georgia”

In 2018, at the National Museum of Georgia, the State Agency for Religious Issues together with the Museum organized an exhibition – “Religions in Georgia”. The aim of the exhibition was to promote an environment of religious diversity, tolerance and mutual respect in Georgia, as well as to raise public awareness and inform them about different religions. Various religious garments, literature and ritual inventory were presented in the form of exhibits at the exhibition.

The opening of the exhibition was attended by the religious confessions existed in Georgia: Georgian Orthodox Church, Muslim community, Jewish community, Diocese of the Armenian Apostolic Church in Georgia, Catholic, Baptist, Evangelical-Protestant, Evangelical-Lutheran and Evangelical Faith Churches of Georgia, Yazidi community, International Society for Krishna Consciousness, as well as members of the Parliament and Government of Georgia, representatives of the diplomatic corps and universities. The exhibition lasted for 6 months and aroused great interest. In the future, renewal of exhibition is planned.

It should be noted that the first exhibition on religious tolerance, initiated by the The State Agency for Religious Issues and organized by Ilia Chavchavadze State Museum, was held in 2015 in Kvareli, on the occasion of the Ilia Day. At the photo exhibition “Ilia and Religious Tolerance”, attended by the representatives of the Interreligious Council, among other exhibits, Ilia’s personal Bible and the Quran were displayed.

3.6. Photo Album – “Religions in Georgia”

The photo album “Religions in Georgia” reflecting Georgia’s religious-cultural diversity and the biographies and photos of religious leaders was developed in 2018 by the State Agency for Religious Issues and released in 2019. The album is divided according to the Georgian regions and depicts important and historical cult buildings of most religious communities in these regions. The separate chapters of the album are dedicated to the occupied territories of Georgia and a deplorable condition of the Georgian Orthodox churches there.

During an official visit to the United States in 2019, the President of Georgia Salome Zurbishvili presented the US President Donald Trump with the photo album “Religions in Georgia”.

An electronic version of the bilingual photo album “Religions in Georgia” is available on the website of the The State Agency for Religious Issues: <https://religion.gov.ge/images/8958ReligionsinGeorgia.pdf>

4. Cooperation With State Agencies

4.1. The Parliament of Georgia

The meeting with the representatives of religious confessions initiated by the State Agency for Religious Issues and the Committee on Human Rights and Civil Integration of the Parliament of Georgia was first held in December 2017.

In 2018, the The State Agency for Religious Issues was involved in the activities of a working group on the issues related to freedom of religion set up by the Parliamentary Committee on Human Rights and Civil Integration.

During the meetings of the Interreligious Council at the State Agency for Religious Issues various important issues are discussed, some of which are being discussed at the highest legislative body of Georgia. In 2019, five meetings were held in total. The working group consisted of the clergymen of the religious organizations operating in Georgia, the State Agency for Religious Issues, MPs of Georgia and the representatives of non-governmental and international organizations.

At the meetings, the issues related to increasing the number of beneficiaries in terms of religious funding, adopting legal regulations for religious education, setting up a special parliamentary group to address the challenges facing religious organizations and other important matters were discussed.

4.2. Governmental Structures of Georgia

Since its establishment, the State Agency for Religious Issues has been cooperating closely with various governmental agencies in Georgia and has been actively involved in the activities related to human rights protection, secularism and tolerance.

During the reporting period, the The State Agency for Religious Issues was involved in the permanent interagency commission, which was established by the decree of the Government of Georgia with the aim of defining Georgia's unified policy in the field of combating terrorism, minimizing and preventing threats to the country, as well as promoting coordinated activities of the state structures. The permanent interagency commission developed a national strategy against terrorism and a relevant action plan. The The State Agency for Religious Issues is also involved in another State Interagency Commission, within the framework of which there is a working group on Pankisi Gorge development issues.

The State Agency for Religious Issues is actively cooperating with the Ministry of Education, Science, Culture and Sport of Georgia. In March, 2019 on the basis of the letter of LEPL the State Agency for Religious Issues, regarding the study of information on the seized and disputed religious buildings of various confessions during the period of 1921-1991 and on the supply of relevant materials, the Ministry of Education, Science, Culture and Sports sent a letter to LEPL Giorgi Chubinashvili Research Center and LEPL National Agency for Cultural Heritage Preservation of Georgia.

During the reporting period, the The State Agency for Religious Issues was systematically involved in interagency commissions within the framework of cooperation with various agencies of the Government of Georgia:

- The Agency representative has been participating for years in various projects or commissions of the Ministry of Education, Science, Culture and Sports of Georgia dedicated to cultural heritage issues. The Agency also takes part in the discussion of issues related to the development of local cultural routes in Georgia and to Georgia's participation in the Council of Europe's cultural routes;
- The Agency representative was involved as a jury member in the contest "Promoting Creative Activities for Preserving the Identity of Ethnic Minorities" organized by the Ministry of Education, Science, Culture and Sport of Georgia;
- The Agency participated in a project of the Government of Georgia on the definition of a category of national importance for some immovable cultural heritage sites;
- The The State Agency for Religious Issues together with the Ministry of IDPs from the Occupied Territories, Labor, Health and Social Affairs of Georgia is involved in a working group set up to comply with the requirements of the "Law of Georgia on Licensing of Educational Activities", concerning the functioning of boarding houses of religious organizations.

5. Cooperation with Local and International Organizations

The State Agency for Religious Issues, as a public agency, regularly cooperates with various local NGOs, including the “Georgian Foundation for Strategic and International Studies” (Rondel Foundation), the “Human Rights Education and Monitoring Center” (EMC), the “Human Rights Center” (HRIDC), “Tolerance and Diversity Institute”(TDI) etc.

The Agency also cooperates with international organizations and together with various agencies is involved in the preparation of joint reports, which means to provide information on current situation in the field of religion and on the activities implemented by the Agency, including:

- In 2018, relevant information in the field of religion was provided regarding the implementation of ECRI (European Commission Against Racism and Intolerance) Fifth Cycle Recommendations;
- In 2018, within the framework of the 11th meeting of the Georgia-EU Human Rights Dialogue (HRD), held in Brussels, the The State Agency for Religious Issues provided the EU with relevant information in English;
- In 2018, in the framework of the Universal Periodic Review of Human Rights Council, the Agency provided information on the activities carried out by the Agency regarding the recommendations issued to Georgia;
- In 2019, the Agency representation attended the presentation of the project of the Georgian Foundation for Strategic and International Studies, which focused on Supporting Participatory and Inclusive Governance in Mountainous Guria and Adjara;
- In 2019, the Agency provided relevant information to the Ministry of Foreign Affairs of Georgia for the 5th periodic report on the implementation of the International Covenant on Civil and Political Rights, submitted to the UN Human Rights Committee;
- At the end of 2019, the Agency prepared information on the activities fulfilled within the framework of the Human Rights Council Resolution and provided to the Office of the UN High Commissioner for Human Rights.

6. Funding of Religious Organizations Within the Framework of Compensation for the Damage Caused by the Soviet Totalitarian Regime

Although the State of Georgia is not a successor of the Soviet regime, and therefore has no obligation to pay the damage caused during the Soviet totalitarian regime, in the framework of Resolution N117 of the Government of Georgia dated January 27, 2014, 4 religious denominations – Islamic, Jewish, Roman Catholic and Armenian Apostolic Religious associations get symbolic and partial compensation for the damage caused during the Soviet totalitarian regime, which is used for the development, unification and peaceful coexistence of the religious communities in the country.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	total
Muslim community	1 100 000	2 200 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000	2 750 000	14 300 000
Roman-Catholic community	200 000	400 000	550 000	550 000	550 000	550 000	2 800 000
Armenian Apostolic community	300 000	600 000	800 000	800 000	800 000	800 000	4 100 000
Jewish community	150 000	300 000	400 000	400 000	400 000	400 000	2 050 000
total	1 750 000	3 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000	4 500 000	23 250 000

* Amounts are given in GEL

In addition, religious associations get financial and property assistance from local budgets to satisfy religious needs of the community.

6.1. Applications for Increasing the Circle of Beneficiary Confessions

In 2018, first the Spiritual Council of Yazidis, then the Evangelical-Protestant Church of Georgia and later the Evangelical-Lutheran Church applied to the State Agency for Religious Issues requesting to be added to the list of beneficiary confessions. A similar desire was later expressed by the Evangelical-Lutheran Church. All relevant agencies are being consulted on this issue.

7. „Recommendatory Commission on Property and Financial Needs of the Religious Associations“

Georgia has no obligation to restitute property confiscated during the Soviet period, as independent Georgia is not a legal successor of the Soviet Union, nonetheless the State of Georgia returns those cult buildings to the religious organizations which after the restoration of independence became the actual property of the state.

There is a “Recommendatory Commission on Property and Financial Issues of the Religious Associations” at the State Agency for Religious Issues. According to the decision of the commission, since 2014 to present 212 mosques throughout Georgia, both Sunni and Shia, were returned to the **Muslim community**. In addition, in 2015 the state purchased two 4-storey buildings (in total GEL 5 million) in Batumi and handed over to the LEPL Administration of Muslims of All Georgia: One building – for Mufti’s residence and the other – for a religious school (Madrasa).

20 synagogues were given to the **Jewish community**. All of them are restored and preserved, and they represent a cultural heritage site and are protected by law.

As a result of two-year intensive negotiations with the local authorities and according to the Governmental Resolution, the The State Agency for Religious Issues gave 1200 sq.m. piece of land in Rustavi to the **Apostolic Administration of the Caucasus** with the right to ownership and to build a church, instead of 500 sq.m land which they owned. The Merciful Jesus Catholic Church has already been built, opened and liturgy is conducted.

Today the **Armenian Apostolic Church** has 58 functioning churches in Georgia, most of which are cultural heritage sites – they are preserved, repaired and protected by the state. The restored Surb Gevork Church was officially opened in Tbilisi, part of the restoration works was financed by “Kartu Group”. In 2016, the rehabilitation and restoration works of Tbilisi Norashen Church were completed which cost the state up to GEL 1 million. Rehabilitation works of Moghnisi Church have been going on.

The **Evangelical-Protestant Church** of Georgia had no prayer house for years to perform religious services. In 2015, with the support of the State Agency for Religious Issues the Georgian Evangelical-Protestant Church was given a building for the house of worship in Gori. In 2016, the Agency issued a recommendation for the construction of a new church in Rustavi. In the same year, on the recommendation of the Agency, the Evangelical-Protestant Church in Rustavi was additionally given a plot of land (150 sq.m.) together with a building on it to expand the church. In 2016, on the recommendation of the Agency, an additional plot of land (431 sq.m.) was given to the church in Gori for social and charitable activities.

With the direct assistance of the State of Georgia, for the first time in the post-Soviet era, **Yazidi community** was given a plot of land in Tbilisi for the construction of a cult building. On June 16, 2015 a Yazidi cult building and cultural center were opened in Tbilisi.

In 2017, the **Evangelical-Lutheran Church** of Georgia celebrated the 200th anniversary of the establishment of Germans in Georgia. On this date, the Georgian government made a political decision: the Georgian Evangelical-Lutheran Church, for the first time in its history in Georgia, was given 5500 sq.m. of non-agricultural piece of land together with the church and building on it in Tbilisi.

Also the state expresses readiness and the Agency is considering a possibility of funding the Evangelical-Lutheran Church along with four major confessions.

The Union of Evangelical Christian Baptist Church of Georgia with the help of the State Agency for Religious Issues for the first time in its history was allowed to build a church in Tbilisi which was opened in the fall of 2017.

In 2016, **Tbilisi International Baptist Church** was officially opened. Its founder is Charles Hoblitz, an American citizen and the parish is represented by the English-speaking foreign citizens. In 2016, on the recommendation of the The State Agency for Religious Issues, a permission to build a house of worship was issued. In 2016, with the help of the Agency, the Church received permission from the Tbilisi City Hall to expand the house of worship. Tbilisi International Baptist Church actively co-operates with the State Agency for Religious Issues on all important matters related to the field of religion.

7.1. Sessions of the Recommendatory Commission

In 2018, 5 sessions of the “Recommendatory Commission on Property and Financial Issues of Religious Associations” were held. In total, the Commission considered 230 issues, including:

Orthodox Church: satisfied – 174, Flaw – 10; Refused – 4;

Muslim Community: satisfied – 33, Flaw – 0; Refused – 0;

Armenian Apostolic Church: satisfied – 4; Flaw – 1; Refused – 2;

Evangelical-Protestant Church: satisfied – 1; Flaw – 0; Refused – 0;

Evangelical-Lutheran Church: satisfied – 1; Flaw – 0; Refused – 0.

February 28, 2018 – Session I

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	78	77	1	
Muslim Community	12	12		

April 26, 2018 – Session II

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Flaw
Orthodox Church	45	41	1	3
Muslim Community	20	20		

July 25, 2018 – Session III

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	38	30	8	
Armenian Apostolic Church	4	1	1	2
Evangelical-Protestant Church	1	1		
Evangelical-Lutheran Church	1	1		

September 28, 2018 – Session IV

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	12	11		1
Muslim Community	1	1		

December 18, 2018 – Session V

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	15	15		
Armenian Apostolic Church	3	3		

In 2019, 5 sessions of the “Recommendatory Commission on Property and Financial Issues of Religious Associations” were held. In total, the Commission considered 251 issues, including:

Orthodox Church: satisfied – 207, Flaw – 8; Refused – 18;

Muslim Community: satisfied – 0, Flaw – 0; Refused – 3;

Armenian Apostolic Church: satisfied – 2; Flaw – 0; Refused – 2;

Evangelical-Protestant Church: satisfied – 1; Flaw – 0; Refused – 0;

Evangelical-Lutheran Church: satisfied – 0; Flaw – 0; Refused – 1;

Spiritual Council of Yazidis: satisfied – 0; Flaw – 0; Refused – 1.

February 19, 2019 – Session I

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	110	104	3	3
Evangelical-Protestant Church	1	1		

May 15, 2019 – Session II

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	63	54	2	7

July 23, 2019 – Session III

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	31	23	3	3
Evangelical-Lutheran Church	1			1
Spiritual Council of Yazidis	1			1
Armenian Apostolic Church	2			2
Muslim Community	3			3

September 30, 2019 – Session IV

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	16	13		3
Armenian Apostolic Church	2	2		

November 28, 2019 – Session V

Religious Community	Motion	Satisfied	Flaw	Refused
Orthodox Church	15	13		2

8. Interreligious Council

The Interreligious Council has been established at the Agency, involving almost all religious associations in Georgia including the Georgian Orthodox Church, historical religions and other minor religions, in particular:

- Georgian Apostolic Autocephalous Orthodox Church;
- Administration of Muslims of All Georgia;
- Apostolic Administration of the Caucasus;
- Diocese of the Armenian Apostolic Orthodox Holy Church in Georgia;
- Union of Jews of Georgia;
- Evangelical-Lutheran Church in Georgia;
- Evangelical-Protestant Church in Georgia;
- Evangelical Faith Church of Georgia;
- Union of Evangelical Christian Baptist Church of Georgia;
- International Baptist Church of Tbilisi
- Spiritual Council of Yazidis in Georgia;
- International Society for Krishna Consciousness;

In 2018 – 2019 seven sessions of the Interreligious Council were held which were dedicated to the following issues:

1. International Day for Tolerance;
2. Participation in the International Conference “Religion and Public Life” dedicated to the 100th Anniversary of the Restoration of the Suspended Autocephalous Governance of the Georgian Orthodox Church (February 12, 2018);
3. Challenges facing religious organizations. Increasing the number of beneficiaries in terms of religious financing and adopting legal regulations for religious education;
4. Establishment of a Parliamentary group to deal with the challenges facing religious organizations (with the participation of the Parliamentary Committee on Human Rights and Civil Integration, the State Agency for Religious Issues and the representatives of religious organizations);
5. Meeting with UNICEF and planning joint cooperation for maximum protection of children’s rights in Georgia;
6. Meeting with Georgian scientists participating in the international symposium “Education – Whose Responsibility” held in Vienna (Austria) on November 24-25, 2018 and discussing topical issues;
7. Review of the activities carried out by the State Agency for Religious Issues within the framework of the Governmental Human Rights Action Plan for 2018-2020.

9. “Interreligious Dialogue for Peace” – Conferences / Declarations

On the initiative of the State Agency for Religious Issues a conference „Interreligious Dialogue for Peace“ is held annually, which is dedicated to various topical issues. The theme of the traditional, annual conference addresses and responds to the challenges of the modern world that are being discussed by the representatives of religious organizations and academic circles in Georgia.

During the reporting period, on the initiative of the Agency on July 17, 2018 the 3rd Interreligious Conference – “Interreligious Dialogue for Peace” – was held on the topic “The Role of Religions in Georgia from 1918 to 2018”. The conference was attended by the representatives of the Georgian authorities, religious organizations, international organizations and the diplomatic corps. The speakers touched upon the historical context of the last hundred years, its impact on particular religious communities and the role of the independent Georgian state in creating a tolerant environment in Georgia.

At the 4th Conference “Religions on the Georgia’s Way to European Integration” held on October 24, 2019 a declaration was signed, in which the religions in Georgia, expressed their support for a historical choice announced by the universal plebiscite – a European course by maintaining and protecting fundamental values of national traditions, family and faith; condemned the abduction and killing of civilians in the occupied territories of Georgia; as well as all facts of gross alteration, closure, or destruction of religious buildings with a purpose of erasing ethnic-historical traces.

The conferences held and the declaration adopted during the reporting period represent a continuation of the cycle of conferences that the Agency has been conducting since 2016. On March 8, 2015, at Tbilisi Tolerance Square the first Declaration “Woman – Envoy for Peace” was signed by the State Agency for Religious Issues and religious organizations of Georgia, stating that religious organizations together with the state, “will support the recognition and protection of women’s rights; they condemned and continue to condemn all forms of violence, oppression and discrimination based on degrading human dignity against women; provide all the necessary conditions and take special care of socially vulnerable women, pregnant women, mothers of many children, women living in nursing homes and medical facilities, women with disabilities, female prisoners and women probationers; based on their religious teachings, they will promote equality between men and women before the law “.

In 2016, on the initiative of the State Agency for Religious Issues the 1st conference on the topic – “Interreligious Dialogue for Peace” was held, which aimed at sharing opinions of the representatives of religions in Georgia on the pressing issues of our society and reconciling ideas for promoting peaceful coexistence and cooperation of different religions. A joint declaration was adopted at the conference in which religious organizations in Georgia endorsed the eternal values of peace, friendship and mutual respect. The Declaration states: “The parties involved in interreligious dialogue promote co-operation between religions and the formation of a high-moral society focused on the protection of human dignity and family sanctity, equality and solving social problems.”

On the 15th of November, 2017 the representatives of religious organizations in Georgia, members of the Parliament of Georgia and the Government of Georgia, representatives of the diplomatic corps, universities gathered in the format of the 2nd conference “Interreligious Dialogue for Peace” – entitled “Religious Tolerance in Georgia”.

The materials of the Interreligious Conference “Interreligious Dialogue for Peace” are published annually and are uploaded on the Agency’s website.

At the 4th Conference

“Interreligious Dialogue for Peace” held in 2019 it was adopted a

DECLARATION

Religions on the Georgia’s Way to European Integration

We, the religions in Georgia,

Acknowledging Georgia’s historical aspiration into the European family and culture,

Relying on the will of the Georgian society expressed in the plebiscite,

Considering the importance and role of religions in the formation of public consciousness and way of life,

We agree on the following:

1. We support the fundamental human rights and freedom of religion and belief;
2. We believe that the role of Georgia, as a historical member of the ancient European cultural family and a country with a tradition of distinguished tolerance is important for the modern European community, as well as the achievements of the European countries in the field of protection of fundamental human rights – for the development of our country;
3. We condemn abduction and killing of civilians in the occupied territories of Georgia; as well as all facts of gross alteration, closure, or destruction of religious buildings with a purpose of erasing ethnic-historical traces;
4. We oppose facts of restriction of freedom of religion and belief in the occupied territories of Georgia and support the process of restoring Georgia’s territorial integrity;
5. We support a historical choice of Georgia, announced by the universal plebiscite, – the European course, by maintaining and protecting fundamental values of national traditions, family and faith.
 - Georgian Apostolic Autocephalous Orthodox Church
 - Administration of Muslims of All Georgia
 - Diocese of the Armenian Apostolic Orthodox Holy Church in Georgia
 - Union of Jews of Georgia
 - Union of Evangelical Christian Baptist Church of Georgia
 - Evangelical-Protestant Church in Georgia
 - International Baptist Church of Tbilisi
 - State Agency for Religious Issues

10. State Language for the Clergymen

In 2019, the State Agency for Religious Issues initiated a new project, “State Language for the Clergymen”. The idea of creating the project was due to a series of workshops “Human Rights and Religious Tolerance” held by the Agency throughout Georgia within the framework of the Governmental Action Plan on Human Rights Protection for 2018-2020, during which it became clear that due to inadequate knowledge of the state language some clergymen of religious minorities participating in the seminars had difficulty understanding the topic. In addition to learning the state language, the project also aims to encourage public participation in all sectors of society regardless of their religious affiliation. Thus, it was decided to implement a project of state importance, entitled: “State Language for the Clergymen”, within the framework of which a Memorandum of Cooperation was signed with Zurab Zhvania School of Public Administration.

During the current reporting period, the first three-month phase of the project was ended in which the Muslim community of Georgia participated. In the second phase, the clergy of the Armenian Apostolic Church and the Evangelical Lutheran Church joined the Muslims. The parishioners of these churches, who will join the third phase of the project, also expressed their willingness to participate in the project.

11. Memorandums of Cooperation

Promoting religious knowledge and culture among youth, the State Agency for Religious Issues since its establishment has been actively cooperating with the academic sector as well as with various agencies and organizations. During the reporting period the The State Agency for Religious Issues signed the Memorandums of Cooperation with the following organizations:

- Zurab Zhvania School of Public Administration, with whom one of the important projects of the Agency “State Language for the Clergymen” was implemented;
- The United Nations Children’s Fund (UNICEF), with whom seminars to introduce children’s rights for the religious organizations in Georgia were organized.

Memorandums signed in previous years:

1. Ivane Javakhishvili Tbilisi State University;
2. Saint Andrew the First-Called Georgian University of the Patriarchate of Georgia;
3. Georgian Technical University;
4. Guram Tavartkiladze Tbilisi Teaching University;
5. Grigol Robakidze University -“Alma-Mater”;
6. Caucasus International University;
7. European University;
8. Akaki Tsereteli State University;
9. Gori State Teaching University;
10. Samtskhe-Javakheti State University;
11. Batumi Shota Rustaveli State University;
12. Ilia Chavchavadze State Museum in Kvareli;
13. National Youth and Children Palace of Georgia;
14. Georgian National Museum;
15. National Parliamentary Library of Georgia;
16. Ministry of Corrections and Legal Assistance of Georgia;

17. Tbilisi City Hall;
18. National Agency For Cultural Heritage Preservation of Georgia;
19. MIA Academy;
20. Non-entrepreneurial (Non-commercial) Legal Entity – “Public Advocacy”;
21. Non-entrepreneurial (Non-commercial) Legal Entity – “Free Choice”;
22. Non-entrepreneurial (Non-commercial) Legal Entity – “Association: Caucasian Women with University Education”;
23. 23) Non-entrepreneurial (Non-commercial) Legal Entity – “Public Hall of All Georgia”.

12. State Relations with Religious Organizations

The central government of Georgia under the leadership of the Prime Minister and the representatives of the The State Agency for Religious Issues, traditionally attend major holidays of historical religions operating in Georgia, including the great holidays of the Georgian Apostolic Autocephalous Orthodox Church – Easter, Christmas and Svetitskhovloba; also great holidays of the Muslim community and hold Iftar dinners for the Muslim community; and the President and Prime Minister of Georgia light the first and eighth candles in the synagogue, symbolically, on the occasion of Hanukkah of the Jewish community.

The The State Agency for Religious Issues regularly meets with the leaders of various religious organizations and attends their annual reports, charity events, conferences, special holidays, considers their applications and helps according to their needs.

In the reporting period of 2018 two religious buildings of religious minorities were opened in Rustavi: Evangelical-Protestant Church (08.01.2018) and Catholic Church named after the Merciful Jesus (06.10.2018).

In 2018, a special three-day International Religious Convention of Jehovah's Witnesses was held at the Tbilisi Olympic Palace, attended by about 2500 citizens of several countries besides the Georgian citizens. A delegation of the State Agency for Religious Issues was also invited as a guest of honor at the convention. The organizers of the congress thanked the agency leadership for its assistance in organizational matters.

In 2019, the second three-day international convention of Jehovah's Witnesses was held peacefully in compliance with all the necessary rules at the new "Sports Palace" in Tbilisi. The congress was attended by a delegation of the The State Agency for Religious Issues. The organizers of the convention thanked the agency for their help and support.

On July 17, 2019 the representatives of the State Agency for Religious Issues held an introductory meeting with the Archimandrite Kirakos Davtian, the new Head of the Diocese of the Armenian Apostolic Orthodox Holy Church in Georgia.

On July 18, 2019 the representatives of the State Agency for Religious Issues held an introductory meeting with the new Primate of Samtskhe-Javakheti and Tsalka General Prelacy of the Armenian Apostolic Diocese in Georgia Rev. Father Vardapet Maghakia Amiryan.

On December 10, 2019 on the occasion of the International Day for Human Rights Protection, the State Agency for Religious Issues hosted the representatives of religious organizations in Georgia in the format of Interreligious Dialogue at the Administration of the Government of Georgia.

On December 30, 2019 a meeting was held with the representatives of the Armenian Catholics: Bishop Rafael Minasyan, Karnik Yusef and Mikhail Khachkalian.

The The State Agency for Religious Issues regularly meets with the leaders of various religious organizations visiting Georgia and introduces them to the forms of relationships, between the religious organizations operating in Georgia and the state, initiatives, joint projects and generally the current situation in the field of religion.

On April 13, 2018 the representatives of the State Agency for Religious Issues hosted Sayyed Mohammad Hossein – Ayatollah Kazemain, Director of the Wali-Asri Scientific Research Center in the city of Qom, Iran.

On May 3, 2019 the “Association of Georgian Jews of the World”, under the leadership of Chief Rabbi Iakob Gagulashvili, held a meeting with the State Agency for Religious Issues in which the representatives of the Jewish community of Georgia participated.

On October 10, 2019 the State Agency for Religious Issues held a meeting with the participants of the International Conference organized by the Union of Evangelical Christian Baptist Church of Georgia at the Administration of the Government of Georgia. The meeting was attended by: Gia Kandelaki – the Union of Evangelical Christian Baptist Church of Georgia, Nikolai Voziani – Republic of Moldova, Igor Bandura – Ukraine, Eric Tammy – Republic of Estonia, Rima Tammy – Republic of Estonia, Asatur Nagabekian – Republic of Armenia, Ivan Lepecha – Republic of Belarus, Alexander Shishkin – Republic of Kazakhstan, Vladimir Miskevich – Russian Federation.

On December 19, 2019 the representatives of the Agency met with the Delegation of the Islamic Republic of Iran: Deputy Rector of the Islamic Seminary of Iran and Secretary of the Congress for the Fight Against Extremism, Mohammad Hossein Zaman.

13. Initiative of the The State Agency for Religious Issues — Georgian–Jewish Relations

In 2017, at the conference “Interreligious Dialogue for Peace” organized by the The State Agency for Religious Issues, the agency initiated Georgian Tolerance to be declared as intangible cultural heritage, which was implemented in April 2018 by the Ministry of Culture of Georgia and approved by the Government of Georgia¹. Within the framework of this initiative, the 26-century-old Georgian-Jewish relationship was granted the status of an intangible cultural heritage.

¹ http://gov.ge/print.php?gg=1&sec_id=491&info_id=64635&lang_id=GEO

14. Charity Events

Since 2015, the State Agency for Religious Issues has been actively conducting charity activities throughout Georgia, which includes providing free medical care as well as supply of clothing for the vulnerable children and adults. The charity events are organized by the State Agency for Religious Issues, with the participation of Georgian Patriarchate St. Joachim and St. Ann Medical Center, the Administration of Muslims of All Georgia, Union of Evangelical Christian Baptist Church of Georgia and other religions.

Since 2015 to present with the support of the Georgian Patriarchate and the Administration of Muslims of all Georgia, charity events were held for the population of Tianeti, Dusheti, Gori, Batumi, Akhaltsikhe, Adigeni, Sachkhere, Vani, Zugdidi, as well as Khulo highland villages and Khelvachauri district. In addition, the Agency with the support of the Administration of Muslims of all Georgia and Union of Evangelical Christian Baptist Church of Georgia, donated humanitarian aid to the population of Pankisi Gorge. With the initiative of the Agency and the support of the Administration of Muslims of All Georgia the ritual building adjacent to the Duisi mosque was reconstructed in the village of Duisi, Pankisi Gorge. The Agency representatives hold meetings with Pankisi Gorge residents and Elderly Council members as needed.

In 2018, within the framework of a charity event 70 wheelchairs were donated to the “State Fund for Protection and Assistance of Victims of Human Trafficking” and all the parishioners of religious organizations living in different regions of Georgia which was jointly initiated and organized by the The State Agency for Religious Issues, the Administration of Muslims of All Georgia and the Embassy of the Republic of Turkey.

In 2018 and 2019, humanitarian aid was provided for the pupils of the Public Boarding School N202 for Blind Children.

in 2019, with the support of the State Agency for Religious Issues, with the participation of the Embassy of the United Arab Emirates, the Red Crescent Organization and the Patriarchate of Georgia, charity events were held at the Youth Center of the Trinity Cathedral within the framework of which 100 families with many children, patriarch’s godchildren were given Christmas presents.

15. Meetings with the Representatives of the Diplomatic Corps

The State Agency for Religious Issues actively cooperates with the representatives of the diplomatic corps, holds introductory and working meetings with them and informs them about the Agency's activities, implemented projects and future plans.

2018

- Meetings with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Turkey to Georgia Fatma Geren Yazgan, 01.03.2018, 24.12.2018;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Greece to Georgia, Dimitrios Karabalis, 12.03.2018;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the United Kingdom to Georgia Justin McKenzie Smith, 03.04.2018;
- Meeting with the Head of the Council of Europe Office in Georgia Christian Urse, 04.04.2018;
- Meetings with Iranian Cultural Attaché in Georgia Hamid Mostafavi, 05.04.2018, 17.08.2018;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Holy See to Georgia Jose Avellino Bettencourt, 22.06.2018;
- Meeting with Dr. Rosaria Puglisi, Head of the NATO Liaison Office in Georgia, 06.07.2018;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Austria to Georgia Arad Benko, 18.09.2018;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Latvia to Georgia Ingrida Levrenz, 02.10.2018;
- Meeting with the EU Ambassador to Georgia Carl Hartzell, 19.10.2018;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Federal Republic of Germany to Georgia Hubert Knirsch, 06.12.2018.

2019

- Meeting with the acting U.S. Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to Georgia Ross Wilson, 01.02.2019;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Czech Republic to Georgia Petr Mikyska, 05.08.2019;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the United Arab Emirates to Georgia Essa Al Basha Al Noaimi, 08.10.2019;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of France to Georgia Diego Cola, 01.11.2019;
- Meeting with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Kingdom of the Netherlands to Georgia Maaïke Van Koldam, 11.12.2019.

16. Visits Abroad

The delegation of the State Agency for Religious Issues, during their visits abroad, holds meetings with the heads of its counterpart organizations, leaders of religious associations and officials of other agencies in order to discuss and share experiences on religious issues.

2018

1. In 2018, an official visit of the delegation of the State Agency for Religious Issues to **Qatar (Doha)** was held.

The meetings were held:

- With the chairman of the Board of Directors of Doha International Center for Interreligious Dialogue, Professor Ibrahim Saleh al-Naimi;
- With the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Georgia to Qatar Nikoloz Revazishvili;
- The chairman of the Agency attended the 13th Interreligious Conference on “Religion and Human Rights” in Doha, Qatar.

2. In 2018 the delegation of the State Agency for Religious Issues paid an official visit to **Turkey**.

The meetings were held:

- With the Directorate of Religious Affairs (Diyanet) of Turkey Prof. Dr. Ali Erbas;
- With the Head of the Foreign Affairs Directorate of the Religious Affairs Division of the Republic of Turkey, Erdal Atalay;
- With the Minister of Culture and Tourism of Turkey, Numan Kurtulmush;
- With the Chairman of the Judiciary Committee of the Turkish Parliament, Ahmet Yimaya and the Deputy Head of the Group of Friends of Georgia, Hussein Şahin;
- With the leadership of the Faculty of Theology of Istanbul Marmara University;
- With the leadership of the Beyoglu Boys’ Theological School-Lyceum;
- With the leadership of the Center for the Study of Islam (ISAM)
- With the Prof. Dr. Hasan Kamil Yilmaz, Mufti of Istanbul.

3. In 2018 the delegation of the State Agency for Religious Issues paid an official visit to **Iran**.

The meetings were held:

- With Ayatollah Hussein Kazvin, Director of Iran's "Wali-Asri" Scientific Research Center in Qum;
- With the Minister of Religious Education (President of Al-Mustafa University) Ayatollah Ali Reza Araf;;
- With the head of the Organization of Islamic Culture and Relations in Tehran, Abouzar Ibrahim Turkman;
- With the representative of Iraqi spiritual leader Ayatollah Ali Sistan and leader of the organization Alul Beit Ayatollah Shahrastani;
- With Dr. Hamid Reza Tabatabae, Deputy Governor of Ispahan.

4. In 2018 the "Ministerial to Advance Religious Freedom" was held in Washington under the hospitality and patronage of the US Secretary of State Mike Pompeo. The ministerial was attended by delegations of foreign and religious officials from about 200 countries. The event was also attended by religious leaders from various countries, including Bishop Saba (Intskirveli) of the Diocese of North America of the Georgian Orthodox Church. The Georgian delegation was represented by the Minister of Foreign Affairs David Zalkaliani, Zaza Vashakmadze, chairman of the State Agency for Religious Issues and the Embassy of Georgia to the US.

The Ministerial was also held in 2019, attended by the Minister of Foreign Affairs of Georgia David Zalkaliani.

The meetings were also held:

- With Eric Trin, the Special Representative of the Civil Rights Office on Religious Discrimination of the US Department of Justice and with the Eurasia Regional Director of the Criminal Office of the Department of Justice – Katerina L. Newcambe;
 - With Samuel Brownback, United States Ambassador at Large for International Religious Freedom;
 - With the representatives of the International Jewish Organization in the US, namely, Deputy Director of NCSEJ (National Coalition Supporting Eurasian Jewry) Lesley Weiss and with the vice-president of the organization B'nai B'rith Dan Mariashin.
5. The 11th meeting of the EU-Georgia Human Rights Dialogue (HRD) was held in Brussels, Belgium, on April 25, 2018, attended by the representatives of the European External Action Service (EEAS)

The rights of ethnic and religious minorities were discussed at the meeting. David Davitashvili, senior specialist of the Legal Maintenance Office of the State Agency for Religious Issues, spoke about the training of public officials provided by the Governmental Action Plan on Human Rights Protection, financing of religious organizations, and the activities of the Commission on Financial and Property Issues of the Religious Communities.

6. In 2018, the conference, “Combating Intolerance and Discrimination, with a Focus on Discrimination Based on Religion or Belief: Towards a Comprehensive Response in the OSCE Region” organized by OSCE Italian Chairmanship and OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) was held in Rome.

The conference was attended by Sergo Parulava, Senior Specialist of the Strategic Research, Analysis and Regions Service of the State Agency for Religious Issues.

7. In 2018 an official visit of the delegation of the State Agency for Religious Issues was held to **Cyprus**.

The meetings were held:

- With the Special Representative of the President of Cyprus on Humanitarian and Diaspora Issues Fotis Photius;
- With the Human Rights Commissioner (Ombudsman) of Cyprus Maria Stileanu-Lotidis;
- With the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Georgia to the Republic of Cyprus Revaz Lominadze;
- With the Primate of the Monastery of the Virgin of Kykkos in Cyprus Father Agathonike;
- With the Chairman of the Committee on Education and Culture of the Parliament of Cyprus, Ciriakos Hajiiani.

The Agency Delegation visited the ruins of the Georgian church discovered in the villages of Softades and Alaminos of the Republic of Cyprus.

It should also be noted, that the Cypriot authorities to commemorate the historic legacy of Georgians granted 13,000 sq. m. piece of land near Ghalia Monastery Complex to the State of Georgia to build a church-monastery on it (the cost of the land is EUR 260,000 and market value – EUR 1,000,000). The Cypriot authorities symbolically chose the registration date of the gift – 04.01.2018 – on the birthday of the Catholicos-Patriarch of All Georgia, Ilia II.

8. In 2018 the delegation of the State Agency for Religious Issues paid an official visit to **Austria**.

The Meetings were held:

- With Oliver Henhapel, head of the “Cult Service” of the State Department on Religious Affairs, and the accompanying delegation
- With Representatives of the local community and parish of Vienna;
- With Ilia Chaduneli, the Primate of the Davit Aghmashenebeli Cathedral and the representatives of the local parish and community;
- With the representatives of the Austrian Parliament: one of the leaders of the Austrian ruling party, former Speaker of the Parliament, Wolfgang Gertzl, Legislative Speaker Norbert Zibers and Chairman of the Human Rights Committee, the head of the Austria-Georgia Parliamentary Friendship Group, Nikolaus Sherak. The meeting was covered by the press office of the Austrian Parliamentary Directorate entitled “Georgia’s Choice for Peaceful Coexistence of Religions”;
- With the representatives of the Austrian Jewish Community – Vice President of the Jewish Community of Vienna, Dezon Davarashvili, and Secretary General of the Austrian Jewish Community, Raimund Fastenbauer;
- With the president of the Islamic Union of Austria Yume Voural;
- With Michael Girard, Head of the Integration Department of Fundamental Issues at the Federal Ministry of European Integration and Foreign Affairs of the Republic of Austria;
- With Metropolitan of Austria of the Constantinople Patriarchate and the Exarchate of Hungary and Central Europe His Eminence Arsenios (Kardamakis);
- With the representatives of the Faculty of Theology of the University of Vienna;
- With Professor Wolfram Rice, Department of Religious Sciences of the Faculty of Theology of the University of Vienna.

2019

1. In 2019 Delegation of the State Agency for Religious Issues paid an official visit to **Poland**.

The meetings were held:

- With the General Council of Catholics and Muslims” attended by the Presidents of the Council Agata Nalborcik (Representative of the Catholic Community) and Andrzej Saramovich (Representative of the Muslim Community);

- With the Chairman of the Polish Sejm Commission on Justice and Human Rights Stanislaw Pietrovich;
 - With the Director of the Department of Religious Affairs and Ethnic Minorities of the Polish MIA, Andrzej Rudlicki and his Deputy Cesar Malieszki;
 - With the Secretary General of the Conference of Bishops of Poland – Bishop Arthur Mijinski and his Deputy – Jaroslaw Mrovchinski;
 - With Stanislav Kraewski, Chairman of the Polish Jewish Council.
2. The chairman of the State Agency for Religious Issues paid an official visit to **USA** in 2019.

The meetings were held:

- With Samuel Brownback, United States Ambassador at Large for International Religious Freedom;
- With Eric Trin, the Special Representative of the Civil Rights Office of the US Department of Justice on Religious Discrimination;
- With the leadership of the Liberty University: Natalia Loewe, William Vegert Min and Glen Steppe where the Georgian Flag was officially erected in honor of Georgia;
- With the representatives of the International Jewish Organizations in the US, namely, Deputy Director of NCSEJ (National Coalition Supporting Eurasian Jewry) Lesley Weiss and with the vice-president of the organization “B’nai B’rith” Dan Mariashin.

3. Delegation of the State Agency for Religious Issues paid an official visit to **Romania** in 2019.

The meetings were held:

- With the head of the Anthim the Iberian Monastery of Bucharest, the Bishop Varlam of the Romanian Orthodox Church;
- With Rafael Shafer, the Chief Rabbi of the Romanian Jewish Community Federation.

It should be mentioned, that in Bucharest, the State Secretariat of Religious Issues of Romania organized an international conference “Positive Side of Religious Freedom: How can the state get involved in a relationship with religious organizations” where the Deputy Chairman of the Agency Giorgi Ukleba delivered a speech.

17. Various Activities / Meetings of the The State Agency for Religious Issues

The The State Agency for Religious Issues regularly holds meetings with the representatives of various agencies, diplomatic corps, religious, charitable, non-governmental and international organizations and actively participates in various important conferences and events.

2018

1. Representation of the The State Agency for Religious Issues attended the meeting of the Diaspora and Caucasus Issues Committee of the Parliament of Georgia, where the Chairman of the Agency provided the legislators with comprehensive information on the activities carried out by the Agency;
2. The agency staff visited Tbilisi Public Boarding School N202 for the Blind;
3. A meeting of the Agency's staff with the Chief Advisor of the USAID Dava Katz and the representatives of the organization in Georgia, Tamar Sirbiladze and Giorgi Khechinashvili was held;
4. A meeting dedicated to the introduction of the opinions on the teaching of the "History of Religions" was held at the Youth Center of the Trinity Cathedral attended by the The State Agency for Religious Issues where the chairman of the Agency made a speech;
5. The chairman of the Agency attended the presentation of the report on the activities carried out by the Human Rights and Civil Integration Committee of the Parliament of Georgia;
6. Agency staff met with the members of the Advisory Committee on Monitoring the Council of Europe's Framework Convention for the Protection of Minorities, Martin Collins, Antonia Petrichusic, Elizabeth Sandor-Jaleja and Jean-Etienne Kautzman;
7. Representatives of the Agency attended an international conference "Religion and Public Life" dedicated to the 100th anniversary of the restoration of the suspended autocephalous rule of the Georgian Orthodox Church;
8. The chairman of the Agency met with the representative of the Office of the Prime Minister of Israel, the Head of the Natev Society, Neta Briskin-Peleg, and Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the State of Israel to Georgia, Shabtai Tsur;
9. The Agency's staff attended a conference on "Interreligious Dialogue on the Prevention of Violence Against Women and Harmful Practices" held in partnership with the Interagency Commission on Gender Equality, Violence against Women and Domestic Violence, the 21st Century Union and UNFPA;
10. A meeting was held between the chairman of the State Agency for Religious Issues and the members of the Union of Evangelical Christian Baptist Church of Georgia and the new leadership of the German international charity organization FriedensBote;

11. A meeting of the representatives of the Agency with the Chairman of the State Committee for Diaspora Affairs of the Republic of Azerbaijan Fuad Muradov and his companions was held.

2019

1. The chairman of the Agency attended the conference “State Language for Civil Integration and Human Capital Development in Georgia” and delivered a welcome speech;
2. The Chairman of the Agency held a meeting with the Deputy Head of the Presidency of Religious Affairs of Turkey (Diyanet) Selim Argun;
3. The representatives of the State Agency for Religious Issues hosted the representatives of the Union of the Blind and the pedagogical staff of the Public Boarding School N202 and presented the interreligious calendars printed in Braille;
4. A meeting was held between the Agency’s leadership and the Representatives of the European Union Monitoring Mission in Mtskheta – Deputy Head of Human Rights Group Gerard Scott and member of the same group, Andreas Perssens;
5. The Agency staff visited Georgian-Jewish school “Or Avner” and the construction works of the new school building in Krtsanisi. New building of Georgian-Jewish school “Or Avner” was opened in September 2019;
6. A meeting of the Agency’s representatives with the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Islamic Republic of Iran to Georgia, Seyed Javad Ghavam Shahidi, Rector of Al-Mustafa University, Dr. Ali Abba, Deputy Rector, Dr. Mohsin Kambari, University Representative in Georgia, Davood Zaar and Cultural Attache of Iranian Embassy Hamid Mustafavi was held;
7. A meeting was held between the Agency’s staff and the representative of the Spiritual Leader of the Islamic Republic of Iran, Ayatollah Khamenei, Sayed Reza Takavi;
8. Representatives of the Agency attended the presentation of Moshe Mirilashvili Educational Center within the framework of the Eurasian Jewish Congress (EAJC) in Tbilisi;
9. A meeting with Iakob Gagulashvili, Chief Rabbi of the Association of Georgian Jews of the World was held;
10. A meeting with Ghassan Khalil, Head of UNICEF was held;
11. The chairman of the State Agency for Religious Issues, attended and delivered a speech at the seminar organized by OSCE on “Violent Extremism and Radicalization Causing Terrorism: A Public Approach” at the Courtyard Marriott Hotel;
12. The Agency’s Representatives held a meeting with the UN Resident Coordinator in Georgia, Sabine Machl;

13. The chairman of the State Agency for Religious Issues met Andre Carbone, an international human rights lawyer for Jehovah's Witnesses;
14. Representation of the Agency attended the conference "Humanity and Sacrifice on the Path of Spiritual Values" organized by the Administration of Muslims of All Georgia at the Alulbeit Cultural and Educational Center where the Chairman of the Agency delivered a speech;
15. In 2019, on the occasion of the 30th anniversary of the UNICEF Convention on the Rights of the Child, a meeting between the Government of Georgia and the UNICEF was held, discussing the stages and results of the implementation of Action Plan for 2019, including a Memorandum of Cooperation signed by the UNICEF and The State Agency for Religious Issues;
16. In 2019, the Chairman of the State Agency for Religious Issues attended a conference held at the organization Alulbeit entitled "The Role of Healthy Religious Education to Prevent the Threat of Religious Extremism and Radicalism" where he delivered a speech;
17. The Agency representatives held a meeting with the Special Representative of Ayatollah Ali Hamenei in Azerbaijan, Seid Ali Akma Ojakhmejadi;
18. Representation of the State Agency for Religious Issues attended the Synod Session of the Evangelical-Lutheran Church, where Nino Chavchavadze, Head of Strategic Research, Analysis and Regional Service delivered a speech on behalf of the Agency;
19. 19. Representation of the State Agency for Religious Issues met with Cardinal Pietro Parolin, Secretary of State for the Holy See.

18. Participation of the The State Agency for Religious Issues in Judicial Proceedings Court Cases in 2018-2019

1. **The plaintiff:** LEPL Supreme Spiritual Administration of Muslims of All Georgia.

Defendant: LEPL State Agency for Religious Issues.

On October 31, 2017 the Supreme Spiritual Administration of Muslims of All Georgia appealed to the Administrative Cases Panel of Tbilisi City Court.

Subject of dispute: Annulment of an individual legal act N1/1147 of the LEPL State Agency for Religious Issues of October 12, 2017 by which the request of plaintiff for public information was refused.

According to the ruling of the Administrative Cases Panel of Tbilisi City Court of February 15, 2018 without oral hearing the lawsuit was left unconsidered.

2. **The plaintiff:** LEPL Supreme Spiritual Administration of Muslims of All Georgia

On April 5, 2019, the Supreme Spiritual Administration of Muslims of All Georgia appealed to the Administrative Cases Panel of Tbilisi City Court.

Defendant: 1. LEPL State Agency for Religious Issues; 2. LEPL Union of Muslims of All Georgia; 3. LEPL Administration of Muslims of All Georgia; 4. Representative Council of the Muslim Community of Georgia.

Subject of dispute: Partial annulment of the Agreement between LEPL State Agency for Religious Issues and Representative Council of the Muslim Community of Georgia, defining discrimination, imposition of funds and recognition of LEPL Supreme Spiritual Administration of Muslims of All Georgia as a member of the Representative Council.

The first preparatory hearing on the case was held on June 26, 2019 and thereafter, three preparatory hearings were held on the issue of judgment.

According to the ruling of the Administrative Cases Panel of the Tbilisi City Court dated October 30, 2019, the lawsuit of the Supreme Spiritual Administration of Muslims of All Georgia was transferred to the Civil Cases Panel of the Tbilisi City Court for consideration.

Civil Cases Panel of Tbilisi City Court considered the case on December 5, 2019 without oral hearing and dismissed the claim of the plaintiff, LEPL Supreme Spiritual Administration of Muslims.

19. Reorganization of the State Agency For Religious Issues

By the Decree N24 of the Government of Georgia dated January 24, 2018 the Resolution N177 of the Government of Georgia dated February 13, 2014 was amended, according to which paragraph 2 of Article 4 of the Statute of the Agency approved by the Decree is hereby amended as follows. In particular: instead of Informational-Analytical Office Strategic Research, Analysis and Regional Service was created. Also, the following 2 prima paragraphs were added to Article 4, according to which none of the structural units comprises the following employees of the Agency: Media Manager, Protocol Manager, Logistics Manager, IT Manager, Office Manager, Financial Manager. As a result of reorganization, the Administrative Office and the International and Public Relations Office of the Agency were also abolished.

By the same decree, the Agency's staff schedule and salary fund were also approved. According to staff schedule, the staff list of the Agency was 22.

According to the decree N162 of the Government of Georgia dated January 24, 2018, the staff list and salary fund of the LEPL State Agency for Religious Issues was determined.

20. Representatives of the State Agency for Religious Issues in the Regions

In 2018, regional offices of the State Agency for Religious Issues were opened in three regions of Georgia –Autonomous Republic of Adjara, Samtskhe-Javakheti and Kvemo Kartli. The opening of regional representation meets the modern requirements of the Agency. In particular, regional offices provide better coordination and co-operation with religious organizations and local authorities, which, in turn, makes the Agency’s activities in the regions much more efficient and results-oriented.

21. Relationship with Media

An open and transparent relationship with the media is important for the State Agency for Religious Issues. Any activity of the Agency's representatives: meetings, participation in various events, conferences organized by the Agency or visits are aired and transmitted through media outlets, uploaded on the Agency's web and Facebook pages, as well as on Twitter. Also, any publications, interreligious calendar and religious maps of the The State Agency for Religious Issues are uploaded on the website. In 2019, a new version of the website of the The State Agency for Religious Issues was made that significantly simplified navigation.

In 2018 225 pieces of information together with the photos were spread through the Agency's website and "Facebook" page. In 2019, 163 pieces of information with photos were spread. Over the past two years, 388 pieces of information with photos were aired.

In 2018, 68 pieces of information and in 2019 49 pieces of information were spread on "Twitter" in English. Over the past two years, 117 pieces of information were spread in English.

The The State Agency for Religious Issues is actively cooperating with the news agency "Interpressnews". During the reporting period, 320 information with photos were spread through "Interpressnews".

Journalists from various TV channels are invited to cover the events of the The State Agency for Religious Issues. In the reporting period, namely in 2018 54 stories and in 2019 60 TV stories were aired. In the past two years, 114 news stories were broadcast.

22. Appendix – Administrative Report (2018-2019)

Appendix – Expenditure Information of the LEPL State Agency for Religious Issues

In 2018, 48 (forty-eight) contracts were concluded for administrative expenses, including 7 (seven) contracts with consolidated tender, 12 (twelve) contracts with electronic tender and 29 (twenty-nine) contracts with simplified purchase.

Electronic declarations are submitted on a monthly basis within the timeframe set by the legislation in force.

On a quarterly basis, a budget execution report is submitted electronically to the Ministry of Finance. (<https://www.ebudget.ge/>)

The plan (EPLAN), all contracts and all the documents confirming the contract expense have been uploaded electronically to the State Procurement Agency at both CMR and SPA.

12 (twelve) electronic tenders were implemented. Technical documentation, relevant protocols, contracts, performances and payments are uploaded within the timeframe established by the legislation.

There are 48 (forty-eight) administrative agreements (organizational code 5201) and 8 (eight) contracts signed with different religious representations (organizational code 5202) (LEPL Administration of Muslims of all Georgia, LEPL Union of Jews of Georgia, LEPL Diocese of the Armenian Apostolic Orthodox Holy Church in Georgia and LEPL Apostolic Administration of the Caucasus) registered at the Treasury Service of the Ministry of Finance of Georgia.

22.1. Information on financial situation (2018)

		Plan for 2018	Cash Execution	Percentage of the execution with respect to the approved plan of the cash execution
52 00	LEPL the State Agency for Religious Issues			
00	Summary	5,330,000.00	5,180,078.97	97.19%
2	Expenses	5,315,000.00	5,165,670.98	97.19%
2.1	Wage	550,000.00	426,298.44	77.51%
2.2	Goods and Services	251,000.00	234,820.57	93.55%
2.5	Subsidies	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
2.7	Social Maintenance	10,000.00	2,624.49	26.24%
2.8	Other Expenses	4,000.00	1,927.48	48.19%
31	Increase of non-financial assets	15,000.00	14,407.99	96.05%
52 01	LEPL the State Agency for Religious Issues			
00	Summary	830,000.00	680,078.97	81.94%
2	Expenses	815,000.00	665,670.98	81.68%
2.1	Wage	550,000.00	426,298.44	77.51%
2.2	Goods and Services	251,000.00	234,820.57	93.55%
2.2.1	Remuneration for freelancers		39,078.94	

2.2.10	Other Goods and Services		34,955.29	
2.2.2	Business Trip		65,292.27	
2.2.3	Office Expenses		78,903.60	
2.2.4	Representative expenses		3,047.50	
2.2.8	Operation and maintenance costs of transport, equipment and tools		13,542.97	
2.7	Social maintenance	10,000.00	2,624.49	26.24%
2.8	Other expenses	4,000.00	1,927.48	48.19%
31	Increase of non-financial assets	15,000.00	14,407.99	96.05%
31.1.2.2.3	Computer		7,683.00	
31.1.2.2.8	camera		3,599.99	
31.1.3.2.2	Other intangible fixed assets		3,125.00	
52 02	Financing of religious associations			
2	Expenses	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
2.5	Subsidies	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%

Information on business trips

205311232 LEPL the State Agency for Religious Issues

type of attachment	Travel document	Place of business trip	Period of business trip	Pers. number	name and surname	Type of Cost	Amount
Business trip within the country	Order_1/1_22/01/2018	Batumi – Georgia	23.01.2018 – 24.01.2018	01011029098	Malkhaz Aptsiauri	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
			23.01.2018 – 24.01.2018	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
Business trip within the country	Order_9/1_14/02/2018	Gori – Georgia	15.02.2018 – 15.02.2018	39001010455	Irakli Shartava	Daily norm	15.00
			15.02.2018 – 15.02.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_10/1_19/02/2018	Batumi – Georgia	22.02.2018 – 23.02.2018	33001009396	Vepkhia Sikhuashvili	Daily norm	15.00
							15.00
			22.02.2018 – 23.02.2018	39001010455	Irakli Shartava	Daily norm	15.00
						Hotel Expenses	100.00
		Kutaisi – Georgia	20.02.2018 – 21.02.2018	33001009396	Vepkhia Sikhuashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	60.00
			20.02.2018 – 21.02.2018	39001010455	Irakli Shartava	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	60.00

Business trip within the country	Order_15/1_14/03/2018	Batumi – Georgia	14.03.2018 – 15.03.2018	01012018512	Zaza Vashakmade	Daily norm	30.00
			14.03.2018 – 15.03.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Hotel Expenses	100.00
						Daily norm	30.00
Business trip within the country	Order_16/1_21/03/2018	Batumi – Georgia	14.03.2018 – 15.03.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Hotel Expenses	100.00
			22.03.2018 – 23.03.2018	21001001589	Valerian Liluashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
			22.03.2018 – 23.03.2018	36001004228	Avtandil Kvernadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
			22.03.2018 – 23.03.2018	36001004228	Avtandil Kvernadze	Hotel Expenses	100.00
Business trip abroad	Order_17/1_21/03/2018	Istanbul – Turkey	26.03.2018 – 29.03.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	418.32
			26.03.2018 – 29.03.2018	01018002741	Nino Chavchavadze	Travel expenses	935.00
						Daily norm	418.32
			26.03.2018 – 29.03.2018	37001008182	Sergo Parulava	Travel expenses	935.00
						Daily norm	418.32
			26.03.2018 – 29.03.2018	37001008182	Sergo Parulava	Travel expenses	935.00
Business trip abroad	Order_20/1_16/04/2018	Belgium-Brussels	24.04.2018 – 26.04.2018	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	339.84
						Travel expenses	1,515.00
						Hotel Expenses	983.76
Business trip within the country	Order_21/1_26/04/2018	Batumi – Georgia	27.04.2018 – 28.04.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
			27.04.2018 – 28.04.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Hotel Expenses	100.00
						Daily norm	30.00
			27.04.2018 – 28.04.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Hotel Expenses	100.00
Business trip within the country	Order_24/1_07/05/2018	Sachkhere – Georgia	08.05.2018 – 08.05.2018	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			08.05.2018 – 08.05.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	15.00
Business trip abroad	Order_26/1_10/05/2018	Tehran -Iran	12.05.2018 – 16.05.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	293.95
			12.05.2018 – 16.05.2018	01019077706	Aleko Tughushi	Daily norm	293.95
			12.05.2018 – 16.05.2018	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	293.95
Business trip within the country	Order_33/1_08/06/2018	Batumi-Georgia	08.06.2018 – 09.06.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
Business trip within the country	Order_34/1_15/06/2018	Batumi – Georgia	15.06.2018 – 16.06.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
			15.06.2018 – 16.06.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Hotel Expenses	100.00
						Daily norm	0.00
			15.06.2018 – 16.06.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Hotel Expenses	0.00

Business trip within the country	Order_38/1_18/07/2018	Batumi – Georgia	20.07.2018 – 21.07.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
			20.07.2018 – 21.07.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
Business trip within the country	Order_4/1_13/02/2018	Kvareli – Georgia	13.02.2018 – 13.02.2018	33001009396	Vepkhia Sikhuashvili	Daily norm	15.00
			13.02.2018 – 13.02.2018	39001010455	Irakli Shartava	Daily norm	15.00
Business trip abroad	Order_40/1_20/07/2018	Washington – US	24.07.2018 – 04.08.2018	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	1,617.22
							0.00
						Travel expenses	4,750.00
						Hotel Expenses	3,969.45
				0.00			
			24.07.2018 – 04.08.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	1,617.22
							0.00
						Travel expenses	4,750.00
						Hotel Expenses	3,969.45
							0.00
Business trip within the country	Order_47/1_08/08/2018	Batumi – Georgia	10.08.2018 – 12.08.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
Business trip within the country	Order_5/1_13/02/2018	Marneuli – Georgia	14.02.2018 – 14.02.2018	33001009396	Vepkhia Sikhuashvili	Daily norm	15.00
			14.02.2018 – 14.02.2018	39001010455	Irakli Shartava	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_50/1_23/08/2018	Dusheti – Georgia	24.08.2018 – 24.08.2018	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	15.00
			24.08.2018 – 24.08.2018	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			24.08.2018 – 24.08.2018	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	15.00
			24.08.2018 – 24.08.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	0.00
Business trip within the country	Order_53/1_23/08/2018	Batumi – Georgia	24.08.2018 – 26.08.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
			24.08.2018 – 26.08.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00

Business trip within the country	Order_67/1_04/10/2018	Batumi – Georgia	09.10.2018 – 13.10.2018	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	60.00
							0.00
						Hotel Expenses	300.00
			09.10.2018 – 13.10.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	60.00
							0.00
						Hotel Expenses	300.00
			09.10.2018 – 13.10.2018	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	60.00
							0.00
						Hotel Expenses	300.00
			09.10.2018 – 13.10.2018	21001001589	Valerian Liluashvili	Daily norm	60.00
							0.00
						Hotel Expenses	300.00
			09.10.2018 – 13.10.2018	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	60.00
							0.00
						Hotel Expenses	300.00
Business trip abroad	Order_68/1_05/10/2018	Nicosia -Cyprus	20.10.2018 – 27.10.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	2,126.00
						Travel expenses	485.00
						Hotel Expenses	3,100.44
			20.10.2018 – 27.10.2018	21001001589	Valerian Liluashvili	Daily norm	2,126.00
						Travel expenses	485.00
						Hotel Expenses	3,100.44
Business trip abroad	Order_70/1_05/10/2018	Rome – Italy	20.10.2018 – 23.10.2018	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	417.42
						Travel expenses	1,070.00
						Hotel Expenses	630.78
Business trip within the country	Order_74/1_02/11/2018	Akhaltsikhe – Georgia	05.11.2018 – 07.11.2018	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	260.00
			05.11.2018 – 07.11.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	130.00
			05.11.2018 – 07.11.2018	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	260.00
			05.11.2018 – 07.11.2018	21001001589	Valerian Liluashvili	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	260.00
			05.11.2018 – 07.11.2018	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	130.00

Business trip within the country	Order_77/1_14/11/2018	Batumi – Georgia	16.11.2018 – 17.11.2018	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	30.00
			16.11.2018 – 17.11.2018	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Hotel Expenses	100.00
						Daily norm	30.00
			16.11.2018 – 17.11.2018	36001004228	Avtandil Kvernadze	Hotel Expenses	100.00
						Daily norm	30.00
			16.11.2018 – 17.11.2018	36001004228	Avtandil Kvernadze	Hotel Expenses	100.00
Business trip within the country	Order_79/1_15/11/2018	Kutaisi – Georgia	25.11.2018 – 27.11.2018	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
							20.00
			25.11.2018 – 27.11.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
							20.00
			25.11.2018 – 27.11.2018	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	0.00
						Hotel Expenses	0.00
			25.11.2018 – 27.11.2018	01019077706	Aleko Tughushi	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	220.00
			25.11.2018 – 27.11.2018	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	110.00
Business trip abroad	Order_8/1_14/02/2018	Doha – Qatar	19.02.2018 – 22.02.2018	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	400.60
						Travel expenses	1,850.00
						Hotel Expenses	622.89
						Other expenses regarding business trip	73.29
			19.02.2018 – 22.02.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	400.60
						travel expenses	0.00
						Hotel Expenses	696.18
Business trip within the country	Order_82/1_29/11/2018	Gori – Georgia	04.12.2018 – 05.12.2018	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	30.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	21001001589	Valerian Liluashvili	Daily norm	30.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	36001004228	Avtandil Kvernadze	Daily norm	0.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	15.00

Business trip within the country	Order_83/1_29/11/2018	Zugdidi – Georgia	04.12.2018 – 05.12.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	120.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	120.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	120.00
			04.12.2018 – 05.12.2018	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	120.00
Business trip abroad	Order_85/1_03/12/2018	Vienna – Austria	08.12.2018 – 15.12.2018	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	1,198.40
						travel expenses	621.00
						Hotel Expenses	1,904.56
			08.12.2018 – 15.12.2018	21001001589	Valerian Liluashvili	Daily norm	1,198.40
						travel expenses	621.00
						Hotel Expenses	1,904.56
			08.12.2018 – 15.12.2018	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	1,198.40
						travel expenses	623.00
						Hotel Expenses	1,904.56
Total expenses of business trip							65,292.27

22.2. Appendix - Expenditure Information of the LEPL State Agency for Religious Issues (2019)

In 2019, 53 (fifty-three) contracts were signed for administrative expenses, including 5 (five) contracts under consolidated tender, 8 (eight) contracts under electronic tender and 40 (forty) contracts under simplified purchase.

Electronic declarations are submitted on a monthly basis in accordance with the deadlines set by the legislation in force.

On a quarterly basis a budget execution report is submitted electronically to the Ministry of Finance. (<https://www.ebudget.ge/>)

The plan (EPLAN), all contracts and all the documents confirming the contract expense have been uploaded electronically to the State Procurement Agency at both CMR and SPA.

8 (eight) electronic tenders were implemented. Technical documentation, relevant protocols, contracts, performances and payments are uploaded within the timeframe established by the legislation.

There are 77 (seventy-seven) liabilities (organizational code 5001) and 8 (eight) liabilities (organizational code 5002) registered at the Treasury Department of the Ministry of Finance of Georgia.

22.3. Information on Financial Situation (2019)

		Plan for 2019	Cash Execution	Percentage of the execution with respect to the approved plan of the cash execution
50 00	LEPL State Agency for Religious Issues			
00	Summary	5,330,000.00	5,245,954.32	98.42%
2	Expenses	5,320,000.00	5,241,153.32	98.52%
2.1	Wage	588,000.00	541,009.14	92.01%
2.2	Goods and services	218,000.00	196,180.06	89.99%
2.5	Subsidies	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
2.7	Social maintenance	10,000.00	2,368.48	23.68%
2.8	Other expenses	4,000.00	1,595.64	39.89%
31	Increase of non-financial assets	15,000.00	4,801.00	32.01%
50 01	LEPL State Agency for Religious Issues			
00	Summary	830,000.00	745,954.32	89.87%
2	Expenses	820,000.00	741,153.32	90.38%
2.1	Wage	588,000.00	541,009.14	92.01%
2.2	Goods and services	218,000.00	196,180.06	89.99%
2.2.1	Remuneration for freelancers		53,406.45	
2.2.10	Other Goods and services		36,556.66	
2.2.2	Business trip		23,883.55	
2.2.3	Office expenses		59,771.32	
2.2.4	Representative expenses		5,313.98	
2.2.8	Operation and maintenance costs of transport, equipment and tools		17,248.10	
2.7	Social maintenance	10,000.00	2,368.48	23.68%
2.8	Other expenses	4,000.00	1,595.64	39.89%
31	Increase of non-financial assets	10,000.00	4,801.00	48.01%
31.1.3.2	Intellectual Property Products		4,801.00	
50 02	Financing of religious associations			
2	Expenses	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%
2.5	Subsidies	4,500,000.00	4,500,000.00	100.00%

Information regarding business trips

205311232 LEPL the State Agency for Religious Issues

type of attachment	Travel document	Place of business trip	Period of business trip	personal number	name and surname	Cost Type	Amount
Business trip within the country	Order_1/1_03/01/2019	Akhmeta – Georgia	04.01.2019 – 04.01.2019	01019077706	Aleko Tughushi	Daily norm	15.00
			04.01.2019 – 04.01.2019	36001004228	Avtandil Kvernadze	Daily norm	15.00

Business trip within the country	Order_105/1_06/09/2019	Batumi – Georgia	07.09.2019 – 12.09.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	75.00
						Hotel Expenses	400.00
Business trip within the country	Order_111/1_24/09/2019	Sagarejo – Georgia	25.09.2019 – 26.09.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	30.00
			25.09.2019 – 26.09.2019	12001029784	Abai Pashaevi	Daily norm	30.00
Business trip within the country	Order_114/1_30/09/2019	Dmanisi – Georgia	01.10.2019 – 01.10.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			01.10.2019 – 01.10.2019	12001029784	Abai Pashaevi	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_115/1_02/10/2019	Sachkhere – Georgia	03.10.2019 – 03.10.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	15.00
			03.10.2019 – 03.10.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			03.10.2019 – 03.10.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	15.00
			03.10.2019 – 03.10.2019	53001004009	Zviad Tkabladze	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_118/1_04/10/2019	Akhaltsikhe – Georgia	05.10.2019 – 05.10.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	15.00
			05.10.2019 – 05.10.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	15.00
			05.10.2019 – 05.10.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_12/1_20/02/2019	Batumi – Georgia	21.02.2019 – 23.02.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	45.00
			21.02.2019 – 23.02.2019	36001004228	Avtandil Kvernadze	Hotel Expenses	200.00
Business trip within the country	Order_120/1_11/10/2019	Akhaltsikhe – Georgia	12.10.2019 – 12.10.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	15.00
			13.10.2019 – 14.10.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	30.00
		Batumi – Georgia				Hotel Expenses	240.00
Business trip within the country	Order_127/1_06/11/2019	Dmanisi – Georgia	11.11.2019 – 11.11.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			11.11.2019 – 11.11.2019	12001029784	Abai Pashaevi	Daily norm	15.00
		Marneuli Georgia	12.11.2019 – 12.11.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			12.11.2019 – 12.11.2019	12001029784	Abai Pashaevi	Daily norm	15.00
		Sagarejo – Georgia	07.11.2019 – 07.11.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			07.11.2019 – 07.11.2019	12001029784	Abai Pashaevi	Daily norm	15.00

Business trip within the country	Order_128/1_06/11/2019	Adigeni – Georgia	11.11.2019 – 11.11.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	15.00
			11.11.2019 – 11.11.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	15.00
			11.11.2019 – 11.11.2019	53001004009	Zviad Tkabladze	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_129/1_07/11/2019	Batumi – Georgia	09.11.2019 – 10.11.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
							20.00
Business trip within the country	Order_13/1_21/02/2019	Gori – Georgia	23.02.2019 – 23.02.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			23.02.2019 – 23.02.2019	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	15.00
			23.02.2019 – 23.02.2019	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_130/1_07/11/2019	Akhaltsikhe – Georgia	08.11.2019 – 08.11.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	15.00
			08.11.2019 – 08.11.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	15.00
			08.11.2019 – 08.11.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_133/1_15/11/2019	Sachkhere – Georgia	18.11.2019 – 18.11.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			18.11.2019 – 18.11.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	15.00
			18.11.2019 – 18.11.2019	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_139/1_29/11/2019	Batumi – Georgia	30.11.2019 – 01.12.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
			30.11.2019 – 01.12.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	30.00
Business trip within the country	Order_17/1_04/03/2019	Batumi – Georgia	05.03.2019 – 06.03.2019	61003008755	Abesalom Aslanidze	Hotel Expenses	100.00
						Daily norm	30.00
						travel expenses	54.00
Business trip within the country	Order_2/1_03/01/2019	Tetritskaro – Georgia	04.01.2019 – 04.01.2019	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	15.00
			04.01.2019 – 04.01.2019	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	15.00
Business trip abroad	Order_21/1_06/03/2019	Warsaw – Poland	13.03.2019 – 17.03.2019	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	468.10
						travel expenses	850.00
						Hotel Expenses	1,230.44
			13.03.2019 – 17.03.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	468.10
						travel expenses	850.00
						Hotel Expenses	1,230.44

Business trip within the country	Order_24/1_12/03/2019	Ambrolauri – Georgia	14.03.2019 – 14.03.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_26/1_19/03/2019	Batumi – Georgia	19.03.2019 – 21.03.2019	01008025021	Natela Gudadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
			19.03.2019 – 21.03.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
			19.03.2019 – 21.03.2019	01018005787	Gvantsa Tskhovrebadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
			19.03.2019 – 21.03.2019	36001004228	Avtandil Kvernadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
			19.03.2019 – 21.03.2019	53001004009	Zviad Tkabladze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
Business trip abroad	Order_28/1_19/03/2019	Virginia – US	26.03.2019 – 05.04.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	1,768.36
Business trip within the country	Order_32/1_10/04/2019	Akhaltzikhe – Georgia	11.04.2019 – 12.04.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	130.00
			11.04.2019 – 12.04.2019	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	130.00
			11.04.2019 – 12.04.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	130.00
Business trip within the country	Order_36/1_01/05/2019	Akhaltzikhe – Georgia	01.05.2019 – 02.05.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	130.00
			01.05.2019 – 02.05.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	130.00
			01.05.2019 – 02.05.2019	53001004009	Zviad Tkabladze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	130.00
			01.05.2019 – 02.05.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	130.00
Business trip within the country	Order_37/1_03/05/2019	Batumi – Georgia	06.05.2019 – 07.05.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
			06.05.2019 – 07.05.2019	53001004009	Zviad Tkabladze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
			06.05.2019 – 07.05.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00

Business trip within the country	Order_44/1_16/05/2019	Batumi – Georgia	17.05.2019 – 17.05.2019	61003008755	Abesalom Aslanidze	Daily norm	15.00
						travel expenses	49.00
Business trip abroad	Order_45/1_20/05/2019	Bucharest – Romania	05.06.2019 – 12.06.2019	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	824.96
						travel expenses	1,085.00
						Hotel Expenses	2,302.09
			05.06.2019 – 12.06.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	travel expenses	1,085.00
			05.06.2019 – 12.06.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	696.16
						travel expenses	1,270.00
						Hotel Expenses	1,957.90
Business trip within the country	Order_47/1_27/05/2019	Zugdidi – Georgia	28.05.2019 – 30.05.2019	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
			28.05.2019 – 30.05.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
			28.05.2019 – 30.05.2019	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	200.00
Business trip within the country	Order_5/1_21/01/2019	Khashuri – Georgia	22.01.2019 – 22.01.2019	01019077706	Aleko Tughushi	Daily norm	15.00
			22.01.2019 – 22.01.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_51/1_31/05/2019	Batumi – Georgia	01.06.2019 – 02.06.2019	61003008755	Abesalom Aslanidze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	49.00
Business trip within the country	Order_56/1_10/06/2019	Marneuli Georgia	11.06.2019 – 11.06.2019	01008025021	Natela Gudadze	Daily norm	15.00
			11.06.2019 – 11.06.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	15.00
			11.06.2019 – 11.06.2019	53001004009	Zviad Tkabladze	Daily norm	15.00
			11.06.2019 – 11.06.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_59/1_17/06/2019	Batumi – Georgia	17.06.2019 – 18.06.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
			17.06.2019 – 18.06.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	100.00
Business trip within the country	Order_60/1_19/06/2019	Kvareli – Georgia	20.06.2019 – 20.06.2019	01011030533	Davit Davitashvili	Daily norm	15.00
			20.06.2019 – 20.06.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			20.06.2019 – 20.06.2019	21001001589	Valerian Liluashvili	Daily norm	15.00

ANNUAL REPORT OF THE STATE AGENCY FOR RELIGIOUS ISSUES 2018-2019

Business trip within the country	Order_61/1_19/06/2019	Akhaltsikhe – Georgia	20.06.2019 – 20.06.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	15.00
			20.06.2019 – 20.06.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_7/1_25/01/2019	Akhaltsikhe – Georgia	25.01.2019 – 25.01.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_70/1_08/07/2019	Batumi – Georgia	08.07.2019 – 10.07.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	45.00
						Hotel Expenses	370.00
Business trip within the country	Order_77/1_19/07/2019	Sagarejo – Georgia	23.07.2019 – 23.07.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			23.07.2019 – 23.07.2019	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	15.00
			23.07.2019 – 23.07.2019	53001004009	Zviad Tkabladze	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_78/1_19/07/2019	Marneuli – Georgia	22.07.2019 – 22.07.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			22.07.2019 – 22.07.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	15.00
			22.07.2019 – 22.07.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	15.00
			22.07.2019 – 22.07.2019	37001008182	Sergo Parulava	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_8/1_25/01/2019	Batumi – Georgia	28.01.2019 – 30.01.2019	35001112657	Giorgi Shalvashvili	Daily norm	45.00
					Hotel Expenses	260.00	
			28.01.2019 – 30.01.2019	57001006209	Mamuka Bukhnikashvili	Daily norm	45.00
					Hotel Expenses	260.00	
Business trip within the country	Order_81/1_22/07/2019	Sachkhere – Georgia	25.07.2019 – 25.07.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	15.00
			25.07.2019 – 25.07.2019	01018002741	Nino Chavchavadze	Daily norm	15.00
			25.07.2019 – 25.07.2019	01019006239	Marine Mazmishvili	Daily norm	15.00
			25.07.2019 – 25.07.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	15.00
			25.07.2019 – 25.07.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_85/1_29/07/2019	Akhaltsikhe – Georgia	29.07.2019 – 29.07.2019	01012018512	Zaza Vashakmadze	Daily norm	15.00
			29.07.2019 – 29.07.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_87/1_31/07/2019	Adigeni – Georgia	31.07.2019 – 31.07.2019	35001010055	Omar Chikadze	Daily norm	15.00
Business trip within the country	Order_96/1_14/08/2019	Batumi – Georgia	17.08.2019 – 18.08.2019	01026015647	Giorgi Ukleba	Daily norm	30.00
						Hotel Expenses	180.00
Total:							23,883.55

22.4. Correspondence (2018-2019)

2018

Title	Quantity
Incoming correspondance	386
Outgoing correspondance	928
Orders	198
Organizational	41
Personnel	63
Business trip / vacation	94

2019

Title	Quantity
Incoming correspondance	517
Outgoing correspondance	1099
Orders	245
Organizational	40
Personnel	47
Business trip / vacation	158

